

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
2015-2019
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

Μάιος 2015

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή1

1.1.	ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	2
1.2.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	2
1.3.	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	2
1.4.	ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	3
1.5.	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	4

2. Αποτύπωση & αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης..5

2.1.	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	6
2.2.	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ	6
2.3.	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ.....	8
2.3.1.	Πληθυσμιακά χαρακτηριστικά	8
2.3.2.	Οικονομικές Επιδόσεις της Περιφέρειας	12
2.3.3.	Απασχόληση	17
2.3.4.	Ανεργία.....	19
2.4.	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	21
2.4.1.	Επιχειρηματικότητα στον Πρωτογενή Τομέα	22
2.4.2.	Επιχειρηματικότητα στον Δευτερογενή Τομέα	22
2.4.3.	Επιχειρηματικότητα στον Τριτογενή Τομέα	24
2.5.	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	26
2.5.1.	Κύρια χαρακτηριστικά.....	26
2.5.2.	Γεωργία	27
2.5.3.	Κτηνοτροφία.....	27
2.5.4.	Υδατοκαλλιέργειες	28
2.5.5.	Βαθμός μεταποίησης αγροτικών προϊόντων – Χαρακτηριστικά προϊόντων.....	28
2.5.6.	Δασοκομία.....	29
2.5.7.	Συμπεράσματα – Μελλοντικές Προοπτικές	30
2.6.	ΕΞΑΓΩΓΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	31
2.7.	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	33
2.8.	ΦΥΣΙΚΟ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	35
2.8.1.	Φυσικοί πόροι – Φυσικό Περιβάλλον	35
2.8.2.	Πολιτιστικό Περιβάλλον	39
2.9.	ΥΠΟΔΟΜΕΣ.....	39
2.9.1.	Τεχνική Υποδομή	39
2.9.2.	Ενεργειακή υποδομή – Ήπιες Μορφές Ενέργειας	41

2.9.3.	Κοινωνικές Υπηρεσίες	41
2.9.4.	Υδρευση - Αποχέτευση	42
2.9.5.	Άυλες υποδομές	42
	Χωροταξικός Σχεδιασμός	42
2.10.	ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ	44
2.10.1.	Προσωπικό	44
2.10.2.	Οικονομικά στοιχεία	50
2.10.3.	Νομικά πρόσωπα της Περιφέρειας Ηπείρου	59
3.	Ανάλυση S.W.O.T.	63
4.	Το "αναπτυξιακό όραμα" της Περιφέρειας Ηπείρου	73
5.	Διάρθρωση Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας Ηπείρου 2015 -2019 “ΑΞΟΝΕΣ & ΜΕΤΡΑ”	76
6.	Πίνακας εξέλιξης έργων Επιχειρησιακού Σχεδίου 2012-2014	85

Πίνακες

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	8
ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ	12
ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ 11 ΚΑΙ 12	16
ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΣΧΟΛΙΑΣ (2011)	17
ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ	18
ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΖΙΡΟΣ ΑΥΤΩΝ ΣΤΗΝ Π. ΗΠΕΙΡΟΥ ΜΟΝΟΨΗΦΙΟ ΚΛΑΔΟ ΣΤΑΚΟΔ-08) .	21
ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΤΖΙΡΟΣ ΑΥΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ ΑΝΑ ΜΟΝΟΨΗΦΙΟ ΚΑΙ ΔΙΨΗΦΙΟ ΚΛΑΔΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	22
ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΤΖΙΡΟΣ ΑΥΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ ΑΝΑ ΜΟΝΟΨΗΦΙΟ ΚΑΙ ΔΙΨΗΦΙΟ ΚΛΑΔΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	22
ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΤΖΙΡΟΣ ΑΥΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ ΑΝΑ ΜΟΝΟΨΗΦΙΟ ΚΑΙ ΔΙΨΗΦΙΟ ΚΛΑΔΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	24
ΠΙΝΑΚΑΣ 10: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΑΣΩΝ (ΣΤΡΕΜ.)	29
ΠΙΝΑΚΑΣ 11: ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ (2014)	34
ΠΙΝΑΚΑΣ 12: ΜΗ ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ (2014)	34
ΠΙΝΑΚΑΣ 13: ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	34
ΠΙΝΑΚΑΣ 14: ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	36
ΠΙΝΑΚΑΣ 15: ΘΕΣΕΙΣ ΜΟΝΙΜΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ	44
ΠΙΝΑΚΑΣ 16: ΘΕΣΕΙΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΙΔΑΧ	45

ΠΙΝΑΚΑΣ 17: ΕΙΔΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΦΟΡΕΑ	46
ΠΙΝΑΚΑΣ 18: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	50
ΠΙΝΑΚΑΣ 19: ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	58
ΠΙΝΑΚΑΣ 20: ΑΝΑΛΥΣΗ S.W.O.T.	64
ΠΙΝΑΚΑΣ 21: ΠΙΝΑΚΑΣ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ & ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΕΣΠΑ, ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΜΕΝΟΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΆΞΟΝΕΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Π.Η. 2015-2019 79	

Γραφήματα

ΓΡΑΦΗΜΑ 1: ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΡΟΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ...	3
ΓΡΑΦΗΜΑ 2: ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	8
ΓΡΑΦΗΜΑ 3: ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ	9
ΓΡΑΦΗΜΑ 4: ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ.....	9
ΓΡΑΦΗΜΑ 5: ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗΣ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑΣ.....	10
ΓΡΑΦΗΜΑ 7: ΠΥΡΑΜΙΔΑ ΗΛΙΚΙΩΝ (%) – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ (1991, 2011)	11
ΓΡΑΦΗΜΑ 6: ΠΥΡΑΜΙΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ (% ΣΥΝΘΕΣΗ) ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ (2011)	11
ΓΡΑΦΗΜΑ 8: ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ (ΣΕ ΕΚ. €).....	13
ΓΡΑΦΗΜΑ 9: ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ (ΣΕ €).....	14
ΓΡΑΦΗΜΑ 10: ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ [NACE REV.2] – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ (ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ).....	15
ΓΡΑΦΗΜΑ 11: ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ [NACE REV.2] – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΗΠΕΙΡΟΥ (ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ)	16
ΓΡΑΦΗΜΑ 12: ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΣΧΟΛΙΑΣ (2011)	18
ΓΡΑΦΗΜΑ 13: ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ.....	19
ΓΡΑΦΗΜΑ 14: ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	20
ΓΡΑΦΗΜΑ 15: ΜΕΣΟ ΕΤΗΣΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	20
ΓΡΑΦΗΜΑ 16: ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ.....	31
ΓΡΑΦΗΜΑ 17: ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ	32
ΓΡΑΦΗΜΑ 18: ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΕΞΑΓΩΓΙΚΟΙ ΚΛΑΔΟΙ ΗΠΕΙΡΟΥ	32
ΓΡΑΦΗΜΑ 19: ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΕΞΑΓΩΓΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ.....	33
ΓΡΑΦΗΜΑ 20: ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	47

1. Εισαγωγή

1.1. Θεσμικό Πλαίσιο

Στο πλαίσιο του Ν.3852/2010 "Νέα Αρχιτεκτονική τη Αυτοδιοίκηση και τη Αποκεντρωμένη Διοίκηση – Πρόγραμμα Καλλικράτης" (ΦΕΚ Α87/07-06-2010) και συγκεκριμένα στο άρθρο 268 παράγραφος 1&2, οι Αιρετές Περιφέρειες υποχρεούνται να καταρτίσουν τριετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Το περιεχόμενο, η δομή, ο τρόπος υποβολής, τα όργανα και οι διαδικασίες κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων καθορίζονται αναλυτικά στην 35829/22-09-2014 απόφαση Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλ. Διακυβέρνησης (ΦΕΚ Β/2642/06-10-2014).

1.2. Αντικείμενο και στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Αντικείμενο του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι η διατύπωση στρατηγικών και στόχων για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής, την βελτίωση της λειτουργίας των υπηρεσιών και των οργάνων της Περιφέρειας, την ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών και τον εξορθολογισμό της οικονομικής κατάστασης του οργανισμού της.

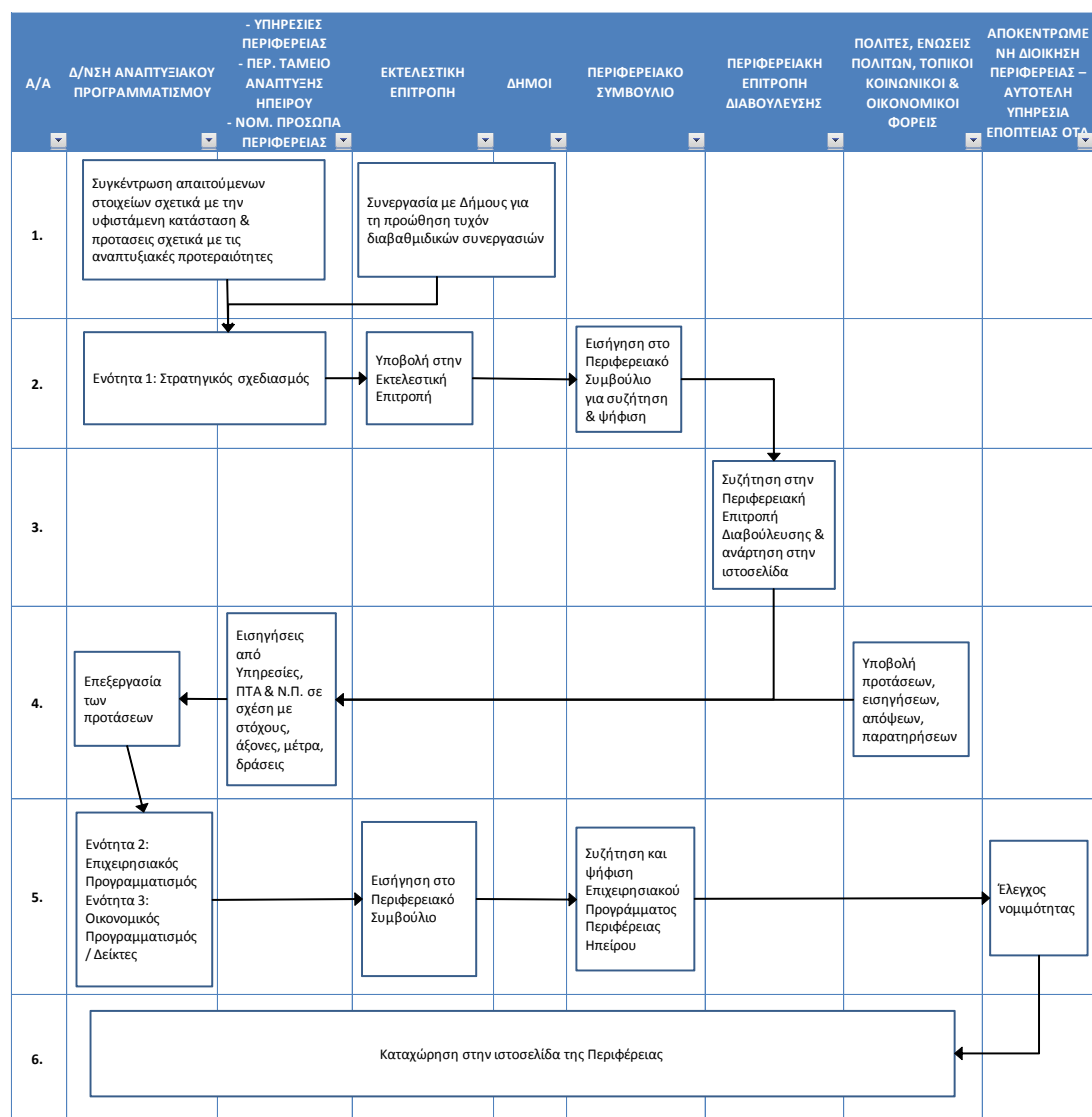
Στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι η αποτύπωση ενός αναπτυξιακού οράματος και ο καθορισμός κατευθυντήριων αρχών, ώστε με συγκεκριμένη στρατηγική η Περιφέρεια να οδηγηθεί στην ανάπτυξη και να βελτιώσει τις σχέσεις της με τους πολίτες και τους λοιπούς δημόσιους και τοπικούς φορείς.

1.3. Μεθοδολογία εκπόνησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Η εκπόνηση του Προγράμματος πραγματοποιήθηκε με βάση τη μεθοδολογία που περιγράφεται στην ΥΑ 35829/22-09-2014, (ΦΕΚ 2642/Β/06-10-2014) "Περιεχόμενο, δομή, τρόπος υποβολής, όργανα σύνταξης, ελέγχου και αξιολόγησης, διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) β' βαθμού για την περίοδο 2014-2019".

Ειδικότερα, η μεθοδολογία για την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Ηπείρου δίνεται στο επόμενο διάγραμμα ροής.

Γράφημα 1: Διάγραμμα Ροής μεθοδολογίας εκπόνησης Επιχειρησιακού Προγράμματος

1.4. Διάρθρωση και περιεχόμενο του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες :

- ◆ 1η Ενότητα: Στρατηγικός Σχεδιασμός, με περιεχόμενα :
 - Την αποτύπωση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης.
 - Τον απολογισμό δράσεων και έργων του επιχειρησιακού προγράμματος 2012-2014.
 - Το αναπτυξιακό όραμα και τη στρατηγική της Περιφέρειας.
- ◆ 2η Ενότητα: Επιχειρησιακός Προγραμματισμός, με περιεχόμενα :
 - Την ανάλυση των χρηματοδοτικών μέσων.
 - Τον Οικονομικό Προγραμματισμό της Περιφέρειας.
 - Τον Αναπτυξιακό Προγραμματισμό της Περιφέρειας.
 - Την παρακολούθηση και αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

1.5. Σχεδιασμός, σύνταξη και έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Ο σχεδιασμός του Επιχειρησιακού Προγράμματος υλοποιείται από τη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού σε συνεργασία με τις υπηρεσίες και τα Νομικά Πρόσωπα της Περιφέρειας, με επικεφαλής την αρμόδια Αντιπεριφερειάρχη κ. Τατιάνα Καλογιάννη.

Η σύνταξη του προγράμματος υλοποιείται από τη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού σε συνεργασία με την "ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ Α.Ε.", που παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη.

Η παρακολούθηση του προγράμματος γίνεται από τη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού επίσης και η έγκριση του γίνεται από το Περιφερειακό Συμβούλιο, μετά από εισήγηση της Εκτελεστικής Επιτροπής.

2. Αποτύπωση & αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

2.1. Γεωγραφικά στοιχεία

Η Περιφέρεια Ηπείρου καταλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα της χώρας, έχοντας δυτικά το Ιόνιο Πέλαγος, και βορειοανατολικά τους δύσβατους ορεινούς όγκους της Πίνδου. Αν και σε σχέση με τη γεωγραφική της θέση στον Ελλαδικό χώρο θεωρείται σχετικά απομονωμένη, εν τούτοις κατέχει σημαντικό πλεονέκτημα αποτελώντας Πύλη εισόδου – εξόδου προς τα Βαλκάνια και την Δυτική Ευρώπη.

2.2. Διοικητική διαίρεση

Η Περιφέρεια της Ηπείρου περιλαμβάνει 4 Περιφερειακές ενότητες, την Περιφερειακή ενότητα Άρτας με πρωτεύουσα την Άρτα, την Περιφερειακή ενότητα Θεσπρωτίας με πρωτεύουσα την Ηγουμενίτσα, την Περιφερειακή ενότητα Ιωαννίνων με πρωτεύουσα τα Ιωάννινα και την Περιφερειακή ενότητα Πρέβεζας με πρωτεύουσα την Πρέβεζα. Η διοικητική έδρα της περιφέρειας βρίσκεται στην πόλη των Ιωαννίνων και οι διοικητικές έδρες των Περιφερειακών ενότητων εδρεύουν στις αντίστοιχες πρωτεύουσες τους.

Με την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης» προέκυψε η παρακάτω διοικητική διαίρεση:

◆ Περιφερειακή ενότητα Άρτας με 4 Δήμους:

- Δήμος Αρταίων με έδρα την Άρτα αποτελούμενος από τις Δημοτικές Ενότητες Αρταίων, Αμβρακικού, Βλαχέρνας, Φιλοθέης και Ξηροβουνίου.
- Δήμος Νικολάου Σκουφά με έδρα το Πέτα και ιστορική έδρα το Κομμένο αποτελούμενος από τις Δημοτικές Ενότητες Πέτα, Αράχθου, Κομποτίου και την πρώην κοινότητα Κομμένου.
- Δήμος Γεωργίου Καραϊσκάκη με έδρα την Άνω Καλεντίνη και ιστορική έδρα τις πηγές Τετραφυλίας, ο οποίος χαρακτηρίζεται ορεινός, αποτελούμενος από τις Δημοτικές Ενότητες Ηρακλείας, Γεωργίου Καραϊσκάκη και Τετραφυλίας.
- Δήμος Κεντρικών Τζουμέρκων με έδρα το Βουργαρέλι, ο οποίος χαρακτηρίζεται ορεινός, αποτελούμενος από τις Δημοτικές Ενότητες Αθαμανίας, Αγνάντων και τις πρώην κοινότητες Θεοδωριανών και Μελισσουργών.

◆ Περιφερειακή ενότητα Θεσπρωτίας με 3 Δήμους:

- Δήμος Ηγουμενίτσας με έδρα την Ηγουμενίτσα αποτελούμενος από τις Δημοτικές Ενότητες Ηγουμενίτσης, Συβότων, Μαργαριτίου, Παραποτάμου και Πέρδικας.
- Δήμος Φιλιατών με έδρα τις Φιλιάτες, ο οποίος χαρακτηρίζεται ορεινός, αποτελούμενος από τις Δημοτικές Ενότητες Φιλιατών και Σαγιάδας.
- Δήμος Σουλίου με έδρα την Παραμυθιά και ιστορική έδρα τη Σαμονίδα Σουλίου αποτελούμενος από τις Δημοτικές Ενότητες Παραμυθιάς, Αχέροντα και Σουλίου.

◆ Περιφερειακή ενότητα Ιωαννίνων με 8 Δήμους:

- Δήμος Ιωαννιτών με έδρα τα Ιωάννινα αποτελούμενος από τις Δημοτικές Ενότητες

Ιωαννιτών, Ανατολής, Περάματος, Παμβώτιδας, Μπιζανίου και την Νήσο Ιωαννίνων.

- Δήμος Ζαγορίου με έδρα τους Ασπραγγέλους, ο οποίος χαρακτηρίζεται ορεινός, αποτελούμενος από τις Δημοτικές Ενότητες Ανατολικού Ζαγορίου, Κεντρικού Ζαγορίου, Τύμφης, Βοβούσης και Πάπιγκου.
- Δήμος Κόνιτσας με έδρα την Κόνιτσα, ο οποίος χαρακτηρίζεται ορεινός, αποτελούμενος από τις Δημοτικές Ενότητες Κόνιτσας, Μαστοροχωρίων, Διστράτου, Αετομηλίτσας και Φούρκας.
- Δήμος Πωγωνίου με έδρα το Καλπάκι και ιστορική έδρα το Δελβινάκι, ο οποίος χαρακτηρίζεται ορεινός, αποτελούμενος από τις Δημοτικές Ενότητες Καλπακίου, Δελβινακίου, Άνω Πωγωνίου, Άνω Καλαμά, Πωγωνιανής και Λάβδανης.
- Δήμος Βορείων Τζουμέρκων με έδρα τα Πράμαντα, ο οποίος χαρακτηρίζεται ορεινός, αποτελούμενος από τις Δημοτικές Ενότητες Τζουμέρκων, Πράμαντων, Κατσανοχωρίων, Σιράκου, Καλαρρυτών, Ματσουκίου και Βαθυπέδου.
- Δήμος Μετσόβου με έδρα το Μέτσοβο, ο οποίος χαρακτηρίζεται ορεινός, αποτελούμενος από τις Δημοτικές Ενότητες Μετσόβου, Εγνατίας και Μηλέας.
- Δήμος Δωδώνης με έδρα την Αγία Κυριακή αποτελούμενος από τις Δημοτικές Ενότητες Δωδώνης, Λάγκας Σουλίου, Αγίου Δημητρίου και Σελλών.
- Δήμος Ζίτσας με έδρα την Ελεούσα αποτελούμενος από τις Δημοτικές Ενότητες Ζίτσας, Πασσαρώνος, Μολοσσών, Εκάλης και Ευρυμενών.

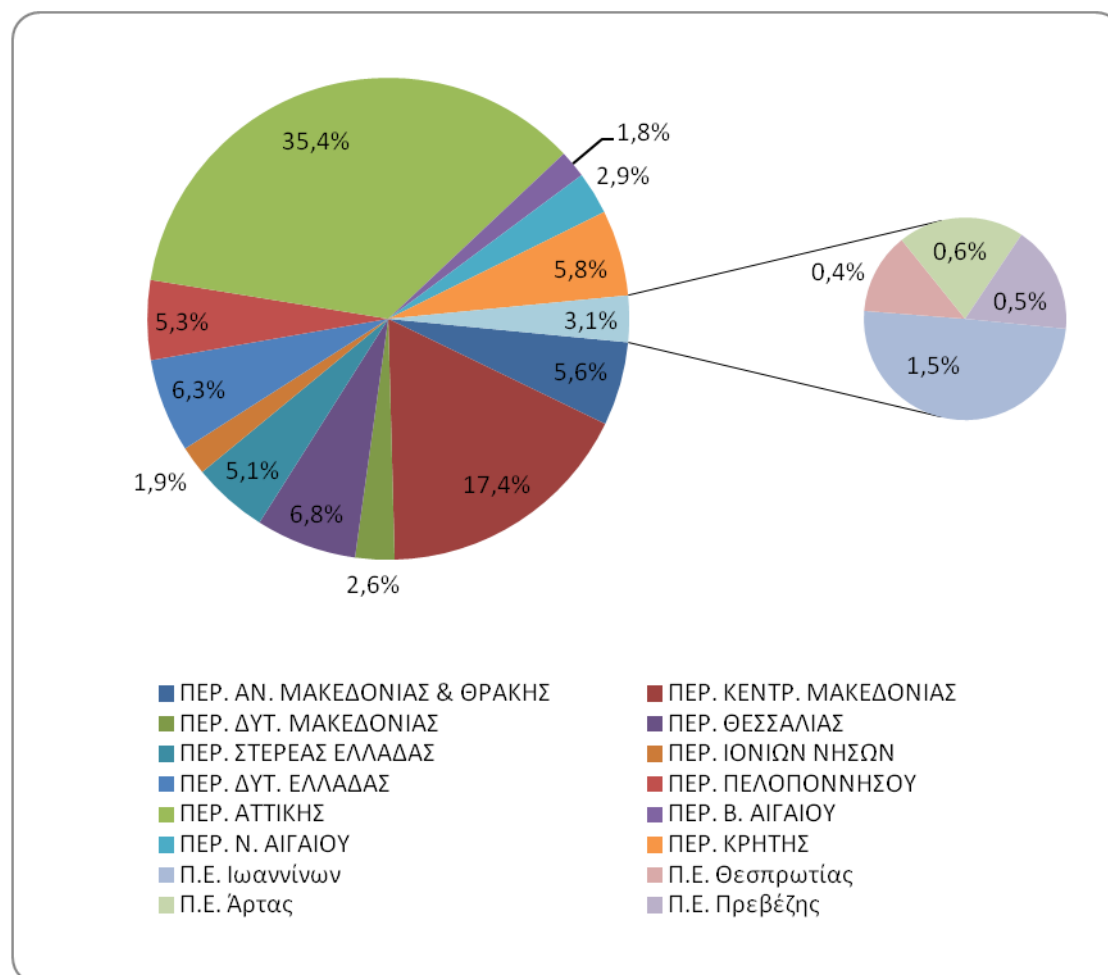
◆ **Περιφερειακή ενότητα Πρέβεζας με 3 Δήμους:**

- Δήμος Πρέβεζας με έδρα την Πρέβεζα αποτελούμενος από τις Δημοτικές Ενότητες Ζαλόγγου, Λούρου και Πρεβέζης.
- Δήμος Πάργας με έδρα το Καναλάκι και ιστορική έδρα την Πάργα αποτελούμενος από τις Δημοτικές Ενότητες Πάργας και Φαναρίου.
- Δήμος Ζηρού με έδρα τη Φιλιππιάδα αποτελούμενος από τις Δημοτικές Ενότητες Ανωγείου, Θεσπρωτικού, Φιλιππιάδος και Κρανέας.

2.3. Κοινωνικό – οικονομικό προφίλ της Περιφέρειας Ηπείρου

2.3.1. Πληθυσμιακά χαρακτηριστικά

Γράφημα 2: Πληθυσμός Περιφερειών

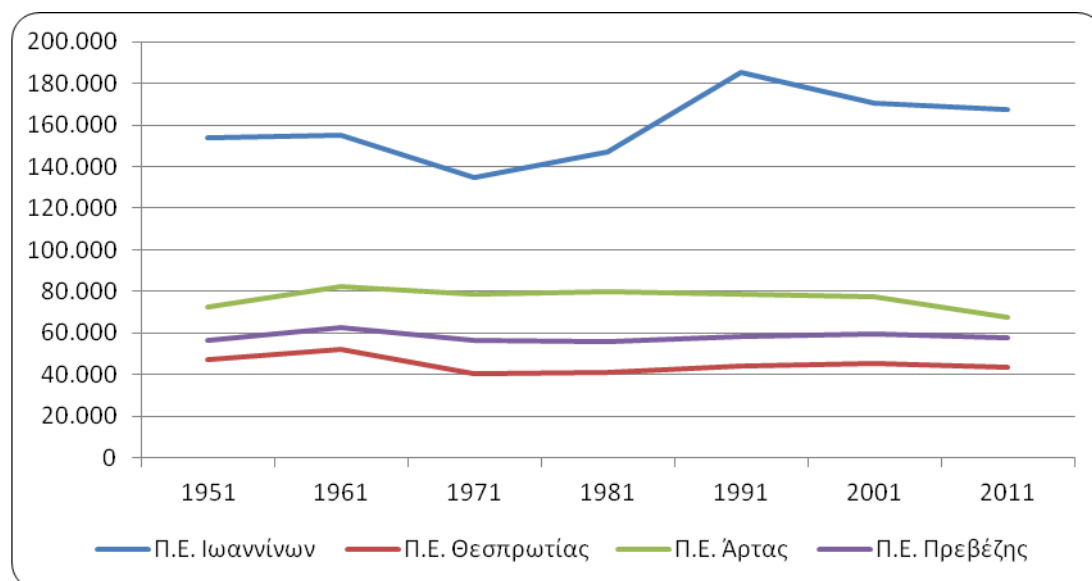
* Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή πληθυσμού 2011)

Πίνακας 1: Εξέλιξη πληθυσμού Περιφέρειας Ηπείρου

ΕΔΑΦΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ	1951	1961	1971	1981	1991	2001	2011
Π.Ε. Ιωαννίνων	153.748	155.326	134.688	147.304	185.142	170.244	167.901
Π.Ε. Θεσπρωτίας	47.299	52.125	40.684	41.278	44.102	45.508	43.587
Π.Ε. Άρτας	72.717	82.630	78.376	80.044	78.704	77.334	67.877
Π.Ε. Πρεβέζης	56.779	62.523	56.586	55.915	58.628	59.334	57.491
Ήπειρος	330.543	352.604	310.334	324.541	339.576	352.420	336.856
Ελλάδα	7.632.801	8.388.553	8.768.641	9.740.417	10.252.580	10.939.605	10.816.286

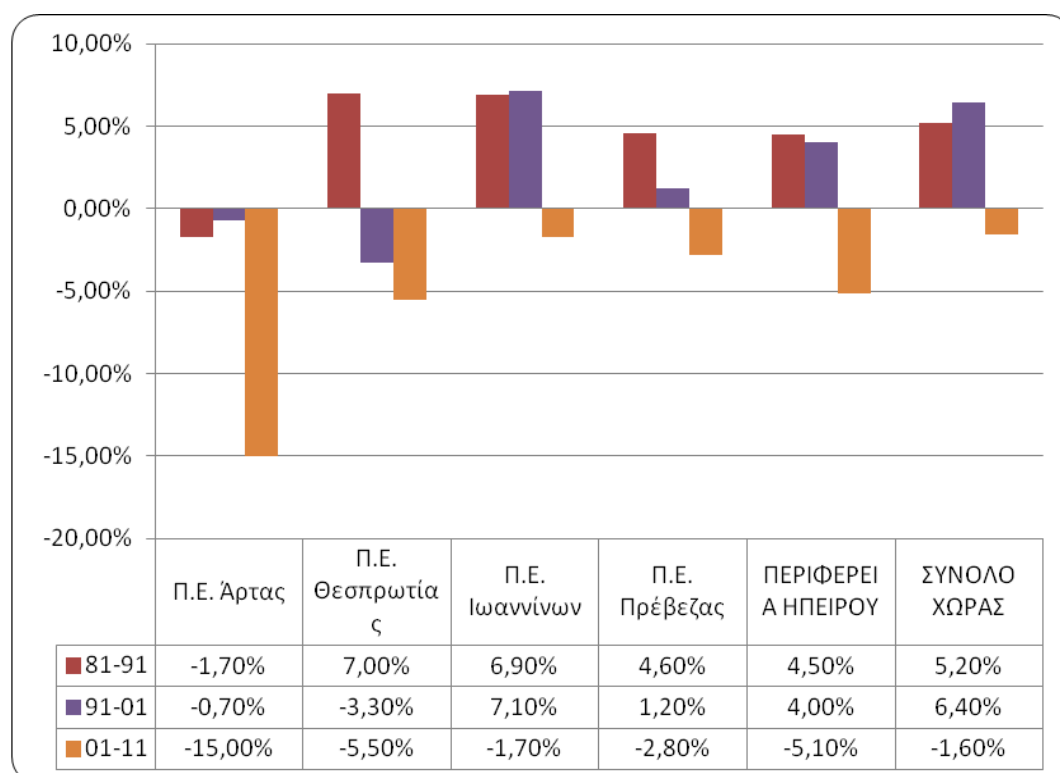
* Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφές πληθυσμού)

Γράφημα 3: Εξέλιξη πληθυσμού Περιφερειακών Ενοτήτων Ηπείρου

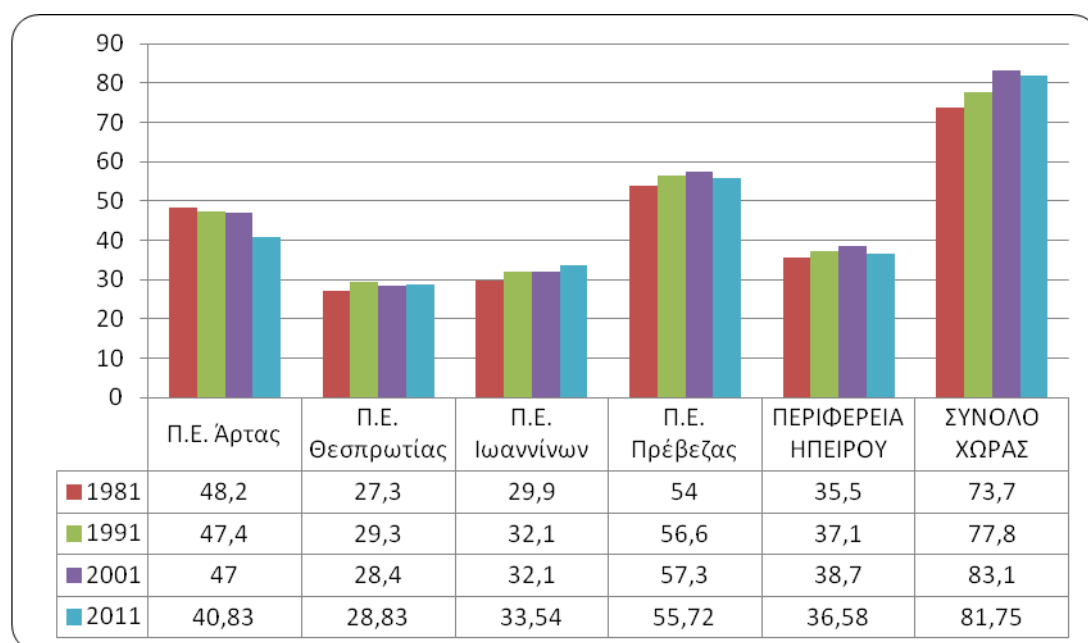
* Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφές πληθυσμού)

Γράφημα 4: Ποσοστιαία μεταβολή πληθυσμού

* Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφές πληθυσμού)

Γράφημα 5: Εξέλιξη Πληθυσμιακής Πυκνότητας

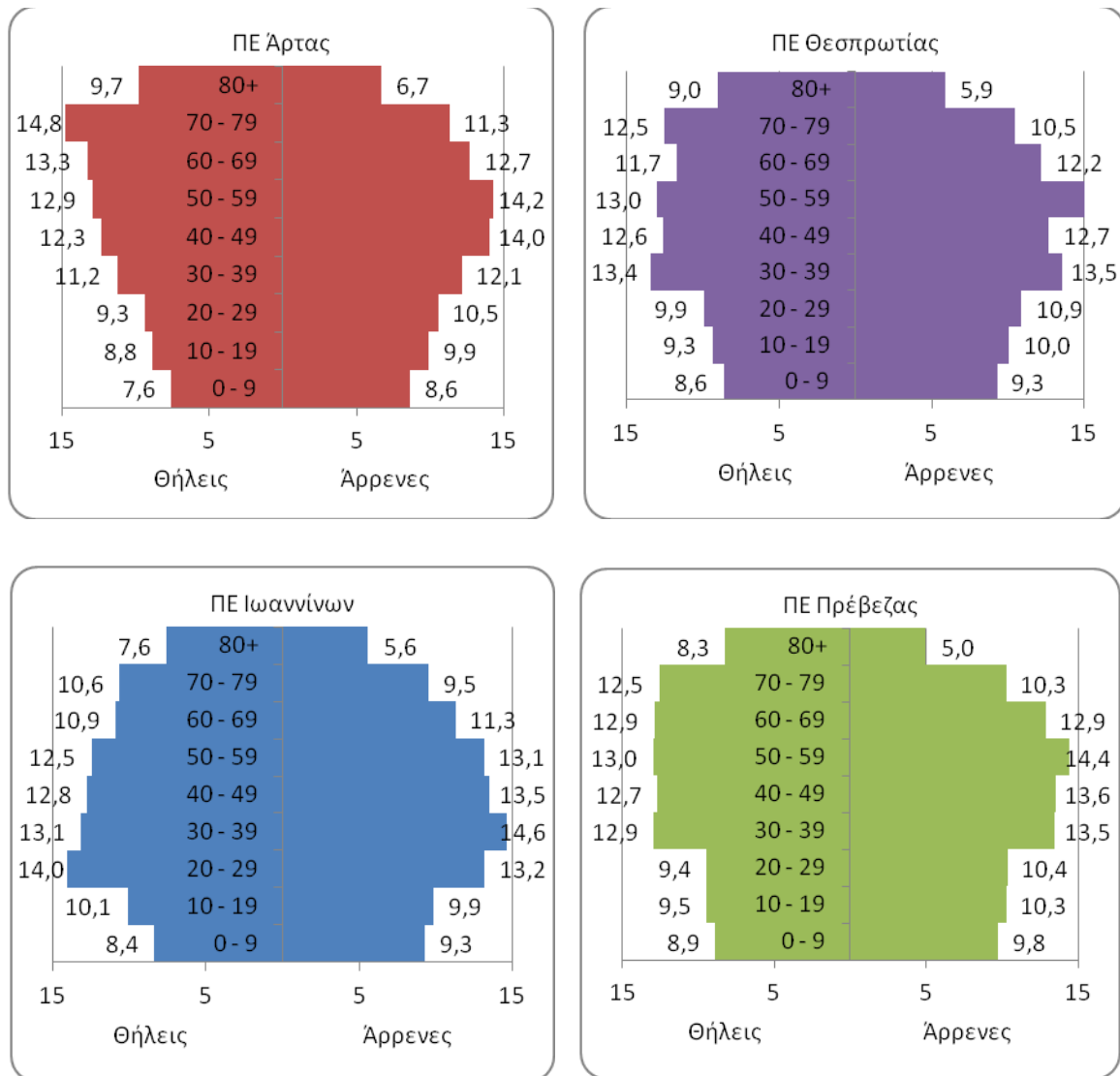
* Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφές πληθυσμού)

Κύρια δημογραφική τάση της Περιφέρειας αποτελεί η πληθυσμιακή συρρίκνωση και γήρανση του πληθυσμού. Ο μόνιμος πληθυσμός ανέρχεται σε 336.650 άτομα και αποτελεί περίπου το 3,1% του πληθυσμού της χώρας (ΕΛΣΤΑΤ, 2011). Κατά την περίοδο 2001-2011 η Περιφέρεια Ηπείρου παρουσίασε σημαντική μείωση του μόνιμου πληθυσμού κατά 5%, ενώ η αντίστοιχη μείωση σε επίπεδο χώρας ανήλθε σε περίπου 1,6%.

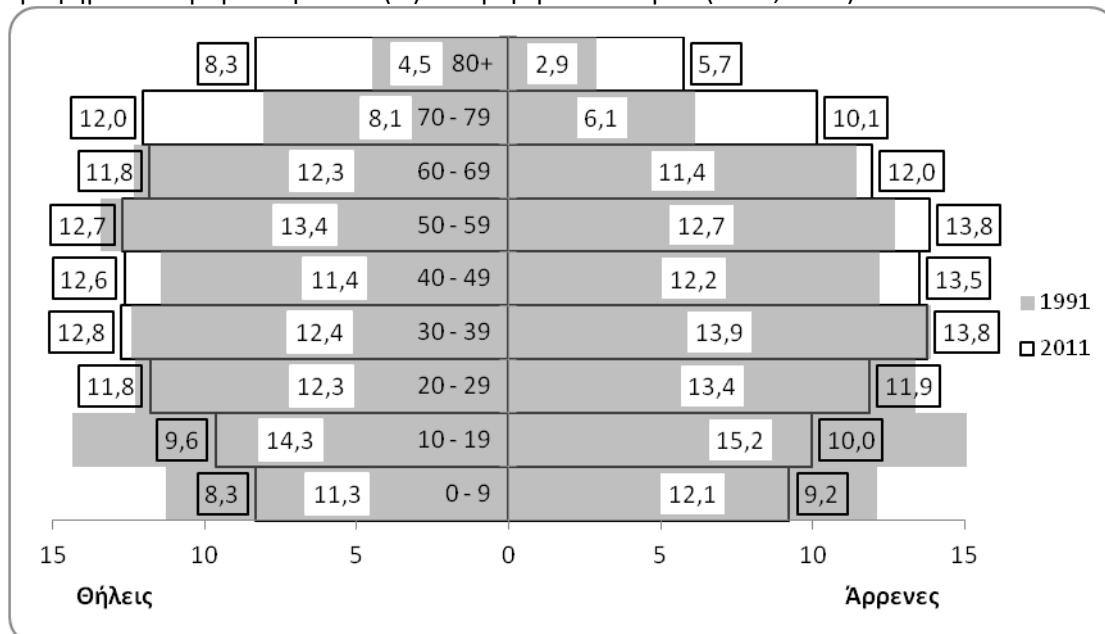
Η Περιφέρεια Ηπείρου, εμφανίζει σημαντικά μικρότερη πληθυσμιακή πυκνότητα από αυτή της χώρας και κατατάσσεται ως μια από τις πλέον αραιοκατοικημένες Περιφέρειες της χώρας.

Επιπλέον, όπως και το σύνολο της χώρας, η Περιφέρεια Ηπείρου αντιμετωπίζει το πρόβλημα της πληθυσμιακής γήρανσης, όπως αποτυπώνεται και στη σχετική πυραμίδα ηλικιών της Περιφέρειας Ηπείρου.

Γράφημα 6: Πυραμίδες ηλικιών (% σύνθεση) Περιφερειακών Ενοτήτων (2011)

Γράφημα 7: Πυραμίδα ηλικιών (%) – Περιφέρεια Ηπείρου (1991, 2011)

2.3.2. Οικονομικές Επιδόσεις της Περιφέρειας

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Ηπείρου βρίσκεται σε χαμηλότερη θέση από το αντίστοιχο μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας. Συγκεκριμένα, ανέρχεται στο 69% του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας (2011) και καταλαμβάνει την 9η θέση στις 13 Περιφέρειες της χώρας.

Ο πίνακας που ακολουθεί περιγράφει τους βασικότερους οικονομικούς δείκτες της Περιφέρειας Ηπείρου:

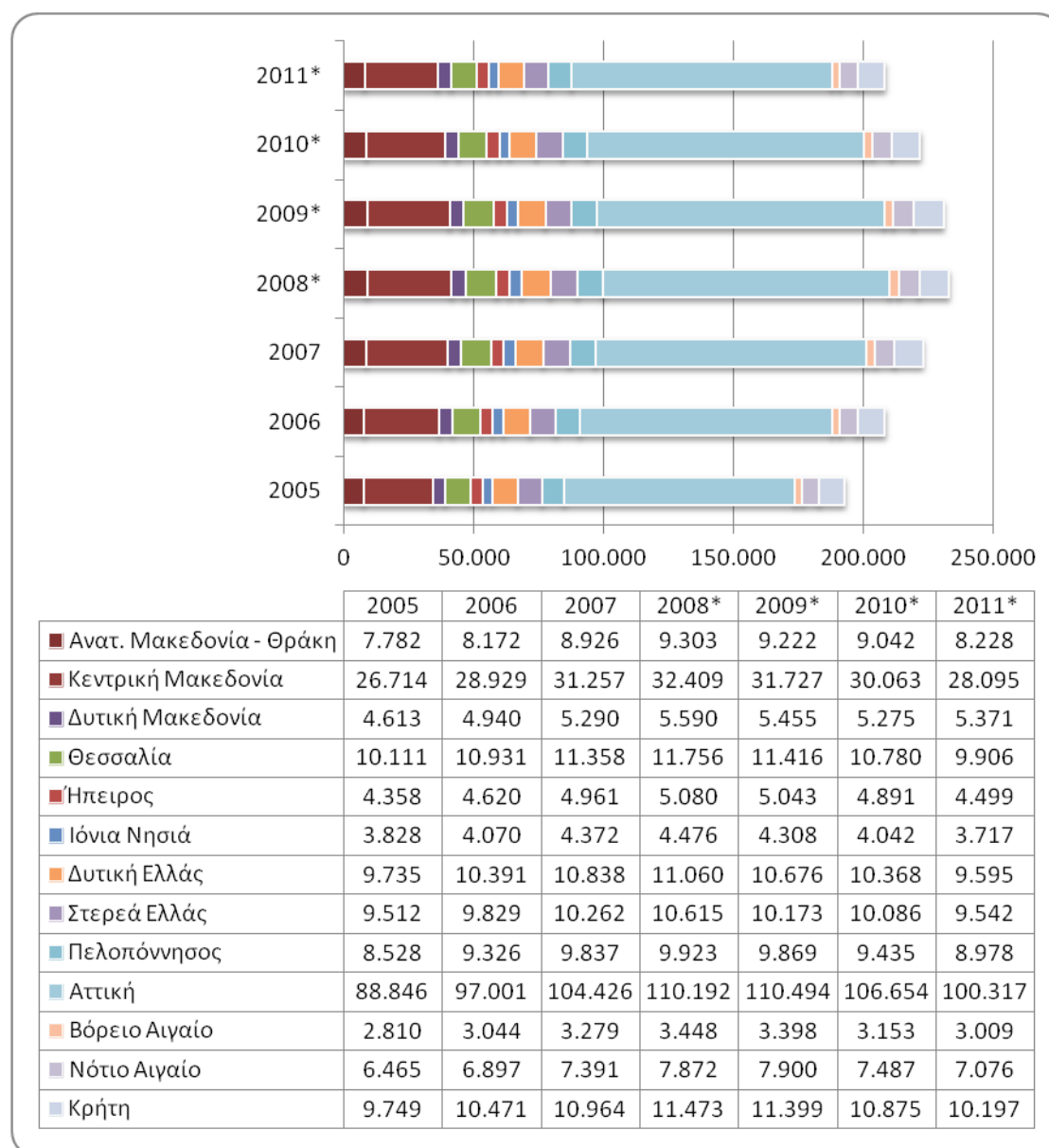
Πίνακας 2: Οικονομικές Επιδόσεις Περιφέρεια Ηπείρου

	ΕΤΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΠΕΡ. ΗΠΕΙΡΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΠΕΡ. ΗΠΕΙΡΟΥ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ
ΑΕΠ	2011	4.499 εκ. €	208.532 εκ. €	2,2%	11
ΑΕΠ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ	2011	12,9 χιλ. €	18,7 χιλ. €		9
ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΙ	2010	167.012	5.681.066	2,9%	9
ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	2010	2.812 εκ. €	103.699 εκ. €	2,7%	9
ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ Φ.Π.	2010	145 εκ. €	7.337 εκ. €	2,0%	11
ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	2014	4.157 εκ. €	160.072 εκ. €	2,6%	10
ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	2011	4.303 εκ. €	174.137 εκ. €	2,5%	10
ΑΠΟΤΑΜ. ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ	2011	12,8 χιλ.€	16,1 χιλ.€		5

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, ΓΓΠΣ, ΤτΕ

Το μεγαλύτερο μέρος του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος δημιουργήθηκε κυρίως στις περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας. Η συμμετοχή των περιφερειών στο ΑΕΠ έχει παραμείνει σχετικά σταθερή στις περισσότερες περιφέρειες κατά τη διάρκεια των ετών 2008-2011.

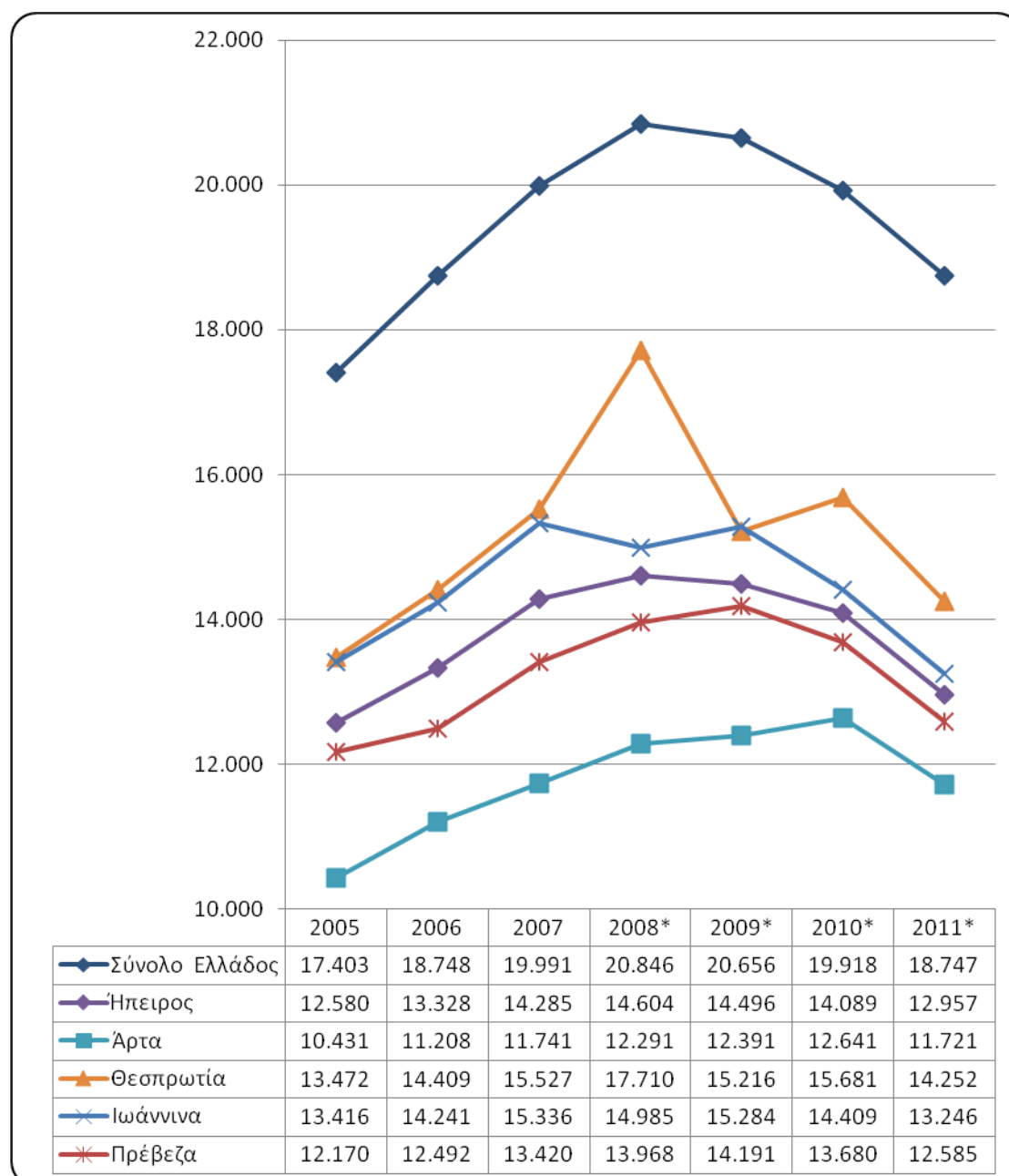
Γράφημα 8: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κατά Περιφέρεια (σε εκ. €)

* Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

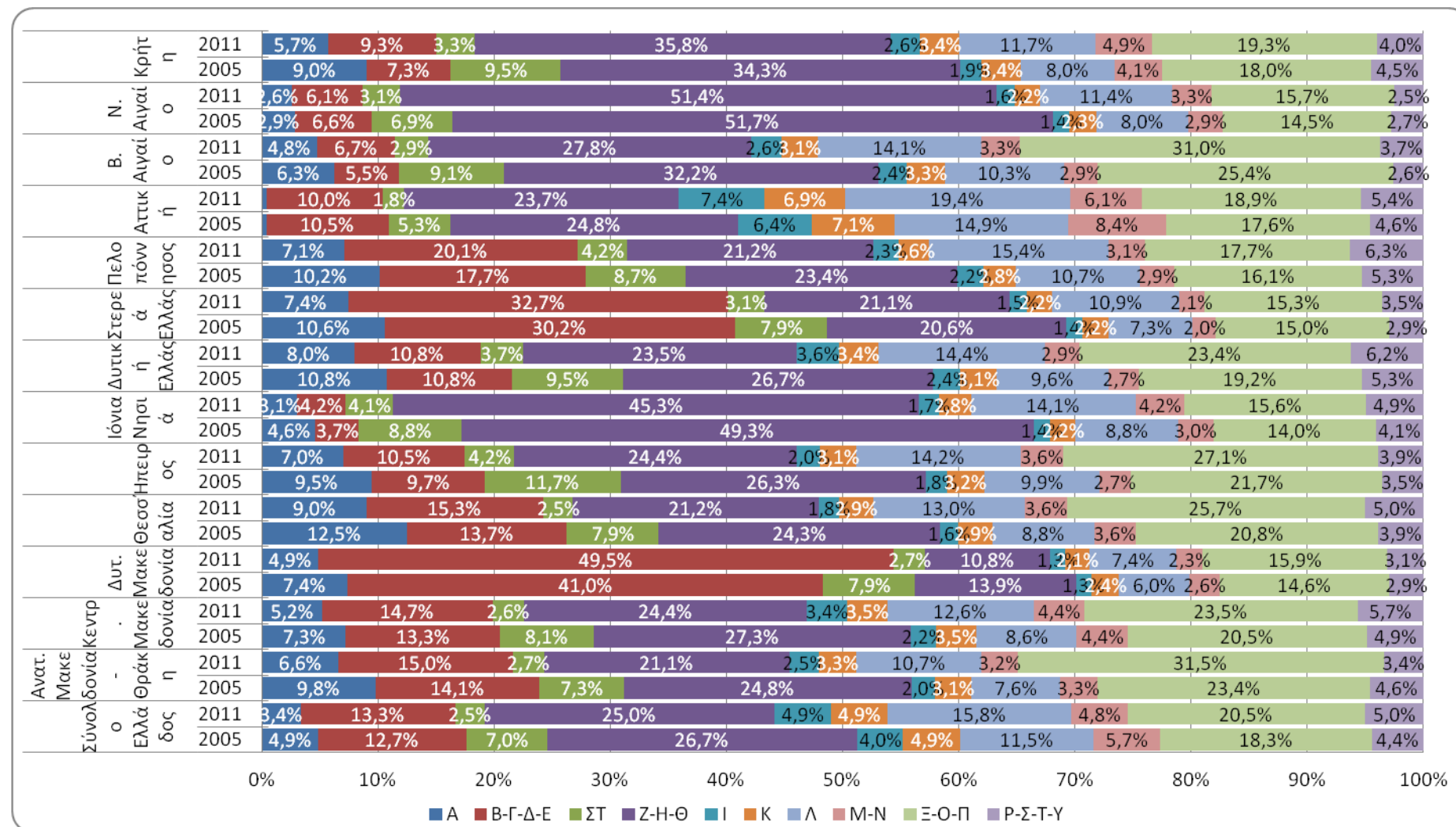
Γράφημα 9: Κατά Κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (σε €)

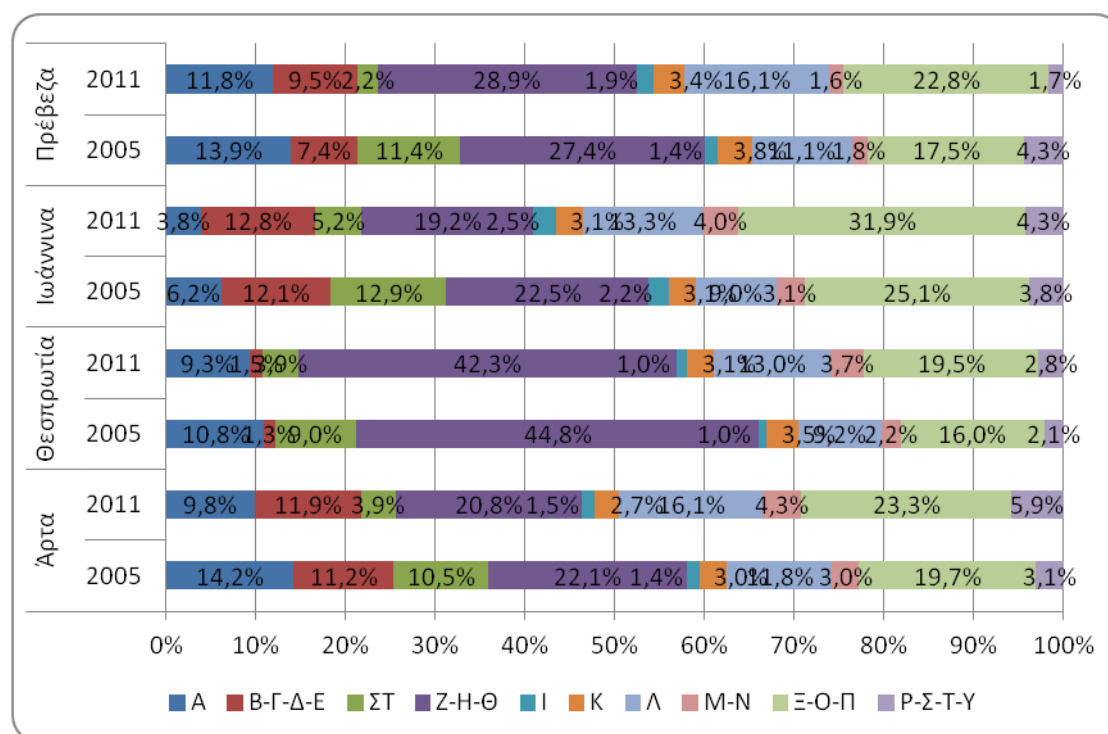
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Η πιο «πλούσια» Περιφερειακή Ενότητα – σε όρους κατά κεφαλή ΑΕΠ - είναι η Θεσπρωτία και ακολουθούν τα Ιωάννινα, η Πρέβεζα και τελευταία η Άρτα. Αξιοσημείωτο το γεγονός της απότομης αύξησης το 2008 που καταγράφει η Θεσπρωτία ενώ γενικά η πορεία του κ.κ.ΑΕΠ των τεσσάρων Π.Ε. ακολουθεί την τάση της χώρας.

Γράφημα 10: Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία κατά κλάδο [NACE REV.2] – Περιφέρειες (Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ)

Γράφημα 11: Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία κατά κλάδο [NACE REV.2] – Περιφερειακές Ενότητες Ηπείρου (Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ)

Πίνακας 3: Υπόμνημα γραφημάτων 11 και 12

A	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ
B	ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ
Γ	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ
Δ	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ
Ε	ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ
ΣΤ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
Z	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ
Η	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ
Θ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ
I	ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
K	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Λ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ
M	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
N	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Ξ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ, ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ
O	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
Π	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ
P	ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ
Σ	ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
T	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΩΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ, ΜΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ, ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΓΑΘΩΝ -ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ- ΓΙΑ ΊΔΙΑ ΧΡΗΣΗ
Y	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΤΕΡΟΔΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΕΩΝ

Στην Περιφέρεια Ηπείρου καταγράφεται σημαντική συνεισφορά των κλάδων Δημόσια Διοίκηση και Άμυνα, Υποχρεωτική Κοινωνική Ασφάλιση, Εκπαίδευση, Δραστηριότητες Σχετικές με την Ανθρώπινη Υγεία και την Κοινωνική Μέρμινα [κλάδοι Ξ-Ο-Π κατά NACE] και Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, Μεταφορά και αποθήκευση, Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης [κλάδοι Ζ-Η-Θ κατά NACE] στη συνολική Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία.

Χαρακτηριστική είναι η μείωση της συνεισφοράς του κλάδου των κατασκευών από 11,7% σε 4,2% και η συγκριτικά υψηλή συνεισφορά της Γεωργίας, Δασοκομίας και Αλιείας (διπλάσια σε σχέση με το σύνολο της χώρας).

2.3.3. Απασχόληση

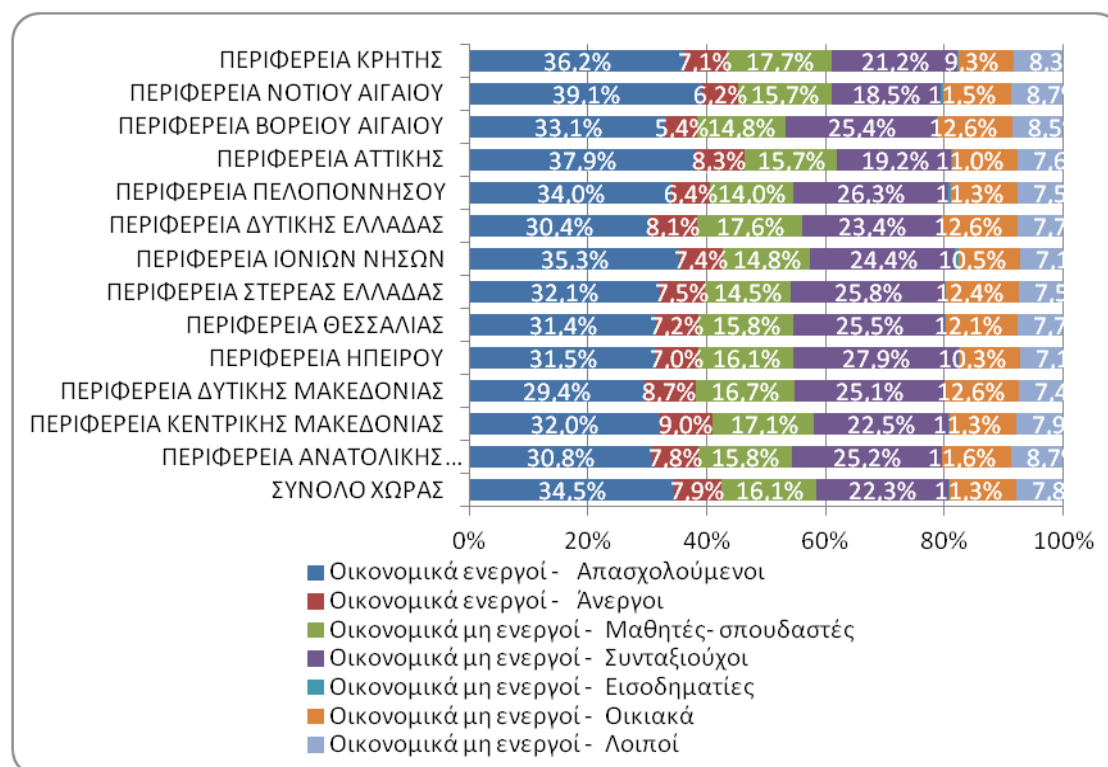
Πίνακας 4: Κατάσταση ασχολίας (2011)

Περιγραφή τόπου μόνιμης διαμονής	Οικονομικά ενεργοί		Οικονομικά μη ενεργοί				
	Απασχολούμενοι	Άνεργοι	Μαθητές-σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Εισοδηματίες	Οικιακά	Λοιποί
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	3.727.633	859.003	1.737.074	2.407.222	22.804	1.224.095	838.455
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	187.306	47.273	96.207	153.356	729	70.438	52.873
ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	603.133	168.480	322.500	424.303	3.051	212.843	147.798
ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	83.530	24.564	47.447	71.319	318	35.605	20.906
ΗΠΕΙΡΟΣ	106.053	23.659	54.209	93.852	597	34.555	23.931
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	230.405	53.022	116.130	187.139	983	88.855	56.228
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	175.972	41.306	79.218	141.494	844	67.629	40.927
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΟΙ	73.350	15.343	30.747	50.701	1.032	21.876	14.806
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	206.343	54.832	119.710	159.389	1.417	85.669	52.436
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	196.761	37.225	80.790	152.193	1.845	65.513	43.576
ΑΤΤΙΚΗ	1.452.203	319.359	601.927	733.805	9.044	422.550	289.546
ΒΟΡ. ΑΙΓΑΙΟ	65.909	10.719	29.512	50.636	455	25.034	16.966
ΝΟΤ. ΑΙΓΑΙΟ	120.950	19.066	48.503	57.148	885	35.568	26.895
ΚΡΗΤΗ	225.718	44.155	110.174	131.887	1.604	57.960	51.567

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

* Στην κατηγορία «Λοιποί» περιλαμβάνονται οι στρατευμένοι, τα μικρά παιδιά που δεν φοιτούν σε σχολείο και οποιαδήποτε άλλη περίπτωση Οικονομικά μη Ενεργού Πληθυσμού που δεν εμφανίζεται στον πίνακα.

Γράφημα 12: Κατάσταση ασχολίας (2011)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

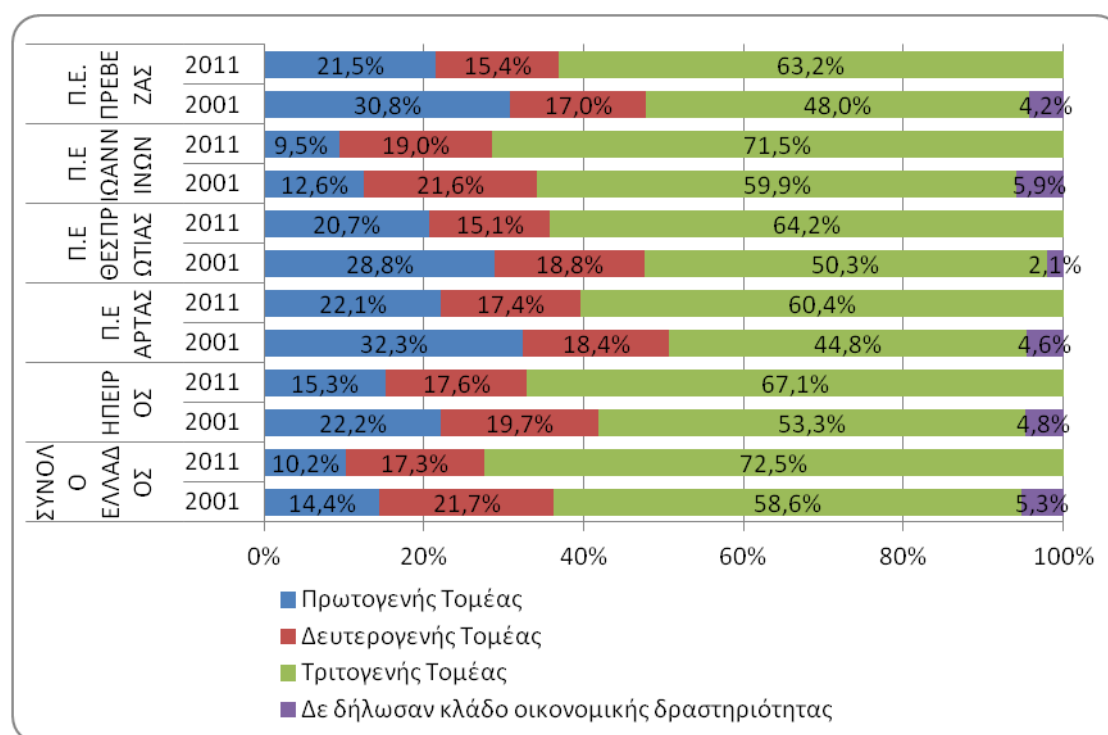
Η Περιφέρεια Ηπείρου εμφανίζει ένα από τα **μικρότερα ποσοστά απασχολούμενων** και ταυτόχρονα το **μεγαλύτερο ποσοστό συνταξιούχων** μεταξύ των 13 περιφερειών (ΕΛΣΤΑΤ, απογραφή 2011) με αποτέλεσμα να εμφανίζει την **μικρότερη αναλογία απασχολούμενων προς συνταξιούχους** (1.13 έναντι 1.54 το σύνολο της χώρας)

Πίνακας 5: Απασχολούμενοι ανά Τομέα

		Πρωτογενής Τομέας	Δευτερογενής Τομέας	Τριτογενής Τομέας	Δε δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	2001	591.669	892.189	2.401.831	216.402
	2011	380097	646489	2701047	
ΗΠΕΙΡΟΣ	2001	25.348	22.580	60.999	5.498
	2011	16213	18650	71190	
Π.Ε ΑΡΤΑΣ	2001	7.809	4.437	10.816	1.102
	2011	4299	3391	11748	
Π.Ε ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	2001	4.425	2.895	7.733	322
	2011	2891	2109	8983	
Π.Ε ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	2001	6.843	11.775	32.662	3.216
	2011	5166	10386	39102	
Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	2001	6.271	3.473	9.788	858
	2011	3857	2764	11357	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Γράφημα 13: Απασχολούμενοι ανά Τομέα

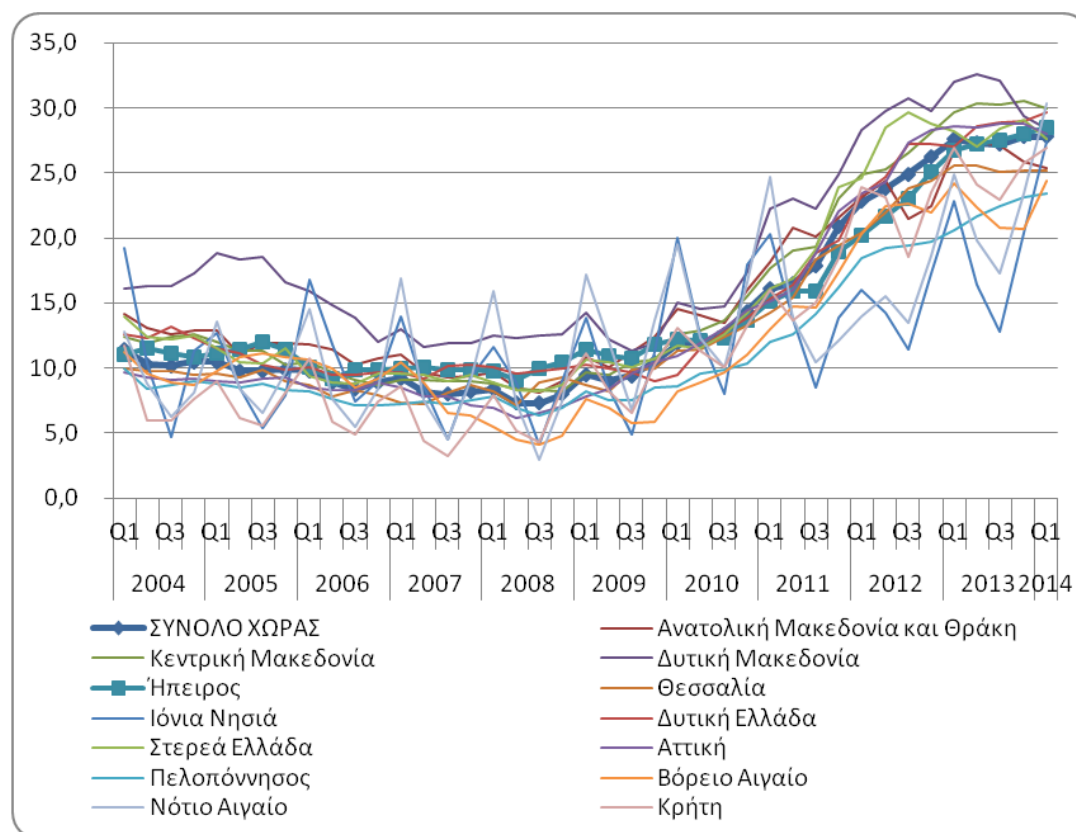
Χαρακτηριστικό της αγοράς εργασίας στην Περιφέρεια Ηπείρου, είναι η **συγκριτικά υψηλή συγκέντρωση στον πρωτογενή τομέα** (σε σχέση με το σύνολο της χώρας) και η υψηλή συγκέντρωση στον τριτογενή τομέα της οικονομίας με σημαντικά όμως χαμηλότερο ποσοστό σε σχέση με αυτό της χώρας.

Συγκριτικά με το 2001, η απασχόληση στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα έχει μειωθεί ενώ έχει αυξηθεί στο τριτογενή.

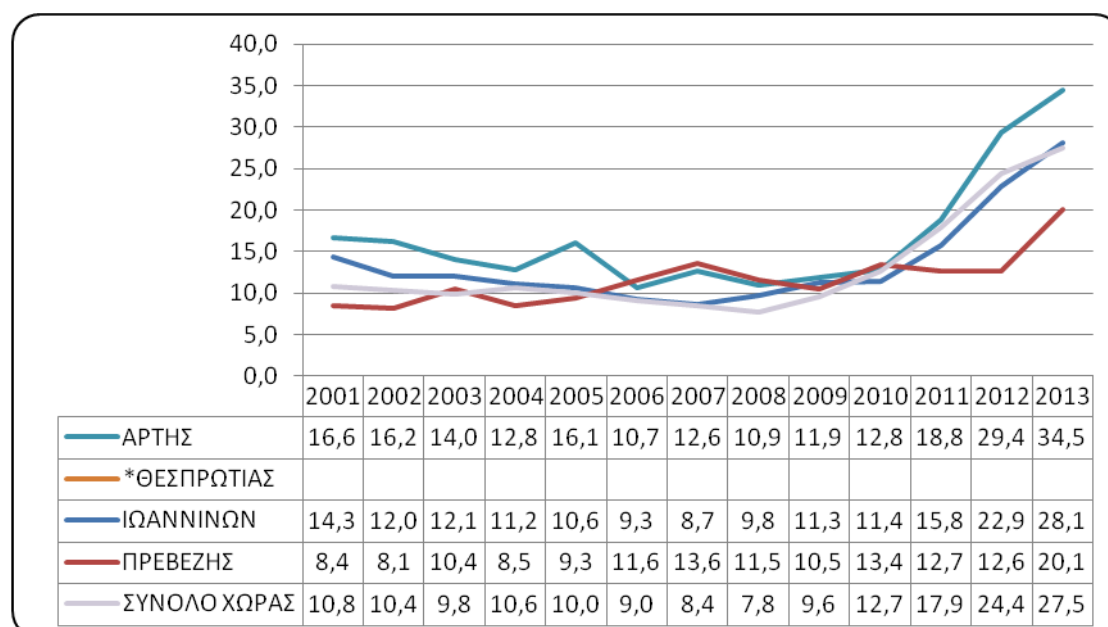
2.3.4. Ανεργία

Η Ήπειρος κατατάσσεται πέμπτη ως προς τον αριθμό των εγγεγραμμένων ανέργων. Στο γράφημα που ακολουθεί περιγράφεται η πορεία του ποσοστού ανεργίας από το 2005 ως το 2014.

Γράφημα 14: Εξέλιξη ανεργίας

Γράφημα 15: Μέσο Ετήσιο Ποσοστό Ανεργίας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

* Δεν δίδονται εκτιμήσεις για νομούς με εκτιμώμενο πληθυσμό κάτω των 50.000 λόγω μεγάλου δειγματοληπτικού σφάλματος

2.4. Επιχειρηματική δραστηριότητα

Ο συνολικός αριθμός των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Ηπείρου ανέρχεται σε 29.820 επιχειρήσεις (Μητρώο Επιχειρήσεων 2010, ΕΛΣΤΑΤ), ο τζίρος των οποίων ανέρχεται σε 4.638 εκ. €. Από την διάρθρωση των επιχειρήσεων προκύπτει πως περίπου το 70% του συνολικού αριθμού των επιχειρήσεων είναι επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα, ενώ οι επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα αποτελούν περίπου το 24% και του πρωτογενή περίπου το 6,2% του συνόλου των επιχειρήσεων της Περιφέρειας.

Αξιοσημείωτο είναι ότι ο κλάδος του χονδρικού και λιανικού εμπορίου συγκεντρώνει πάνω από το 50% του συνολικού τζίρου των επιχειρήσεων της Περιφέρειας παρ'ότι κατέχει περίπου το 1/4 του συνολικού αριθμού των επιχειρήσεων.

Πίνακας 6: Επιχειρήσεις και τζίρος αυτών στην Π. Ηπείρου μονοψήφιο κλάδο ΣΤΑΚΟΔ-08)

ΚΩΔ ΚΛΑΔΟΣ	ΚΛΑΔΟΣ	ΑΡ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	%	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (εκ. €)	%
A	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	1854	6,22	274,6	5,16
B	ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	88	0,30	9,9	0,43
Γ	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	2172	7,28	704,5	14,35
Δ	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	245	0,82	10,1	0,05
Ε	ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	23	0,08	10,4	0,14
ΣΤ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	4621	15,50	289,7	6,52
Z	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ	7642	25,63	2.453,4	55,12
Η	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	1989	6,67	202,4	4,41
Θ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	4629	15,52	265,8	5,06
Ι	ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	296	0,99	14,9	0,41
Κ	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	76	0,25	1,7	0,04
Λ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	115	0,39	8,5	0,05
Μ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	3846	12,90	125,3	2,78
Ν	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	483	1,62	33,9	0,56
Ξ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	30	0,10	1	0,05
Ο	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	175	0,59	4,5	0,23
Π	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	114	0,38	7,8	0,05
Ρ	ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	305	1,02	9	0,11
Σ	ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ	1034	3,47	210,4	4,17

ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ					
ΧΧ	ΆΓΝΩΣΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	83	0,28	0,7	0,31
ΣΥΝΟΛΟ		29.820		4.638,14	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Μητρώο επιχειρήσεων 2010

2.4.1. Επιχειρηματικότητα στον Πρωτογενή Τομέα

Οι επιχειρήσεις του πρωτογενή τομέα στην Περιφέρεια Ηπείρου κατέχουν σημαντικό ρόλο. Συνολικά, στην Περιφέρεια Ηπείρου δραστηριοποιούνται 1.854 επιχειρήσεις, ο τζίρος των οποίων ανέρχεται σε 275 εκ.€. Ο μεγαλύτερος αριθμός επιχειρήσεων του πρωτογενή τομέα της Περιφέρειας καταγράφεται στον κλάδο «Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες» ενώ η πλειοψηφία των επιχειρήσεων του κλάδου δασοκομία και υλοτομία βρίσκεται στην Π.Ε. Ιωαννίνων.

Πίνακας 7: Επιχειρήσεις του πρωτογενή τομέα και τζίρος αυτών στην Περιφέρεια Ηπείρου ανά μονοψήφιο και διψήφιο κλάδο παραγωγής

ΣΤΑΚΟΔ08	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΛΑΔΟΥ	ΑΡ.ΕΠΙΧ/ΣΕΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (εκ. €)
A	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	1854	274,6
01	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	1613	235,4
02	Δασοκομία και υλοτομία	128	3,5
03	Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	113	35,7

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Μητρώο επιχειρήσεων 2010

2.4.2. Επιχειρηματικότητα στον Δευτερογενή Τομέα

Στην Περιφέρεια Ηπείρου, στον δευτερογενή τομέα δραστηριοποιούνται 7.149 επιχειρήσεις, ο τζίρος των οποίων ανέρχεται σε 1.024 εκ. €. Ο κλάδος των Κατασκευών συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα αλλά η πλειοψηφία του συνολικού τζίρου των επιχειρήσεων του δευτερογενούς τομέα της Περιφέρειας συγκεντρώνεται στην μεταποίηση.

Η πλειοψηφία των μεταποιητικών μονάδων της περιοχής ασχολούνται κυρίως με την επεξεργασία των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα, ιδίως στη βιομηχανία τροφίμων καθώς επίσης και σε κλάδους που κατευθύνονται σχεδόν ολοκληρωτικά προς τη τοπική αγορά (ξύλο, μη μεταλλικά ορυκτά, τελικά προϊόντα από μέταλλο κ.λπ).

Πίνακας 8: Επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα και τζίρος αυτών στην Περιφέρεια Ηπείρου ανά μονοψήφιο και διψήφιο κλάδο παραγωγής

ΣΤΑΚ ΟΔΟ 8	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΛΑΔΟΥ	ΑΡ.ΕΠΙ Χ/ΣΕΩ Ν	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (εκ. €)
B	ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	88	9,9
08	Λοιπά ορυχεία και λατομεία	88	9,9
Γ	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	2172	704,5

10	Βιομηχανία τροφίμων	567	353,9
11	Ποτοποιία	17	123,7
13	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	40	3,5
14	Κατασκευή ειδών ένδυσης	49	1,7
16	Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα· κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	280	21,5
17	Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων	6	1,3
18	Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	57	6,8
20	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	15	3,5
22	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	17	44,5
23	Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	202	58,7
24	Παραγωγή βασικών μετάλλων	8	6,2
25	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	487	48,9
26	Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων	10	0,8
27	Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	16	2,6
28	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α.	31	7,1
29	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων	7	1,8
31	Κατασκευή επίπλων	154	10,5
32	Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	107	3,2
33	Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	102	4,6
Δ	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	245	10,1
35	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	245	10,1
Ε	ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	23	10,4
37	Επεξεργασία λυμάτων	5	1
38	Συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων· ανάκτηση υλικών	18	9,4
ΣΤ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	4621	289,3
41	Κατασκευές κτιρίων	1248	113
42	Έργα πολιτικού μηχανικού	601	91,5
43	Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	2772	84,7

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Μητρώο επιχειρήσεων 2010

Σε γενικές γραμμές η δυναμική του δευτερογενή τομέα συνδέεται άμεσα με την αξιοποίηση της πρωτογενούς παραγωγής. Υπάρχουν σημαντικές προοπτικές για την ανάπτυξή του, κινητοποιώντας το ανθρώπινο δυναμικό, εξειδίκευσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, δημιουργίας συνεργατικών συμπράξεων και αξιοποίησης της σύνδεσης της περιοχής με τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών και των υπηρεσιών εφοδιαστικής αλυσίδας (logistics).

Η σήμανση αρκετών προϊόντων ως προϊόντα γεωγραφική προέλευσης (ΠΓΕ), προϊόντα ποιότητας ή και βιολογικά, καθώς και η διεκδίκηση κατά προτεραιότητα της προώθησής τους, μπορεί να ανακάμψει τον κλάδο μεταποίησης αγροτικών προϊόντων.

Μέσα σ' αυτό το περιβάλλον, **οι δυνατότητες ανάπτυξης του δευτερογενή τομέα**

συνδέονται άμεσα με την αξιοποίηση του προϊόντος του πρωτογενή τομέα σε συνεργασία με την έρευνα & καινοτομία που παράγεται από τους ερευνητικούς φορείς της περιοχής της Ηπείρου. Πιο συγκεκριμένα, η αξιοποίηση της τοπικής αγροτικής παραγωγής και η βελτίωση της υποδομής στους τομείς μεταποίησης και εμπορίας των γεωργο-κτηνοτροφικών προϊόντων με την δημιουργία μονάδων τυποποίησης κηπευτικών, φρούτων, ελαιόλαδου και γαλακτοκομικών προϊόντων, αποτελούν επενδυτικές διεξόδους για τον δευτερογενή τομέα.

2.4.3. Επιχειρηματικότητα στον Τριτογενή Τομέα

Ο Τριτογενής τομέας στην Περιφέρεια Ηπείρου κατέχει σημαντικό ρόλο, τόσο με βάση τη συμμετοχή του στη συνολική απασχόληση όσο και στη διαμόρφωση του συνολικού ΑΕΠ της Περιφερειακής οικονομίας. Η παροχή κάθε μορφής υπηρεσιών στην Ήπειρο, κρίνεται ικανοποιητική και δεν υπολείπεται από την ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα στο σύνολο της χώρας. Ο τουρισμός, παρά τις ιδιαιτερότητες της περιοχής, θεωρείται για την Ήπειρο σημαντικός πλουτοπαραγωγικός πόρος.

Ο μεγαλύτερος αριθμός επιχειρήσεων του τριτογενή τομέα της Περιφέρειας εντοπίζεται στους κλάδους «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο» και «Ξενοδοχεία-Εστιατόρια» ενώ ξεχωρίζει και η επιχειρηματική δραστηριότητα στον κλάδο «Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες».

Πίνακας 9: Επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα και τζίρος αυτών στην Περιφέρεια Ηπείρου ανά μονοψήφιο και διψήφιο κλάδο παραγωγής

ΣΤΑΚ ΟΔ08	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΛΑΔΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΡ.ΕΠΙΧ/Σ ΕΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
Ζ	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ	7642	2.453,4
45	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο· επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	927	153,8
46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	1584	1.093,3
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	5131	1.206,3
Η	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	1989	202,9
49	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	1799	141,4
50	Πλωτές μεταφορές	37	24,5
52	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	125	33,4
53	Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	28	3,1
Θ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	4629	265,8
55	Καταλύματα	1144	65,7
56	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	3485	200,1
Ι	ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	296	14,9
58	Εκδοτικές δραστηριότητες	52	3,4
59	Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις	21	707,2

60	Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών	33	1,4
61	Τηλεπικοινωνίες	30	2,5
62	Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες	129	6,2
63	Δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας	31	0,8
Κ	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	76	1,7
65	Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	6	0,1
66	Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες	70	1,6
Λ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	115	8,5
68	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	115	8,5
Μ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	3846	125,3
69	Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	1222	25,4
70	Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων· δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	265	8,0
71	Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών· τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	2014	77,4
72	Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	125	7,3
73	Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	84	3,9
74	Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	117	2,4
75	Κτηνιατρικές δραστηριότητες	19	0,9
Ν	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	483	33,9
77	Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	140	4,1
79	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	78	7,8
80	Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας	24	2,1
81	Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους	126	8,5
82	Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις	115	11,3
Ξ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	30	1,0
84	Δημόσια διοίκηση και άμυνα· υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	30	1,0
Ο	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	175	4,5
85	Εκπαίδευση	175	4,5
Π	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	114	7,7
86	Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	73	2,9
87	Δραστηριότητες βοήθειας κατ' οίκον	4	0,5
88	Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος	37	4,3
Ρ	ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	305	9,0
90	Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση	145	2,2
91	Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και	11	1,0

	λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες		
92	Τυχρά παιχνίδια και στοιχήματα	18	1,0
93	Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	131	4,7
Σ	ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	1034	210,4
94	Δραστηριότητες οργανώσεων	72	187,9
95	Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης	257	6,1
96	Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	705	16,4

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Μητρώο επιχειρήσεων 2010

Ο Τριτογενής τομέας στην Περιφέρεια Ηπείρου κατέχει σημαντικό ρόλο, τόσο με βάση τη συμμετοχή του στη συνολική απασχόληση, όσο και στη διαμόρφωση του συνολικού ΑΕΠ της Περιφερειακής οικονομίας. Παρ' ότι η γεωγραφική απομόνωση της Περιφέρειας δυσχεραίνει την ανάπτυξη των εμπορικών δραστηριοτήτων, ο όγκος των συναλλαγών παρουσιάζεται ιδιαίτερα αυξημένος.

Η ύπαρξη Νοσοκομείων και Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων δημιουργεί ένα ικανό περιβάλλον παροχής ψηλού επιπέδου υπηρεσιών, προκειμένου η Περιφέρεια να καταστεί πρότυπο κέντρο αναφοράς για την υγεία, την εκπαίδευση και την έρευνα με υπερεθνική εμβέλεια.

Παράλληλα μέσα από την δημιουργία των οδικών αξόνων (Εγνατία Οδός, Ιόνια Οδός) των διεθνών λιμανιών (Ηγουμενίτσας, Πρέβεζας) και των αερολιμένων (Ιωαννίνων, Ακτίου) είναι δυνατή η ενίσχυση του εμπορίου αφού λόγω της γεωγραφικής της θέσης η Ήπειρος αποτελεί πύλη της Ελλάδας προς τη Δυτική Ευρώπη.

Ο τουρισμός παρά τις ιδιαιτερότητες της περιοχής και την έλλειψη υποδομής υψηλού επιπέδου, θεωρείται για την Ήπειρο σημαντικός πλουτοπαραγωγικός πόρος. Η τουριστική βιομηχανία αναπτύσσεται διαρκώς αποτελώντας το μεγάλο πλεονέκτημα για την ανάπτυξη του τριτογενή τομέα.

2.5. Πρωτογενής Τομέας

2.5.1. Κύρια χαρακτηριστικά

Η αγροτική οικονομία της Περιφέρειας εξειδικεύεται στην κτηνοτροφία, όπου η αιγοπροβατοτροφία και η πτηνοτροφία κατέχουν εξέχουσα θέση στο σύνολο της εγχώριας παραγωγής και αποτελούν τη βάση σημαντικής μερίδας του δευτερογενούς τομέα (κλάδος τροφίμων). Επίσης, άλλες σημαντικές δραστηριότητες είναι τα εσπεριδοειδή, τα κτηνοτροφικά φυτά, η αλιεία και οι δασοκομία.

Τα $\frac{3}{4}$ της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας της Περιφέρειας συγκεντρώνονται στις Π.Ε. Άρτας και Πρέβεζας. Μόνιμα αρδευόμενες εκτάσεις υπάρχουν στις πεδιάδες της Άρτας και της Πρέβεζας, βόρεια της Ηγουμενίτσας και στο κεντρικό τμήμα της Π.Ε. Ιωαννίνων.

Οι μεγαλύτερες εκμεταλλεύσιμες δασικές εκτάσεις βρίσκονται στις Π.Ε. Άρτας (Β&ΒΔ τμήματα) και Ιωαννίνων (Β&ΒΑ τμήματα της Π.Ε. - Κόνιτσα, Μέτσοβο και Ζαγόρια).

Οι κτηνοτροφικές μονάδες είναι διάσπαρτες στην Περιφέρεια εκτός από το βόρειο και το νοτιοανατολικό τμήμα της. Τα πτηνοτροφεία βρίσκονται κυρίως στην Π.Ε. Ιωαννίνων και στις πεδιάδες της Άρτας, η μεγαλύτερη συγκέντρωση χοιροτροφείων στη περιοχή Φιλιππιάδας της Π.Ε. Πρέβεζας, ενώ οι μονάδες βοοειδών συγκεντρώνονται κυρίως στην Π.Ε. Θεσπρωτίας και στον ορεινό όγκο της Πίνδου.

Ο πρωτογενής τομέας έχει σημαντική βαρύτητα στην οικονομική ανάπτυξη της Περιφέρειας: Στην Ήπειρο το 7% της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας ανήκει στον πρωτογενή τομέα, ενώ το αντίστοιχο Πανελλαδικά είναι 3,3% (προσωρινά στοιχεία 2011).

2.5.2. Γεωργία

Ο συνολικός αριθμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην Περιφέρεια Ηπείρου ανέρχεται σε 57.247 ή το 4,7% της χώρας, ενώ εξετάζοντας τον αριθμό των εκμεταλλεύσεων των βασικών ειδών καλλιεργειών, παρατηρείται ότι το 43,1% αφορούν δενδρώδεις εκμεταλλεύσεις (κυρίως ελαιοκαλλιέργειες), ενώ η Περιφέρεια καλύπτει το 4,8% των εκμεταλλεύσεων σε ετήσιες καλλιέργειες (ΕΛΣΤΑΤ,2009). Από τις δενδρώδεις καλλιέργειες η σημαντικότερη είναι αυτή της ελιάς, και των εσπεριδοειδών ενώ στα φυτά μεγάλης καλλιέργειας οι σημαντικότερες, από άποψη καλλιεργούμενης έκτασης, είναι οι καλλιέργειες της μηδικής και των λοιπών σιτοεργατικών φυτών καθώς και η καλλιέργεια του αραβοσίτου.

2.5.3. Κτηνοτροφία

Σε κάθε περίπτωση η βασικότερη δραστηριότητα του πρωτογενή τομέα στην Περιφέρεια Ηπείρου είναι η κτηνοτροφία και ιδιαίτερα η αιγοπροβατοτροφία και η πτηνοτροφία. Μπορεί ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων και των ζώων να παρουσιάζει πτωτική τάση αλλά αυξάνει το μέσο μέγεθος των εκμεταλλεύσεων (αριθμός ζώων προς αριθμό εκμεταλλεύσεων). Αναλυτικότερα, η Περιφέρεια για το 2009 καλύπτει το 22,1% των ζωικών εκμεταλλεύσεων και 7,4% του αριθμού των κεφαλών της χώρας. Ο μεγαλύτερος αριθμός κεφαλών καταγράφεται στα πουλικά, ενώ ακολουθούν τα προβατοειδή και τα αιγοειδή, τάση που συμβαδίζει με αυτή της χώρας. Ενδεικτικό της δυναμικής της αιγοπροβατοτροφίας και της πτηνοτροφίας στην Περιφέρεια Ηπείρου είναι το γεγονός ότι στην Περιφέρεια συγκεντρώνεται το 10,7% των εκμεταλλεύσεων των προβατοειδών και το 7,4% των εκμεταλλεύσεων αιγοειδών της χώρας, σε ότι αφορά τον αριθμό κεφαλών στα πουλικά η Περιφέρεια συγκεντρώνει το 28,8% των κεφαλών πουλερικών στο σύνολο της χώρας.

Ο τομέας της χοιροτροφίας παρουσιάζει μια σημαντική δυναμική ιδιαίτερα στις Π.Ε. Πρέβεζας και Άρτας (τρίγωνο Φιλιππιάδας) με καθιερωμένες και ορθολογικά οργανωμένες μονάδες. Το ίδιο συμβαίνει και με τον τομέα της πτηνοτροφίας όπου αναπτύσσεται συνεχώς με κυρίαρχη την Π.Ε. Ιωαννίνων.

2.5.4. Υδατοκαλλιέργειες

Ο τομέας των Υδατοκαλλιεργειών στην χώρα μας έχει αναπτυχθεί με ταχείς ρυθμούς τα τελευταία χρόνια και για ορισμένα είδη, οι ρυθμοί ανάπτυξης είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακοί. Οι θαλασσοκαλλιέργειες σε σταθερή ανοδική πορεία ανάπτυξης από τις αρχές της δεκαετίας του 1980, έδωσαν εντυπωσιακά αποτελέσματα, με την παραγωγή σημαντικού ύψους εγχώριου, φρέσκου και φθηνού ψαριού, αλλά και κυρίως με τη δημιουργία ενός ιδιαίτερου κοινωνικοοικονομικού χώρου ο οποίος απασχολεί άμεσα και έμμεσα μεγάλο αριθμό εργαζόμενων, ενώ αποτελούν μια παραγωγική δραστηριότητα που συμβάλλει στην ενίσχυση του πληθυσμού των παράκτιων περιοχών.

Η Ήπειρος παρουσιάζει ενδιαφέρον για τις υδατοκαλλιέργειες και είναι η μοναδική περιοχή που συνδυάζει ποικιλία υδάτινων μέσων, πολλά είδη εκτρεφόμενων ψαριών και πολλούς τρόπους και μεθόδους εκτροφής. Επιπλέον, το περιβάλλον της Ηπείρου και οι πηγές υδροδότησης που σχετίζονται με τις υδατοκαλλιέργειες παραμένουν σε καλή κατάσταση αν και περιστασιακά δημιουργούνται σημαντικά προβλήματα ιδιαίτερα όταν μειώνεται η παροχή των πηγών ή των ποταμών. Οι κυριότεροι παράγοντες που επιδρούν θετικά για την προοπτική του κλάδου στην Περιφέρεια είναι η ποιότητα των υδάτινων πόρων, η παράδοση και η τεχνική γνώση που έχει χρόνια τώρα συσσωρευτεί. Στην Ήπειρο οι μονάδες κατανέμονται κυρίως σε τρεις Νομούς: Ιωαννίνων, Πρέβεζας και Θεσπρωτίας.

Η Περιφέρεια της Ηπείρου φιλοξενεί 11 από τις 75 επιχειρήσεις-μεγάλες μονάδες του κλάδου της θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας στην Ελλάδα (ανεξάρτητα από την συμμετοχή τους σε μεγαλύτερους ομίλους) δηλαδή ποσοστό 15%.

Στον τομέα της ιχθυοκαλλιέργειας, όσον αφορά τα γλυκά νερά, σήμερα στην Ελλάδα λειτουργούν περίπου 100 μονάδες εκτροφής πέστροφας, κατανεμημένες κυρίως στις περιοχές της Ηπείρου και της Μακεδονίας. Στη Ήπειρο χρησιμοποιούνται τα νερά των ποταμών Λούρου και Βοϊδομάτη, καθώς και άλλων μικρότερων ποταμιών, ακόμα και φυσικών πηγών ή γεωτρήσεων, για την λειτουργία αυτών των μονάδων.

Η Ήπειρος, ιδιαίτερα για τις υδατοκαλλιέργειες στα εσωτερικά νερά κατέχει σταθερά την πρώτη θέση στην χώρα. Συνολικά εκτρέφονται βασικά τρία είδη ψαριών (πέστροφα, κυπρίνος, χέλια) ενώ τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται η εκτροφή κέφαλου, διακοσμητικών ψαριών και στουργιονιού.

2.5.5. Βαθμός μεταποίησης αγροτικών προϊόντων – Χαρακτηριστικά προϊόντων

Η μεγάλη πλειοψηφία των επιχειρήσεων μεταποίησης αγροτικών προϊόντων είναι ατομικές (με λίγους εργαζόμενους) και απευθύνονται στην τοπική αγορά.

Η μεταποίηση των προϊόντων φυτικής παραγωγής είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Τα προϊόντα διατίθενται ως επί το πλείστον νωπά στην τοπική αγορά.

Τα προϊόντα ένας αμπελουργίας (κρασί) στην περιοχή, παράγονται και τυποποιούνται από ικανοποιητικού μεγέθους επιχειρήσεις, που εδρεύουν στη Ζίτσα και στο Μέτσοβο.

Τα παραγόμενα εσπεριδοειδή διατίθενται τόσο στην τοπική αγορά, όσο και μέσω συνεταιρισμών καθώς και ιδιωτών εμπόρων.

Τα ελαιοκομικά προϊόντα, διατίθενται κυρίως στην τοπική αγορά αλλά και σε πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους συνεταιρισμούς, που αναλαμβάνουν την επεξεργασία, τυποποίηση, συσκευασία και διάθεσή τους.

Στον τομέα ένας μεταποίησης των προϊόντων ζωικής παραγωγής η κατάσταση είναι πολύ καλύτερη. Τα κτηνοτροφικά προϊόντα ένας Ηπείρου έχουν καλή φήμη και δεν είναι τυχαίο που μεγάλες βιομηχανίες (γάλακτος κυρίως) επενδύουν χρήματα και ιδρύουν εργοστάσια στην περιοχή.

Τα πλέον δυναμικά προϊόντα ένας Περιφέρειας είναι τα γαλακτοκομικά. Τρία από τα τυριά ΠΟΠ παράγονται και στην Ήπειρο (φέτα, κεφαλογραβιέρα, γαλοτύρι), ενώ ένα ακόμη το μετσοβόνο μόνο στην Ήπειρο (Μέτσοβο).

Στον τομέα των σφαγείων και ένας παραγωγής κρεατοσκευασμάτων και αλλαντικών υπάρχει καθιερωμένη οργάνωση των ιδιωτικών εταιρειών και αλλαντοβιομηχανιών.

2.5.6. Δασοκομία

Τα δάση στην Ήπειρο καλύπτουν 2.069.400 στρέμματα γης ή το 26,23% του συνόλου των εδαφών ένας, ποσοστό που θεωρείται ιδιαίτερα υψηλό, συγκρινόμενο με το 22% περίπου ένας υπόλοιπης χώρας. Η κατανομή των δασών ανά Περιφερειακή Ενότητα παρουσιάζεται στον επεξηγηματικό πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 10: Κατανομή Δασών (στρεμ.)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΑΣΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
Άρτας	334.000	16,1
Θεσπρωτίας	125.600	6,06
Ιωαννίνων	1.473.800	71,21
Πρέβεζας	136.000	6,57
ΣΥΝΟΛΟ	2.069.400	100

Οι μεγαλύτερες ποσότητες παραγωγής ξύλου διαφόρων χρήσεων (τεχνική ξυλεία, βιομηχανικό ξύλο, καυσόξυλα, κάρβουνα κ.λπ.) παράγονται από τα δάση της Π.Ε. Ιωαννίνων. Η παραγωγή προέρχεται κατά κύριο λόγο από υλοτομίες σε δάση Μαύρης Πεύκης, Ελάτης, Οξιάς, Δρυός, Αειφύλλων Πλατύφυλλων και λοιπών Πλατύφυλλων.

Άλλα προϊόντα των δασών είναι τα κάστανα, τα δαφνόφυλλα, το φυτόχωμα και τα βότανα, που με την συλλογή και την εμπορία ένας ασχολείται ένας μικρός αριθμός ορεινού πληθυσμού, εξασφαλίζοντας συμπληρωματική πρόσοδο.

Το ιδιοκτησιακό καθεστώς διέπεται από τις ρυθμίσεις για τις «Νέες Γαίες» που έδινε το δικαίωμα ιδιοκτησίας δασικών εκτάσεων σε Δήμους και ιδιώτες. Το Δημόσιο, όπως και στην υπόλοιπη χώρα, κατέχει μεγάλο αριθμό των δασικών εκτάσεων της περιοχής, με αξιόλογα παραγωγικά δάση.

Έτσι η διαχείριση και οι διαδικασίες εκμετάλλευσης των δασών ποικίλουν αφού διαφέρουν, η έκταση (το μέγεθος), η θέση και η ποιότητα, σε συνάρτηση πάντα με τον τύπο της ιδιοκτησίας.

Από τα υπό «ιδιωτική» εκμετάλλευση δάση αξιόλογη παραγωγή παρουσιάζουν τα μεγάλης έκτασης «κοινοτικά», που από την εκμετάλλευσή τους ωφελούνται κοινότητες και δασικοί συνεταιρισμοί, ενώ τα δασοτεμάχια ιδιωτών είναι συνήθως μικρής έκτασης με αμελητέα θα μπορούσαμε να πούμε απόδοση στους ιδιοκτήτες τους, αφού και η ποσότητα του ξυλαποθέματός τους είναι μικρή σε σχέση με την έκταση αλλά και οι περίτροποι χρόνοι διαχείρισής τους είναι μεγάλοι, της τάξης δεκαετίας.

Η παραγόμενη ξυλεία στην περιοχή, είτε επεξεργάζεται τοπικά ή προωθείται στην πρωτογενή της μορφή για επεξεργασία σε άλλες περιοχές. Οι μονάδες επεξεργασίας είναι μικρού μεγέθους και περιορισμένης παραγωγικής δυναμικότητας.

2.5.7. Συμπεράσματα – Μελλοντικές Προοπτικές

Η Ήπειρος παράγει κτηνοτροφικά προϊόντα 3 φορές περισσότερα από όσα καταναλώνει, τα οποία και «εξάγει» στην λοιπή επικράτεια έχοντας θετικό ισοζύγιο στον τομέα εξαγωγών – εισαγωγών τροφίμων ζωικής προέλευσης.

Τα προϊόντα ζωικής και φυτικής παραγωγής, ικανοποιώντας ένα πλαίσιο προδιαγραφών αυστηρότερων από εκείνων που διέπουν προϊόντα όπως ΠΟΠ, ΠΓΕ, ΕΠΠΕ, βιολογικών για ένα τουλάχιστον μέρος της παραγωγής τους και λαμβάνοντας υπόψη τη γεωμορφολογία της περιοχής παραγωγής, μπορούν να χαρακτηρισθούν με ειδικό σήμα «ΟΡΕΙΝΟ» και να αποκτήσουν σήμα για προϊόντα ιδιοτυπίας (Ειδικά Παραδοσιακά Προϊόντα Εγγυημένα – ΕΠΠΕ) δημιουργώντας το Ηπειρωτικό Καλάθι Προϊόντων.

Οι ανάγκες της κτηνοτροφίας είναι η περαιτέρω καθετοποίηση της παραγωγής, η διεύρυνση του μεριδίου αγοράς εκτός της Περιφέρειας και εκτός Ελλάδος, με βάση την υψηλή ποιότητα που χαρακτηρίζει τα κτηνοτροφικά προϊόντα της Ηπείρου.

Σε ότι αφορά στην γεωργία, οι δυνατότητες οικονομικής εκμετάλλευσης άπτονται της αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών και της προσέγγισης περισσότερων αγορών εκτός της Περιφέρειας και εκτός Ελλάδος, καθώς και της ανάπτυξης νέων ποιοτικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων και των βιολογικών.

Σε ότι αφορά στις υδατοκαλλιέργειες, η σημερινή παραγωγή (της Περιφέρειας Ηπείρου) ανέρχεται στο 55% της εθνικής παραγωγής και στο 10% περίπου της ευρωπαϊκής παραγωγής. Οι δυνατότητες για περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου είναι πολύ μεγάλες. Απαιτείται, όμως, εκσυγχρονισμός των υποδομών, ο οποίος αναμένεται να εκκινήσει με την ολοκλήρωση της θεσμοθέτησης των Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (Π.Ο.Α.Υ.), στη Σαγιάδα και στον Αμβρακικό Κόλπο.

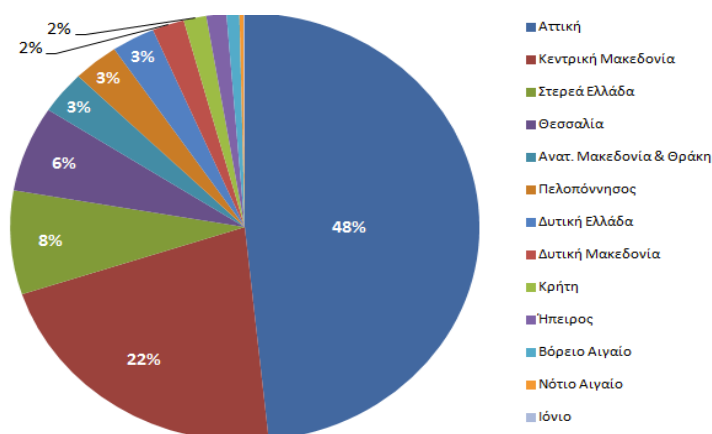
Τροχοπέδη στην εξέλιξη του πρωτογενούς τομέα αποτελούν το μικρό μέγεθος και ο πολυτεμαχισμός της γεωργικής γης, η απροθυμία των νέων ανθρώπων να ασχοληθούν με την κτηνοτροφία, η ανεπαρκής επαγγελματική κατάρτιση

Η διαχείριση των δημοσίων δασών γίνεται απευθείας από το δημόσιο με ανάθεση όλων των εργασιών του δάσους σε συνεταιρισμούς εργασίας. Η έλλειψη ικανών πιστώσεων και προσωπικού είναι ο σημαντικότερος παράγοντας που δεν επιτρέπει την ορθολογική διαχείριση των δασών αυτών.

2.6. Εξαγωγική Δραστηριότητα

Το 70% των ελληνικών εξαγωγών εξακολουθεί να πραγματοποιείται από τις περιφέρειες Αττική και Κεντρική Μακεδονία. Παράλληλα, σημαντική άνοδος παρουσιάζει η περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας ενώ εμφανίζεται πτώση στην κατάταξη στην περιφέρεια Πελοποννήσου. Τέλος, η Ήπειρος είχε συνεισφορά μόλις 6% στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών.

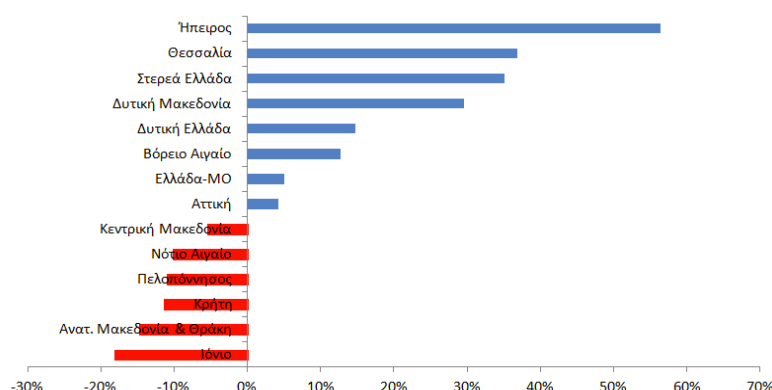
Γράφημα 16: Συνεισφορά στις ελληνικές εξαγωγές ανά περιφέρεια

Πηγή: ΣΕΒΕ 2012, Υφεση και Εξαγωγική Δραστηριότητα ανά περιφέρεια εξετάζοντας το διάστημα Ιαν- Ιούνιος 2008- Ιαν- Ιούνιος 2012

Όπως φαίνεται στο παρακάτω γράφημα, 7 στις 13 περιφέρειες βρίσκονται πάνω από το αντίστοιχο επίπεδο εξαγωγών του «Ιαν-Ιούνιος 2008». Για τις περιφέρειες Αττικής, Στερεάς Ελλάδας, Δυτικής Ελλάδας και Δυτικής Μακεδονίας, η ανάκαμψη των εξαγωγών εμφανίστηκε από το 2011 και μετά. Ενώ για την Κρήτη και το Ιόνιο, η πτώση των εξαγωγών κάτω από τα επίπεδα του 2008 εμφανίστηκε το 2012. Τέλος, οι εξαγωγές της Ηπείρου διαγράφουν ανοδική πορεία στο σύνολο της πενταετίας Ιαν-Ιούνιος 2008-12.

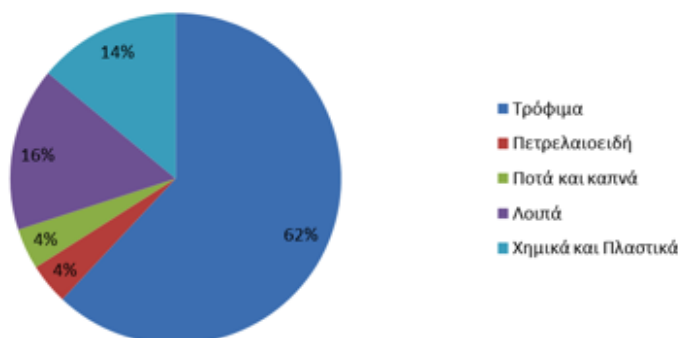
Γράφημα 17: Συνολική Μεταβολή ελληνικών εξαγωγών

Πηγή: ΣΕΒΕ 2012, Υφεση και Εξαγωγική Δραστηριότητα ανά περιφέρεια εξετάζοντας το διάστημα Ιαν- Ιούνιος 2008- Ιαν- Ιούνιος 2012

Τα 2/3 των εξαγωγών της περιφέρειας Ηπείρου είναι τρόφιμα με προϊόντα αιχμής τα ιχθυηρά (μερίδιο 32%), τα γαλακτοκομικά (15%), τους νωπούς καρπούς & φρούτα (5%), τα κρέατα (4%) και τα ζωντανά ζώα (2%). Οι εξαγωγές τροφίμων καταγράφουν ανοδική τάση από το 2008 με μέσο ρυθμό 13% ενώ τα Χημικά & Πλαστικά παρουσιάζουν στασιμότητα στην εξαγωγική δραστηριότητα στο διάστημα 2008-12. Παράλληλα, τα Πετρελαιοειδή έχουν μια συνολική αύξηση εξαγωγών κατά 328% από το 2008 μέχρι το 2012.

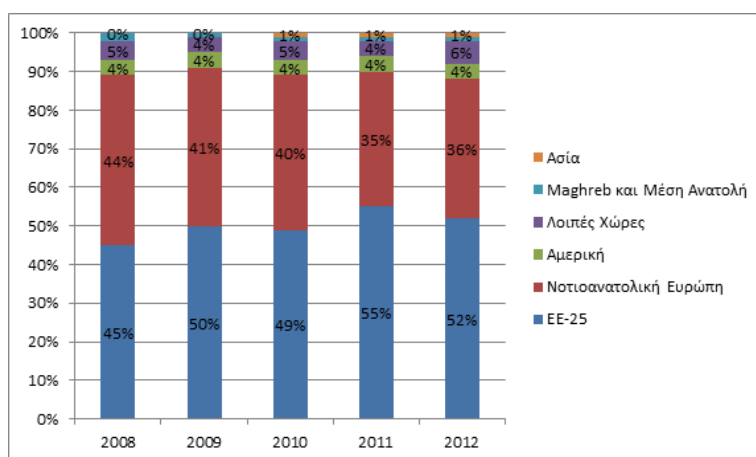
Γράφημα 18: Κυριότεροι εξαγωγικοί κλάδοι Ηπείρου

Πηγή: ΣΕΒΕ 2013, Χαρτογράφηση της εξαγωγικής δραστηριότητας της Ελλάδας ανά Περιφέρεια και Νομό 2008-2012

Η ΕΕ-25 αποτελεί τον βασικό εξαγωγικό εταίρο διαχρονικά για την Ήπειρο και συγκεκριμένα οι αγορές: Κάτω Χώρες (μερίδιο 38%), Ιταλία (10%), Γερμανία (5%), Ολλανδία (23%). Για την ΝΑ Ευρώπη με 29% μερίδιο την Αλβανία είναι ο πρώτος προορισμός των προϊόντων της περιφέρειας και ακολουθεί η Βουλγαρία με μερίδιο 4%. Επίσης ανοδικά κινούνται οι εξαγωγές στην Σερβία (172%), την ΠΓΒΜ (20%) και τη Ρουμανία (15%) πάλι κατά το 2012.

Γράφημα 19: Κυριότερες Εξαγωγικές Αγορές για την Περιφέρεια της Ηπείρου

Πηγή: ΣΕΒΕ 2013, Χαρτογράφηση της εξαγωγικής δραστηριότητας της Ελλάδας ανά Περιφέρεια και Νομό 2008-2012

2.7. Τουριστικό Προφίλ της Περιφέρειας Ηπείρου

Σε ότι αφορά τον Τουρισμό, η Ήπειρος διαθέτει εξαιρετικά συγκριτικά πλεονεκτήματα (καθαρές ακτές, περιοχές εξαιρετικού φυσικού κάλλους, αρχαιολογικά μνημεία, εθνικούς δρυμούς, τοπική πολιτιστική παράδοση, κλπ.) για την ανάδειξη του (θαλάσσιου, ειδικού, ορεινού) σε κύρια εστία ανάπτυξης.

Λόγω των γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών και των διαφορετικών κλιματολογικών συνθηκών που επικρατούν στις παραθαλάσσιες περιοχές και στην ενδοχώρα της Ηπείρου, επικράτησαν διαφορετικά πρότυπα τουρισμού. Στις παραθαλάσσιες περιοχές της Πρέβεζας και της Θεσπρωτίας επικρατεί το έντονα εποχικό πρότυπο του μαζικού - παραθεριστικού τουρισμού. Η πεδινή περιοχή της Άρτας παρουσιάζει σημαντική υστέρηση ενώ σε ολόκληρη την Π.Ε. Ιωαννίνων, στις ορεινές περιοχές των άλλων Π.Ε. και στην περιοχή του Αμβρακικού κόλπου προωθείται το πρότυπο των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, για την ανάπτυξη των οποίων η περιφέρεια έχει εξαιρετικές προϋποθέσεις και σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα, δεδομένου ότι οι φυσικοί και πολιτιστικοί της πόροι παρουσιάζουν ποικιλία και δυναμική διασπορά στο χώρο.

Στην Ήπειρο υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός περιβαλλοντικά ευαίσθητων αξιόλογων ή / και προστατευόμενων περιοχών με υψηλή οικολογική και αισθητική αξία που την καθιστούν ιδιαίτερα προνομιούχο από την άποψη του φυσικού περιβάλλοντος. Ορισμένοι από αυτούς τους φυσικούς πόρους έχουν ενδιαφέρον σε διεθνές, εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο.

Το ενδιαφέρον επίσης είναι ότι παρατηρείται ισόρροπη διασπορά των τουριστικών πόλων έλξης στο χώρο της Περιφέρειας με μεγάλες δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης και αξιοποίησης.

Το ξενοδοχειακό δυναμικό της Περιφέρειας σε επίπεδο νομών παρουσιάζεται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 11: Κύρια Καταλύματα Περιφέρειας Ηπείρου (2014)

Τάξη	Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ		Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		Π.Ε. ΑΡΤΑΣ		Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ	
	Κατά-λύματα	Κλίνες	Κατά-λύματα	Κλίνες	Κατά-λύματα	Κλίνες	Κατά-λύματα	Κλίνες	Κατά-λύματα	Κλίνες
1*	13	422	8	288	1	10	6	171	28	891
2**	53	2071	18	627	7	125	53	1896	131	4719
3***	24	1915	18	1236	2	120	62	1966	106	5237
4****	8	352	10	661	2	346	13	481	33	1840
5*****			1	127			6	1408	7	1535
A	2	32	1	24			35	600	38	656
AA							3	95	3	95
B	1	17	1	11			37	553	39	581
Γ							1	11	1	11
Σύνολα	100	4809	57	2974	12	601	216	7181	385	15565

Πηγή: ΕΟΤ

Πίνακας 12: Μη Κύρια Καταλύματα Περιφέρειας Ηπείρου (2014)

Τάξη	Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ		Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		Π.Ε. ΑΡΤΑΣ		Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ	
	Κατά-λύματα	Κλίνες	Κατά-λύματα	Κλίνες	Κατά-λύματα	Κλίνες	Κατά-λύματα	Κλίνες	Κατά-λύματα	Κλίνες
1 Κλειδί	117	1374	56	589	6	59	20	210	199	2232
2 Κλειδιών	296	4270	118	1362	6	83	78	787	498	6502
3 Κλειδιών	250	4226	104	1248	5	89	78	1093	437	6656
4 Κλειδιών	51	1443	20	326	1	8	22	338	94	2115
B							1	10	1	10
Γ							1	12	1	12
Σύνολα	714	11313	298	3525	18	239	200	2450	1230	17527

Πηγή: ΕΟΤ

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται σχηματικά οι σημαντικότερες δράσεις εναλλακτικού τουρισμού που έχουν αναπτυχθεί στην Ήπειρο.

Πίνακας 13: Μορφές Εναλλακτικού Τουρισμού

ΜΟΡΦΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	Κόνιτσα	Ζαγόρι	Μέτσοβο	Τζουμέρκα - Άραχθος	Αμβρακικός	Αχέροντας	Καλαμάς	Ιωάννινα
Αγροτουρισμός	●	●	●					
Οικοτουρισμός	●	●	●	●	●	●	●	●
Ειδικός θαλάσσιος					●	●		

Χειμερινός (χιονοδρομικός)	●		●					
Περιπέτειας	●	●	●	●		●	●	
Περιηγητικός		●			●	●		●
Ιαματικός	●				●			
Αθλητικός								●
Εκπαιδευτικός - Πολιτιστικός	●	●	●	●	●	●		●
Θρησκευτικός	●	●	●	●	●	●	●	●
Συνεδριακός			●					●
Εκθεσιακός								●
Πόλεων					●			●
Σαββατοκύριακου	●	●	●	●	●	●	●	●

ΠΗΓΗ : - Ενημερωτικά φυλλάδια ΕΟΤ (Γραφείο Ιωαννίνων) - ΟΤΑ περιοχών

Σημαντική ανάπτυξη σημείωσαν οι εναλλακτικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τη φύση (οικοτουρισμός - υπαίθριες δραστηριότητες). Δημιουργήθηκαν σημαντικές υποδομές και επιπλέον προγραμματίζονται και οργανωμένες εκδηλώσεις πανελλήνιας και παγκόσμιας εμβέλειας. Στον επόμενο πίνακα αποτυπώνονται οι σημαντικότερες από τις δραστηριότητες αυτές.

2.8. Φυσικό, Πολιτισμικό Περιβάλλον

2.8.1. Φυσικοί πόροι – Φυσικό Περιβάλλον

Η Περιφέρεια Ηπείρου χαρακτηρίζεται από το ορεινό ανάγλυφο και την αφθονία των επιφανειακών υδάτων. Αποτέλεσμα είναι το πλούσιο φυσικό περιβάλλον, με άφθονα δάση, μοναδική χλωρίδα και πανίδα και σπάνια φυσική ομορφιά.

Διαθέτει εθνικούς δρυμούς και υδροβιότοπους ενώ το υπέδαφος είναι πλούσιο σε μη μεταλλικά ορυκτά. Η οροσειρά της Πίνδου και τα εκτεταμένα παράλια που βρέχονται από τη θάλασσα του Ιονίου Πελάγους και του Αμβρακικού κόλπου αποτελούν τα φυσικά όρια της περιφέρειας.

Ορυκτός Πλούτος

Η Περιφέρεια Ηπείρου διαθέτει πλούσιους υπεδαφικούς φυσικούς πόρους με σημαντικότερους τα λατομικά ορυκτά και τον τύρφη-λιγνίτη.

Χρήσεις Γης

Όσον αφορά τις χρήσεις γης στην Ήπειρο, περίπου το μισό κατέχουν οι βοσκότοποι με 50,97%, ακολουθούν τα δάση με ποσοστό 26,23%, οι καλλιέργειες με 14,11% και οι υπόλοιπες εκτάσεις (ύδατα, οικισμοί, λοιπές εκτάσεις) με 10% περίπου.

Πίνακας 14: Χρήσεις Γης

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩ- ΤΙΑΣ	Π.Ε. ΙΩΑΝ- ΝΙΝΩΝ	Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	ΗΠΕΙΡΟΣ	ΕΛΛΑΔΑ
Καλλιέργειες	20,10%	13,83%	9,16%	29,66%	14,11%	29,90%
Βοσκότοποι	22,31%	72,62%	53,90%	51,29%	50,97%	39,82%
Δάση	39,97%	8,29%	29,82%	11,18%	26,23%	29,36%
Υδατα	7,98%	1,45%	2,14%	3,40%	3,23%	2,34%
Οικισμοί	6,34%	3,09%	3,30%	4,11%	3,81%	3,71%
Λοιπές εκτάσεις	3,30%	0,72%	1,66%	0,36%	1,65%	1,87%

Κλιματολογικές Συνθήκες – Κλίμα

Στο χώρο της Ηπείρου επικρατούν ποικίλες κλιματικές καταστάσεις με βασικά χαρακτηριστικά την αφθονία βροχών που αντικατοπτρίζεται από την πλούσια βλάστηση, την αυξημένη υγρασία κατά τους χειμερινούς μήνες και την ποικιλία των θερμοκρασιών μεταξύ πεδινών και ορεινών περιοχών. Το κλίμα στην περιοχή χαρακτηρίζεται κυρίως ως Ηπειρωτικό, ενώ σε συγκεκριμένες περιοχές είναι Ορεινό.

Οικοσυστήματα

Χερσαία Οικοσυστήματα

Η Ήπειρος είναι κατεχοχήν ορεινή περιοχή. Το 74,27% της έκτασής της αντιπροσωπεύει ορεινές περιοχές ενώ μόλις το 10,66% πεδινές και το 15,07% ημιορεινές.

Χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη μεγάλου αριθμού βουνών που σταδιακά καθώς κινούμαστε από το νότο προς το βορά είναι όλο και μεγαλύτερα τόσο σε ύψος όσο και σε έκταση.

Βλάστηση

Στην Ήπειρο, με μία υψομετρική διακύμανση 2600 περίπου μέτρων (0 κατώτερο, 2637μ ανώτερο υψόμετρο), ένα ποικίλο γεωμορφολογικό ανάγλυφο και έναν ιδιαίτερα έντονο διαμελισμό της ξηράς, αναπτύσσονται όλες οι ζώνες βλάστησης της Ελλάδας. Καθώς κινούμαστε από τα παράλια προς το εσωτερικό και από τα χαμηλότερα υψόμετρα προς τα υψηλότερα αναπτύσσονται οι ακόλουθες ζώνες βλάστησης:

- Μεσογειακή ζώνη βλάστησης
- Παραμεσογειακή ζώνη βλάστησης
- Ζώνη οξιάς και παραμεσογειακών ορεινών κωνοφόρων
- Ζώνη των ψυχρόβιων κωνοφόρων
- Εξωδασική ζώνη

Χλωρίδα και Πανίδα

Η χλωρίδα της Ηπείρου είναι συγγενής με αυτή των όμορων γεωγραφικά περιοχών. Τα σπανιότερα είδη βρίσκονται στις κορυφές των βουνών και σε απόκρημνες χαράδρες. Πολλά από αυτά τα είδη είναι ενδημικά της Ηπείρου ή ακόμη και ενδημικά ενός και μόνο βουνού

της.

Δεν υπάρχει μια συνολική καταγραφή για την πανίδα της Ηπείρου. Υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία μόνο για μεμονωμένες περιοχές και κυρίως για εκείνες που έχουν ενταχθεί σε κάποιο καθεστώς προστασίας. Ενδεικτικά αναφέρουμε την παρουσία σε περιοχές της Ηπείρου των παρακάτω σπάνιων και προστατευόμενων ειδών: αρκούδα (*Ursus arctos*), λύκος (*Canis lupus*), αγριόγιδο (*Rupicapra rupicapra*), ζαρκάδι (*Capreolus capreolus*), βίδα (*Lutra lutra*), αργυροπελεκάνος (*Pelecanus onocrotalus*), χουλιαρομύτα (*Platalea leucorodia*), αργυροτσικνιάς (*Egretta alba*), βαλτόπαπια (*Athya nyroca*), πορφυροτσικνιάς (*Ardea purpurea*), χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*), σπιζαετός (*Hieraetus fasciatus*), βασιλαετός (*Aquila heliaca*), όρνιο (*Gyps fulvus*), κερκινέζι (*Falco naumani*) κ.ά.

Υδάτινα Οικοσυστήματα - Υδάτινοι Πόροι

Η Δυτική Ελλάδα και η Ήπειρος ειδικότερα, διακρίνονται από την παρουσία άφθονων ρεόντων και μη υδάτων. Τροφοδοτούνται ικανοποιητικά από τις συχνές βροχοπτώσεις διατηρώντας μία αξιοζήλευτη καθαρότητα νερών στη μεγάλη τους πλειοψηφία.

Λιμνοθάλασσες – Δέλτα ποταμών

Η συνεχής προσχλωσιγενής δράση του Αράχθου και του Λούρου, έχει σχηματίσει στη βόρεια πλευρά του Αμβρακικού κόλπου ένα εκτεταμένο σύστημα λιμνοθαλασσών (Λογαρού, Τσουκαλιό, Ροδιά) που αποτελούν ιδανικό βιότοπο για πολλά είδη ψαριών και πουλιών κάνοντας την περιοχή έναν από τους σημαντικότερους βιότοπους, όχι μόνο της Ελλάδας αλλά και ολόκληρης της Ευρώπης. Αξιόλογου ενδιαφέροντος είναι επίσης και η περιοχή στο δέλτα του Καλαμά.

Λίμνες – Έλη

Στην Ήπειρο υπάρχει μία μεγάλη φυσική λίμνη (Παμβώτιδα), δύο σημαντικές όσον αφορά την έκτασή τους μεγάλες τεχνητές λίμνες (ΥΗΕ Πηγών Αώου και ΥΗΕ Πουρναρίου), δύο μικρότερες τεχνητές (Πουρνάρι II και Λούρου) και ορισμένες άλλες μικρότερες φυσικές όπως είναι του Ζηρού, η Ζαραβίνα, η Λιμνοπούλα, η Προντάνη και άλλες, μερικές από τις οποίες το καλοκαίρι στερεύουν. Ιδιαίτερο αισθητικό και οικοτουριστικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι φημισμένες αλπικές λίμνες της Βόρειας Πίνδου: η Δρακόλιμνη Τύμφης, η Δρακόλιμνη Σμόλικα, οι λίμνες του Γράμμου και οι λίμνες της Φλέγγας. Ορισμένες από τις τελευταίες βρίσκονται εκτός Ηπείρου, πολύ κοντά όμως στα όριά της και προσεγγίζονται σχετικά εύκολα.

Ποταμοί

Πέντε είναι οι κύριοι ποταμοί που πηγάζουν στην Ήπειρο. Οι τέσσερις από αυτούς (Καλαμάς, Άραχθος, Λούρος, Αχέροντας) εκβάλλουν στα παράλια της Ηπείρου και ένας, ο Αώος, στην Αλβανία.

Σε σημαντικά τμήματα των ποταμών αυτών αναπτύσσεται πλούσια παραποτάμια βλάστηση.

Προστατευόμενες Περιοχές

Στην Περιφέρεια Ηπείρου υπάρχουν δύο από τους παλαιότερους και σημαντικότερους

Εθνικούς Δρυμούς της χώρας, ο Ε.Δ. Βίκου Αώου και ο Ε.Δ. Πίνδου Βάλια- Κάλντα. Ο πρώτος περιέχεται εξ ολοκλήρου στην Ήπειρο (Π.Ε. Ιωαννίνων), ενώ ο δεύτερος μερικώς μια και το μεγαλύτερο τμήμα του ανήκει στη Δ. Μακεδονία (Π.Ε. Γρεβενών). Επίσης στην Περιφέρεια Ηπείρου υπάρχει ένας υγρότοπος διεθνούς σημασίας (Ramsar), ο Αμβρακικός κόλπος, δύο αισθητικά δάση (Ιωαννίνων & Μύτικα- Νικόπολης) και δύο Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης (ο πλάτανος του χωριού Λιά της Θεσπρωτίας και ο πλάτανος της Άρτας).

Ωστόσο με τα νέα δεδομένα για τις Προστατευόμενες Περιοχές, ειδικά στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού δικτύου Natura 2000 και του Ν. 1650/86, στην Ήπειρο θεσμοθετήθηκαν την τελευταία δεκαετία οι ακόλουθες Π.Π.:

- ◆ Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου
- ◆ Εθνικό Πάρκο Τζουμέρκων, Περιστερίου και χαράδρας Αράχθου
- ◆ Περιοχή Οικοανάπτυξης Λίμνης Παμβώτιδας
- ◆ Προστατευόμενη περιοχή Χερσαίων, υδάτινων και θαλάσσιων περιοχών των Στενών και εκβολών των ποταμών Αχέροντα και Καλαμά και του Έλους Καλοδικίου
- ◆ Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού.

Οι παραπάνω Π.Π. υποδιαιρούνται σε διάφορες ζώνες διαβαθμισμένης σημαντικότητας και για κάθε μία από αυτές ισχύουν συγκεκριμένοι όροι και περιορισμοί. Για κάθε μία από τις παραπάνω περιοχές έχει συσταθεί και λειτουργεί Φορέας Διαχείρισης.

Σήμερα στην Περιφέρεια Ηπείρου υπάρχουν 31 περιοχές του δικτύου Φύση (Natura) 2000, (4 στην ΠΕ Άρτας, 9 στην ΠΕ Θεσπρωτίας, 16 στην ΠΕ Ιωαννίνων και 2 στην ΠΕ Πρέβεζας).

Καταφύγια Άγριας Ζωής

Στην Ήπειρο υπάρχουν 34 Καταφύγια Άγριας Ζωής (7 στην Π.Ε. Άρτας, 8 στην Π.Ε. Θεσπρωτίας, 14 στην Π.Ε. Ιωαννίνων και 5 στην Π.Ε. Πρέβεζας) και 19 επιπλέον περιοχές στις οποίες ισχύει απαγόρευση του κυνηγίου για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Τα όρια των Καταφυγίων Άγριας Ζωής και των περιοχών απαγόρευσης του κυνηγίου μπορούν να αλλάξουν και κατά συνέπεια να αλλάξει και η έκτασή τους.

Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους

Ως Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους έχουν επίσης χαρακτηριστεί (ή προταθεί να χαρακτηρισθούν) 45 περιοχές στην Ήπειρο (3 στην ΠΕ Άρτας, 10 στην ΠΕ Θεσπρωτίας, 24 στην ΠΕ Ιωαννίνων και 7 στην ΠΕ Πρέβεζας).

Υγρότοποι Διεθνούς Σημασίας- Περιοχές RAMSAR

Η Σύμβαση Ραμσάρ επικυρώθηκε με το ΝΔ 191/74 (ΦΕΚ 350/Α/1974) «Περί κυρώσεως της Σύμβασης Ραμσάρ» και οι τροποποιήσεις της με τον Ν.1950/91 (ΦΕΚ 84/Α/1991) «Περί κυρώσεως των τροποποιήσεων της Σύμβασης Ραμσάρ». Το σύμπλεγμα υγροτόπων του Αμβρακικού κόλπου ανήκει στο δίκτυο των υγροτόπων διεθνούς σημασίας Ramsar.

Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης

Από τα 51 Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης της χώρας μας, στην Ήπειρο υπάρχουν μόνο δύο: ο πλάτανος στο χωριό Λιά Θεσπρωτίας (ΦΕΚ 173/Β/1981) και ο πλάτανος στο γεφύρι της Αρτας (ΦΕΚ 1113/Β/1976).

Αισθητικά δάση

Από τα 19 Αισθητικά δάση της χώρας μας, στην Ήπειρο υπάρχουν μόνο δύο, το Περιαστικό Δάσος Ιωαννίνων (ΦΕΚ 306/ΤΑ/1976) και το περιαστικό Δάσος Νικοπόλεως- Μύτικα- Πρέβεζας (183/Δ/1977).

Ειδικά Προστατευόμενες Περιοχές σύμφωνα με το Πρωτόκολλο 4 της Σύμβασης της Βαρκελώνης

Στην κατηγορία αυτή υπάρχει μόνο μία περιοχή : το Αισθητικό Δάσος Νικοπόλεως – Μύτικα.

Βιογενετικά Αποθέματα

Στην κατηγορία αυτή υπάρχει μόνο μία περιοχή: ο πυρήνας του Εθνικού Δρυμού Πίνδου- Βάλια Κάλντα (3393 εκτάρια), τμήμα του οποίου περιέχεται στην Π.Ε. Ιωαννίνων.

2.8.2. Πολιτιστικό Περιβάλλον

Ανάμεσα στα τοπία φυσικού κάλους, βρίσκονται διάσπαρτα τα ιστορικά και πολιτιστικά μνημεία, στοιχεία της ανθρώπινης παρέμβασης, τα οποία η ανθρώπινη δεξιότητα συνταίριαξε με την φύση και που αποτελούν μαρτυρίες των δραστηριοτήτων και του χαρακτήρα των κατοίκων της περιοχής από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Κυρίως συναντά κανείς γεφύρια, πέτρινα κτίσματα, νερόμυλους, βρύσες, αρχοντικά οικήματα, μοναστήρια, εκκλησίες και πολλούς αρχαιολογικούς χώρους, με σημαντικότερα το αρχαίο μαντείο της Δωδώνης, την αρχαία Νικόπολη, το Νεκρομαντείο και πολλά άλλα.

28 οικισμοί στην ΠΕ Ιωαννίνων, 15 στην ΠΕ Θεσπρωτίας, 3 στη ΠΕ Πρέβεζας και 6 στη ΠΕ Αρτας έχουν χαρακτηριστεί ως παραδοσιακοί.

2.9. Υποδομές

2.9.1. Τεχνική Υποδομή

Οδικό Δίκτυο – Υποδομές μεταφορών

Χαρακτηριστικό της Περιφέρειας Ηπείρου είναι η χαμηλή πυκνότητα του πληθυσμού η οποία, σε συνδυασμό με την ορεινό χαρακτήρα της Περιφέρειας δημιούργησαν συνθήκες απομόνωσης από τα αστικά κέντρα. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 65% του εθνικού οδικού δικτύου έχει ορεινή χάραξη, ενώ ακόμη υψηλότερο είναι το ποσοστό του επαρχιακού οδικού δικτύου με ορεινή χάραξη. Σήμερα η κατάσταση του οδικού δικτύου έχει βελτιωθεί σημαντικά. Η κατασκευή της Εγνατίας οδού, η ζεύξη Ρίου-Αντιρρίου και η κατασκευή του νέου Λιμένα Ηγουμενίτσας αποτελούν έργα τα οποία ενισχύουν τον Δυτικό Άξονα και αναδεικνύουν την Ήπειρο σε βασικό κόμβο των διευρωπαϊκών δικτύων στην Ανατολική και

Δυτική Μεσόγειο.

Εθνικό δίκτυο

Στην περιοχή των Π.Ε. Ιωαννίνων και Θεσπρωτίας διέρχονται δύο βασικοί οδικοί άξονες που συνδέουν τα αστικά και ημιαστικά κέντρα των Π.Ε. με το νότιο τμήμα της Περιφέρειας και την υπόλοιπη Ελλάδα. Ο πρώτος οδικός άξονας διασχίζει την περιοχή από βορά προς νότο και αποτελείται από τις εθνικές οδούς Ιωαννίνων -Κοζάνης και Ιωαννίνων - Αθηνών ενώ ο άλλος οδικός άξονας είναι η Εγνατία οδός, η οποία ξεκινάει από την Ηγουμενίτσα, διέρχεται από τη Θεσπρωτία και την Π.Ε. Ιωαννίνων, καταλήγει στο Μέτσοβο και από συνεχίζει στη Θεσσαλία, τη Μακεδονία και τη Θράκη. Υπάρχει βέβαια και ο παλαιότερος οδικός άξονας Ηγουμενίτσας Τρικάλων, ο οποίος μετά την ολοκλήρωση της Εγνατίας οδού εξυπηρετεί τις τοπικές μετακινήσεις των κατοίκων.

Ένας επιπλέον σημαντικός οδικός άξονας, ξεκινά από την Ηγουμενίτσα και εξυπηρετώντας όλες τις παράλιες περιοχές της Περιφέρειας καταλήγει στη Πρέβεζα, απ' όπου μέσω της υποθαλάσσιας Ζεύξης Πρέβεζας - Ακτίου εξυπηρετεί τη σύνδεση με την Νοτιοδυτική και νότια Ελλάδα.

Επίσης η οδός Ηγουμενίτσας - Σαγιάδας εξυπηρετεί τη σύνδεση της χώρας με την Αλβανία.

Το συνολικό μήκος του εθνικού οδικού δικτύου στην Ήπειρο είναι 810 km.

Επαρχιακό Δίκτυο

Το επαρχιακό δίκτυο για τη Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων καθορίστηκε στο ΦΕΚ/Δ/96/13-2-2006.

Το επαρχιακό δίκτυο για τις Περιφερειακές Ενότητες Πρέβεζας, Άρτας και Θεσπρωτίας καθορίστηκε στα ΦΕΚ/Α/47/8-2-1956, ΦΕΚ/Β/293/17-4-1995 και ΦΕΚ/Β/2227/20-11-2007.

Επιβατικές οδικές μετακινήσεις – Σιδηροδρομικό δίκτυο

Το μεγαλύτερο κομμάτι των επιβατικών μετακινήσεων είναι χερσαίες και γίνονται με δημόσια μεταφορικά οχήματα (ΚΤΕΛ, ΤΑΞΙ).

Δεν υπάρχει σιδηροδρομικό δίκτυο στην Περιφέρεια Ηπείρου. Η απουσία του σιδηρόδρομου σε συνδυασμό με την ανεπάρκεια του υφιστάμενου οδικού δικτύου συμβάλει στην υστέρηση της Περιφέρειας στον τομέα των μεταφορών.

Λιμάνια και θαλάσσιες μεταφορές

Τα σημαντικότερα λιμάνια της ευρύτερης περιοχής, είναι της Ηγουμενίτσας και της Πρέβεζας.

Το λιμάνι της Ηγουμενίτσας είναι εθνικής σημασίας και ένας από τα σημαντικότερα λιμάνια της χώρας. Έχει αξιόλογη επιβατική και διερχόμενη εμπορευματική κίνηση. Το λιμάνι βρίσκεται στο βόριο άκρο της Ηπείρου και είναι φυσικό.

Το λιμάνι της Πρέβεζας είναι εμπορικού χαρακτήρα, αλλά φιλοξενεί και σημαντικό αριθμό τουριστικών σκαφών. Μετά την ζεύξη του Ακτίου το λιμάνι χρησιμοποιείται και ως μαρίνα

που εξυπηρετεί τουριστικούς σκοπούς. Επισημαίνεται ότι το λιμάνι είναι φυσικό και η λεκάνη του είναι στον Αμβρακικό κόλπο.

Αεροδρόμια και αεροπορικές μεταφορές

Οι αεροπορικές μεταφορές στην ευρύτερη περιοχή εκτελούνται κυρίως από το αεροδρόμιο των Ιωαννίνων και το αεροδρόμιο του Ακτίου.

Το επίπεδο των υποδομών στο αεροδρόμιο Ιωαννίνων δυσχεραίνει την επίτευξη του σημαντικού περιφερειακού και διαπεριφερειακού ρόλου που δύναται να διαδραματίσει, ενώ η δόμηση της περιβάλλουσας στο αεροδρόμιο περιοχής, περιορίζει τις δυνατότητες επέκτασής του.

Οι περιοχές της Πρέβεζας και της Άρτας εξυπηρετούνται κυρίως από το αεροδρόμιο του Ακτίου. Η κίνηση του αεροδρομίου όσον αφορά τις πτήσεις εσωτερικού είναι χαμηλή. Αξιόλογη κίνηση παρουσιάζεται στο Άκτιο κατά τους θερινούς μήνες από έκτακτες πτήσεις με τουρίστες για Λευκάδα και Πρέβεζα, ιδιαίτερα από το εξωτερικό.

2.9.2. Ενεργειακή υποδομή – Ήπιες Μορφές Ενέργειας

Το εθνικό δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας εκτείνεται σε όλη την περιοχή. Αποτελείται από δίκτυο υψηλής, μέσης και χαμηλής τάσης. Η ενέργεια που διανέμεται παράγεται από τους σταθμούς που λειτουργούν στην Περιφέρεια.

Οι λειτουργούντες σήμερα υδροηλεκτρικοί σταθμοί στην Περιφέρεια Ηπείρου είναι οι παρακάτω:

- Υδροηλεκτρικός σταθμός Λούρου (Π.Ε. Πρέβεζας)
- Υδροηλεκτρικός σταθμός Πουρναρίου Ι (Π.Ε. Άρτας).
- Υδροηλεκτρικός σταθμός Μετσοβίτικος ΙΙ (Π.Ε. Ιωαννίνων)
- Υδροηλεκτρικός σταθμός Αώου (Π.Ε. Ιωαννίνων)
- Υπό κατασκευή υδροηλεκτρικός σταθμός Πουρναρίου ΙΙ (Π.Ε. Άρτας).

Επίσης στην Περιφέρεια λειτουργούν και ιδιωτικοί υδροηλεκτρικοί σταθμοί, ενδεικτικά αναφέρουμε τρεις στο Μέτσοβο, δύο στην Παλιουρή και ένας στην Ηγουμενίτσα.

2.9.3. Κοινωνικές Υπηρεσίες

Σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου λειτουργούν Κ.Α.Π.Η., Κ.Η.Φ.Η. Κ.Δ.Α.Π. υπηρεσίες φροντίδας στο σπίτι (Βοήθεια στο σπίτι), υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας κ.λπ. βιβλιοθήκες, πολιτιστικά κέντρα, αίθουσες πολιτιστικών εκδηλώσεων κ.λπ.

Ειδικά στον τομέα της κοινωνικής μέριμνας λειτουργούν:

- παράρτημα της ΕΛΕΠΑΠ,
- δομές του ΟΚΑΝΑ με συμβουλευτικό ρόλο στην απεξάρτηση,
- Μ.Κ.Ο. (Ε.Ψ.Ε.Π. ΚΕ.ΠΡΟ.ΝΑΠ. κ.λπ.),
- γηροκομεία, και εξειδικευμένα κέντρα για άτομα με ειδικές ανάγκες κατά περίπτωση,

όπως το «Ίδρυμα Νεομάρτυς Γεώργιος».

Τέλος σε πολλές περιοχές τις Περιφέρειας λειτουργούν τοπικοί - πολιτιστικοί σύλλογοι, ο οποίοι οργανώνουν εκδηλώσεις τοπικού κυρίως χαρακτήρα.

Εκτός των εδρών των Π.Ε., σε πολλές άλλες περιοχές της Περιφέρειας Ηπείρου λειτουργούν Αστυνομικά και Πυροσβεστικά τμήματα.

2.9.4. Ύδρευση - Αποχέτευση

Για την ύδρευση των Δημοτικών και Τοπικών Διαμερισμάτων υπάρχουν οι Υδρευτικοί Σύνδεσμοι και δίκτυα ύδρευσης που εξυπηρετούν τις ανάγκες του πληθυσμού. Τα βασικότερα προβλήματα των δικτύων ύδρευσης είναι:

- Παλαιότητα σημαντικών τμημάτων
- Ανάγκες επέκτασης
- Ανεπάρκεια δεξαμενών
- Βελτίωση δικτύων
- Βελτίωση αντλιοστασίων

Σε ό,τι αφορά τις υποδομές αποχέτευσης, υλοποιούνται οργανωμένα αποχετευτικά δίκτυα και μονάδες βιολογικού καθαρισμού για την πλειονότητα των Δήμων.

Στους ελάχιστους απομακρυσμένους οικισμούς με μικρό πληθυσμό, η διαχείριση των λυμάτων σχεδιάζεται να γίνει με αυτόνομες compact μονάδες βιολογικού καθαρισμού.

2.9.5. Άυλες υποδομές

Χωροταξικός Σχεδιασμός

Ο χωρικός σχεδιασμός είναι το βασικό εργαλείο για την ολοκληρωμένη χωρική οργάνωση και αειφορική ανάπτυξη μιας περιοχής, καθώς προωθεί ισόρροπα την κοινωνική και οικονομική συνοχή, την ανταγωνιστικότητα και την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Ο Ν. 4269/2014 καθορίζει ένα συστηματικό πλαίσιο διαμόρφωσης του χωροταξικού σχεδιασμού, για όλη την επικράτεια, το οποίο ασκείται σε τρία επίπεδα. σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και διακρίνεται, ανάλογα με το περιεχόμενό του, σε στρατηγικό ή ρυθμιστικό.

Στρατηγικός χωρικός σχεδιασμός

Στην κατηγορία του στρατηγικού χωρικού σχεδιασμού του Ν. 4269/2014 υπάγονται τα Εθνικά Χωροταξικά Πλαίσια του και τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια

Μέχρι σήμερα έχουν θεσμοθετηθεί:

- ◆ Το Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α για τις Υδατοκαλλιέργειες (ΦΕΚ 2505/Β/04.11.2011)
- ◆ Το Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α για τον Τουρισμό (ΦΕΚ 1138 Β/11.06.2009 & ΦΕΚ 3155/Β/12.12.2013)
- ◆ Το Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α για την Βιομηχανία (ΦΕΚ 151 ΑΑΠ/13.04.2009)
- ◆ Το Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464 Β/03.12.2008)
- ◆ Το Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α των Καταστημάτων Κράτησης (ΦΕΚ 1575 Β/28.11.2001)

Επίσης έχει εγκριθεί με την υπ' αριθμ. πρωτ. 25301/2003 Απόφαση Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ (ΦΕΚ 1451 Β' /06.10.2003) Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο Περιφέρειας Ηπείρου.

Σε εξέλιξη βρίσκεται η εκπόνηση της μελέτης «Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και Εξειδίκευση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ηπείρου», η οποία ανατέθηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και έχει ολοκληρωθεί η Α' Φάση, η οποία αφορούσε την αξιολόγηση της εφαρμογής του ισχύοντος Πλαισίου,

Οι βασικοί στρατηγικοί τομείς προτεραιότητας για την ανάδειξη και την ανάπτυξη της Περιφέρειας Ηπείρου, όπως αυτοί προέκυψαν από την πρώτη φάση της μελέτης παρουσιάζονται παρακάτω:

- Προτεραιότητα αιχμής αποτελεί ο εκσυγχρονισμός και η αύξηση της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενή τομέα.
- Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην εκτεταμένη αξιοποίηση του ενεργειακού δυναμικού και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην περιοχή.
- Πρέπει επίσης να αξιοποιηθούν και να αναδειχθούν οι σημαντικές υποδομές της ευρύτερης περιοχής Ιωαννίνων στην έρευνα και τεχνολογία και την κοινωνία της πληροφορίας με κατεύθυνση τη διάχυση της καινοτομίας στις επιχειρήσεις της περιφέρειας.
- Σημαντική συνιστώσα αποτελεί η ανάδειξη των υπηρεσιών διεθνούς εμπορίου και μεταφορών μέσα από την υλοποίηση σημαντικών μεταφορικών έργων.
- Επίσης η προώθηση νέων οργανωμένων υποδοχέων της βιομηχανίας – βιοτεχνίας ταυτόχρονα με τη συμπλήρωση - αναβάθμιση των υφιστάμενων υποδομών.
- Τέλος ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην επέκταση και ποιοτική ενίσχυση του τουρισμού με παράλληλο έλεγχο των συγκρούσεων γης και της διασφάλισης των περιβαλλοντικών πόρων και στην συνεχή ενίσχυση ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην ορεινή ενδοχώρα.

Στη **δεύτερη φάση** ο στόχος είναι να καθοριστεί το πρότυπο χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας, να δοθούν οι στρατηγικές κατευθύνσεις για τη χωρική ανάπτυξη, να εξειδικευτούν αυτές οι κατευθύνσεις σε χωρικές υποενότητες και τέλος να καταρτιστεί ένα πρόγραμμα δράσης που θα θέτει τις προτεραιότητες για τις παραπάνω ενέργειες.

Και αυτή η φάση ακολουθεί τη διαδικασία της διαβούλευσης των παραδοτέων, σημειώνεται δε ότι σε αυτή τη φάση είναι υποχρέωση και η κατάρτιση και διαβούλευση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Δυστυχώς παρότι η Β Φάση της μελέτης έχει ολοκληρωθεί εδώ και ένα περίπου ένα χρόνο δεν έχει σταλεί ακόμη για διαβούλευση στην Περιφέρεια Ηπείρου

Ρυθμιστικός χωρικός σχεδιασμός

Στην κατηγορία του ρυθμιστικού χωρικού σχεδιασμού του Ν. 4269/2014 υπάγονται τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια που καλύπτουν την έκταση μίας ή και περισσότερων Δημοτικών Ενοτήτων ή και το σύνολο της έκτασης του οικείου δήμου, τα Ειδικά Χωρικά Σχέδια και τα Ρυμοτομικά Σχέδια Εφαρμογής καθώς και τα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ) και τα Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ) του Ν. 2508/1997 που εκπονούνταν στα διοικητικά όρια των καποδιστριακών Δήμων.

Μέχρι σήμερα Έχουν εκπονηθεί 30 μελέτες ΓΠΣ-ΣΧΟΟΑΠ σε ΟΤΑ της Περιφέρειας Ηπείρου εκ των οποίων έχουν θεσμοθετηθεί οι 12.

Εντός της χρονικής διάρκειας του νέου επιχειρησιακού προγράμματος της Περιφέρειας Ηπείρου θα πρέπει να γίνει έναρξη των διαδικασιών για την εκπόνηση Τοπικών Χωρικών Σχέδιων ιδιαίτερα στα αστικά κέντρα της Περιφέρειας που δεν έχουν θεσμοθετηθεί Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (Ιωάννινα, Άρτα).

2.10. Θεσμικό Περιβάλλον - Διοικητική Οργάνωση

2.10.1. Προσωπικό

Οι θέσεις στο Φορέα κατανέμονται σε θέσεις μόνιμων υπαλλήλων, θέσεις υπαλλήλων ΙΔΑΧ και ειδικές θέσεις στο Φορέα, όπως φαίνονται στους παρακάτω πίνακες.

Πίνακας 15: Θέσεις Μόνιμων Υπαλλήλων

Κλάδος	Προβλ. θέσεις	Κατελημμένες μόνιμες οργανικές θέσεις	Προσωποπαγείς θέσεις
ΠΕ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΩΝ	1	0	0
ΠΕ ΒΙΟΛΟΓΩΝ - ΙΧΘΥΟΛΟΓΩΝ	4	3	0
ΠΕ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ	127	104	0
ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	106	107	2
ΠΕ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	1	1	0
ΠΕ ΙΑΤΡΩΝ	4	3	1
ΠΕ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ	1	0	0
ΠΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	103	97	8
ΠΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	8	6	3
ΠΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	8	5	0
ΠΕ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	7	7	0
ΠΕ ΧΗΜΙΚΩΝ	1	0	0
ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	21	21	2
ΠΕ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΩΝ	1	0	0
ΤΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	27	21	1
ΤΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	55	51	0
ΤΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	3	3	1

Κλάδος	Προβλ. θέσεις	Κατειλημμένες μόνιμες οργανικές θέσεις	Προσωποπαγείς θέσεις
ΤΕ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ	36	29	0
ΤΕ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	3	1	0
ΤΕ ΧΩΡΙΣ ΠΤΥΧΙΟ ΕΡΓΟΔΗΓΩΝ ΧΩΡΙΣ ΠΤΥΧΙΟ	0	0	8
ΔΕ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ	5	1	0
ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ - ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ	118	90	0
ΔΕ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΟΥ	1	0	0
ΔΕ ΟΔΗΓΩΝ	31	24	4
ΔΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ - ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ Η/Υ	10	11	2
ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΩΝ	67	41	3
ΔΕ ΤΗΛΕΦΩΝΗΤΩΝ	2	2	0
ΔΕ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	1	1	0
ΔΕ ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	32	22	4
ΥΕ ΑΓΡΟΦΥΛΑΚΩΝ	1	0	0
ΥΕ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	17	12	2
ΥΕ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ	9	7	0
ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ	0	0	0
ΤΕ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	0	0	1
ΔΕ ΣΠΕΡΜΑΤΕΓΧΥΤΩΝ	1	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	812	670	42

Πίνακας 16: Θέσεις υπαλλήλων ΙΔΑΧ

Κλάδος	Προβλ. θέσεις	Κατειλημμένες οργανικές θέσεις ΙΔΑΧ	Προσωποπαγείς θέσεις ΙΔΑΧ
ΓΕΩΠΟΝΩΝ ΠΕ	0	0	0
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΕ	4	3	4
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΕ	2	4	7
ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΕ	1	2	3
ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ ΠΕ	0	0	1
ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ΠΕ	1	1	0
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΤΕ	1	1	1
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΕ	0	0	2
ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΤΕ	3	3	1
ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΤΕ	0	1	0
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΕ	1	0	0
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ ΔΕ	1	0	0
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ - ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ ΔΕ	7	1	1
ΟΔΗΓΩΝ ΔΕ	4	5	0
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ - ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ Η/Υ ΔΕ	1	1	0
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΕ	7	4	0
ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΥΕ	6	5	3
ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΥΕ	0	0	1
ΕΡΓΑΤΩΝ ΥΕ	0	0	7
ΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΩΝ (ΜΕΡΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ) ΥΕ	0	0	3
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΥΕ	0	0	0

Κλάδος	Προβλ. θέσεις	Κατειλημμένες οργανικές θέσεις ΙΔΑΧ	Προσωποπαγείς θέσεις ΙΔΑΧ
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΩΝ ΠΕ	0	0	0
ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΔΕ	1	0	0
ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΔΕ	3	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	43	31	34

Πίνακας 17: Ειδικές θέσεις στο φορέα

Κλάδος	Προβλ. θέσεις	Κατειλημμένες ειδικές θέσεις
ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΜΕ ΕΜΜΙΣΘΗ ΕΝΤΟΛΗ	5	3
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ	2	0
ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ - ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ	5	6
ΜΕΤΑΚΛΗΤΟΙ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ	1	1

Στατιστικά στοιχεία των ηλικιακών ομάδων των υπαλλήλων της Περιφέρειας Ηπείρου είναι:

Υπάλληλοι έως 40 ετών: 15,80%

Υπάλληλοι από 40 έως 55 ετών: 54,92%

Υπάλληλοι από 55 ετών και άνω: 29,28%.

Το οργανόγραμμα της Περιφέρειας Ηπείρου παρουσιάζεται παρακάτω:

Γράφημα 20: Οργανόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ														
							ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ							
	ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ	
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ							ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ							
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	
Τμήμα Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής	Τμήμα Χωρικού Σχεδιασμού	Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων	Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων	Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων	Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων	Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων	Τμήμα Διαφάνειας	Τμήμα Συντονισμού	Τμήμα Προσωπικού	Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστικής Διαχείρισης	Τμήμα Προσωπικού και Μισθοδοσίας	Τμήμα Προσωπικού και Μισθοδοσίας	Τμήμα Προσωπικού και Μισθοδοσίας	
Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων και Έργων	Τμήμα Περιβάλλοντος	Τμήμα Εργαστηρίων	Τμήμα Εργαστηρίων	Τμήμα Εργαστηρίων	Τμήμα Εργαστηρίων	Τμήμα Εργαστηρίων	Τμήμα Σχεδιασμού και Υποστήριξης Φορέα	Τμήμα Σχεδιασμού	Τμήμα Συλλογικών Οργάνων	Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας	Τμήμα Λογιστικής Διαχείρισης	Τμήμα Λογιστικής Διαχείρισης	Τμήμα Λογιστικής Διαχείρισης	
Τμήμα Κινήτρων Περιφερειακής Ανάπτυξης	Τμήμα Υδροοικονομίας	Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος	Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος	Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος	Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος	Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος	Τμήμα Υποστήριξης Περιφερειακών Συστημάτων		Τμήμα Γραμματείας	Τμήμα Προσόδων και Περιουσίας	Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας	Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας	Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας	
Τμήμα Τεκμηρίωσης	Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Π.Ε. Άρτας						Τμήμα Σχεδιασμού Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών για τον Πολίτη			Τμήμα Προμηθειών	Τμήμα Προμηθειών	Τμήμα Προμηθειών	Τμήμα Προμηθειών	
	Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Π.Ε. Θεσπρωτίας						Τμήμα Πληροφορικής Π.Ε. Άρτας			Τμήμα Μισθοδοσίας	Τμήμα Γραμματείας	Τμήμα Γραμματείας	Τμήμα Γραμματείας	
	Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Π.Ε. Ιωαννίνων						Τμήμα Πληροφορικής Π.Ε. Θεσπρωτίας							
	Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Π.Ε. Πρέβεζας						Τμήμα Πληροφορικής Π.Ε. Πρέβεζας							

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ			
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Τμήμα Αδειών Κυκλοφορίας	Τμήμα Αδειών Κυκλοφορίας	Τμήμα Αδειών Κυκλοφορίας	Τμήμα Αδειών Κυκλοφορίας
Τμήμα Τεχνικό	Τμήμα Τεχνικό	Τμήμα Τεχνικό	Τμήμα Τεχνικό
Τμήμα Χορήγησης Αδειών Οδήγησης	Τμήμα Χορήγησης Αδειών Οδήγησης	Τμήμα Χορήγησης Αδειών Οδήγησης	Τμήμα Χορήγησης Αδειών Οδήγησης
Τμήμα ΚΤΕΟ	Τμήμα ΚΤΕΟ	Τμήμα ΚΤΕΟ	Τμήμα ΚΤΕΟ
Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης	Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης	Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης	Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ					
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Τμήμα Υπηρεσιών και Επαγγελματιών Υγείας	Τμήμα Κοινωνικής Αρωγής	Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου	Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου	Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου	Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου
Τμήμα Δημόσιας Υγιεινής	Τμήμα Κοινωνικών Υπηρεσιών	Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης	Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης	Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης	Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Τμήμα Πρόληψης και Προαγωγής της Υγείας	Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας	Τμήμα Φαρμάκων και Φαρμακείων	Τμήμα Φαρμάκων και Φαρμακείων	Τμήμα Φαρμάκων και Φαρμακείων	Τμήμα Φαρμάκων και Φαρμακείων
	Τμήμα Αθλητισμού και Πολιτισμού	Γραφείο Υγειονομικού Ελέγχου	Γραφείο Υγειονομικού Ελέγχου	Γραφείο Υγειονομικού Ελέγχου	Γραφείο Υγειονομικού Ελέγχου

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ, ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΡΑΦΕΙΑ				
Νομική Υπηρεσία	Αυτοτελής Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας	Αυτοτελής Τμήμα Παλλαϊκής Άμυνας και Πολιτικής Σχεδίασης Έκτακτων Αναγκών	Αυτοτελής Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων	Αυτοτελής Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου
Γραφείο Νομικής Υπηρεσίας Π.Ε. Άρτας	Τμήμα Άρτας	Γραφείο Άρτας		
Γραφείο Νομικής Υπηρεσίας Π.Ε. Θεσπρωτίας	Τμήμα Θεσπρωτίας	Γραφείο Θεσπρωτίας		
Γραφείο Νομικής Υπηρεσίας Π.Ε. Πρέβεζας	Τμήμα Ιωαννίνων	Γραφείο Πρέβεζας		
	Τμήμα Πρέβεζας			

2.10.2. Οικονομικά στοιχεία

Τα οικονομικά στοιχεία της Περιφέρειας Ηπείρου για την τελευταία τριετία παρουσιάζονται κατωτέρω:

Πίνακας 18: Οικονομικά Στοιχεία

ΕΣΟΔΑ €					
		2011	2012	2013	2014(ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΑΠΟΛΟΓ.ΣΤΟΙΧΕΙΑ)
0					
0000	Επιχορηγήσεις	12.798.525,60	10.150.485,44	2.916.717,70	1.244.179,65
0100	Επιχορηγήσεις από τον τακτικό Κρατικό Προϋπολογισμό	12.655.299,79	10.060.245,22	2.694.453,27	998.355,59
0200	Επιχορηγήσεις και εισφορές από ν.π.δ.δ., ν.π.ι.δ., οργανισμούς, ιδρύματα και ειδικούς λογαριασμούς εσωτερικού	135.516,04	75.795,81	4.797,00	1.875,00
0300	Επιχορηγήσεις προερχόμενες από την αλλοδαπή	7.709,77	14.444,41	217.467,43	243.949,06
	ΣΥΝΟΛΟ	12.798.525,60	10.150.485,44	2.916.717,70	1.244.179,65
1					
1000	Φόροι, Τέλη και Δικαιώματα υπέρ ν.π.δ.δ.	24.742.021,24	24.188.587,46	21.615.235,12	19.457.225,07
1100	Φόροι	0,00	0,00	0,00	0,00
1200	Έσοδα από Τέλη και Δικαιώματα	24.742.021,24	24.188.587,46	21.615.235,12	19.457.225,07
-1250	Έσοδα από Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους () () ()	22.014.863,25	11.315.074,19	16.131.578,18	17.984.654,67
(1210-1240 & 1290)	Λοιπά Έσοδα από Τέλη και Δικαιώματα () () ()	2.727.157,99	12.873.513,27	5.483.656,94	1.472.570,40
	ΣΥΝΟΛΟ	24.742.021,24	24.188.587,46	21.615.235,12	19.457.225,07
2					
2000	Ασφαλιστικές εισφορές	0,00	0,00	0,00	0,00
2100	Εισφορές εργοδότη και ασφαλισμένου	0,00	0,00	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΟ	0,00	0,00	0,00	0,00

ΕΣΟΔΑ €					
		2011	2012	2013	2014(ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΑΠΟΛΟΓ.ΣΤΟΙΧΕΙΑ)
3					
3000	Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα	96.601,31	87.502,54	80.905,19	69.413,10
3100-3200	Έσοδα από προσφορά υπηρεσιών	1.384,00	2.884,25	2.744,46	4.085,74
3300	Έσοδα από πώληση αγαθών	4.040,00	14.040,30	8.361,00	1.074,00
3400	Έσοδα από εκμίσθωση κινητής ή ακίνητης περιουσίας	8.156,27	616,50	3.635,00	0,00
3500	Πρόσοδοι από κεφάλαια, κινητές αξίες κ.λπ. περιπτώσεις	83.021,04	69.961,49	66.164,73	64.253,36
3900	Λοιπά Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα				
	ΣΥΝΟΛΟ	96.601,31	87.502,54	80.905,19	69.413,10
4					
4000	Προσαυξήσεις, πρόστιμα, χρηματικές ποινές και παράβολα	686.632,56	123.076,66	142.023,50	147.063,06
4100	Προσαυξήσεις				
4200	Πρόστιμα, χρηματικές ποινές και παράβολα	686.632,56	123.076,66	142.023,50	147.063,06
	ΣΥΝΟΛΟ	686.632,56	123.076,66	142.023,50	147.063,06
5					
5000	Λοιπά έσοδα	71.191,89	38.936,61	9.756,58	7.996,30
5100	Απολήψεις ανταποδοτικού χαρακτήρα		0,00	0,00	0,00
5200	Έσοδα υπέρ Δημοσίου και τρίτων	311,66	186,45	212,43	262,72
5300	Έσοδα από συνεισφορές υπαλλήλων και συνταξιούχων για την υγειονομική περίθαλψή τους και των μελών των οικογενειών τους	0,00	0,00	0,00	0,00
5400	Έσοδα από δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες	0,00	0,00	0,00	0,00
5500	Επιστροφές χρημάτων	70.630,23	35.061,94	9.088,88	6.456,68
5600	Έσοδα από λουτές περιπτώσεις	250,00	3.688,22	455,27	1.276,90
	ΣΥΝΟΛΟ	71.191,89	38.936,61	9.756,58	7.996,30

ΕΣΟΔΑ €					
		2011	2012	2013	2014(ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΑΠΟΛΟΓ.ΣΤΟΙΧΕΙΑ)
6					
6000	Έκτακτα έσοδα	73.835,36	241.943,91	12.894.424,50	74.090,63
6100	Επιχορηγήσεις		0,00	12.828.497,00	
6200	Φόροι - Τέλη - Δικαιώματα		0,00		
6300	Ασφαλιστικές εισφορές		0,00		
6400	Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα		0,00		
6500	Προσαυξήσεις, πρόστιμα, χρηματικές ποινές και παράβολα		0,00		
6600	Λοιπά έσοδα	73.835,36	241.943,91	65.927,50	74.090,63
	ΣΥΝΟΛΟ	73.835,36	241.943,91	12.894.424,50	74.090,63
7					
7000	Έσοδα από δάνεια	0,00	0,00	0,00	0,00
7100	Έσοδα προερχόμενα από δάνεια που έχουν συναφθεί	0,00	0,00	0,00	0,00
7200	Έσοδα προερχόμενα από την επιστροφή δανείων που χορηγήθηκαν	0,00	0,00	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΟ	0,00	0,00	0,00	
8					
8000	Έσοδα από παρελθόντα έτη	0,00	0,00	0,00	0,00
8100	Επιχορηγήσεις	0,00	0,00	0,00	0,00
8200	Φόροι - Τέλη - Δικαιώματα	0,00	0,00	0,00	0,00
8300	Ασφαλιστικές εισφορές	0,00	0,00	0,00	0,00
8400	Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα	0,00	0,00	0,00	0,00
8500	Προσαυξήσεις, πρόστιμα, χρηματικές ποινές και παράβολα	0,00	0,00	0,00	0,00
8600	Λοιπά έσοδα	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	0,00	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΟ	0,00	0,00	0,00	0,00

ΕΣΟΔΑ €					
		2011	2012	2013	2014(ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΑΠΟΛΟΓ.ΣΤΟΙΧΕΙΑ)
9					
9000	Έσοδα από επιχορηγήσεις κ.λπ. για επενδύσεις	19.531.614,25	16.980.426,09	9.278.482,56	10.081.970,37
9100-9200	Επιχορηγήσεις από τον τακτικό Κρατικό Προϋπολογισμό για επενδύσεις	109.054,46	0,00	0,00	
9300-9400	Επιχορηγήσεις από τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων για επενδύσεις	17.610.786,75	13.607.772,42	7.638.095,45	9.871.632,57
9500-9600	Επιχορηγήσεις από τον Προϋπολογισμό ν.π.δ.δ., οργανισμών ή ειδικών λογαριασμών για επενδύσεις	1.603.841,22	3.344.069,82	1.600.473,64	210.337,80
9700	Έσοδα από δάνεια που χορηγήθηκαν για επενδύσεις				
9800	Λοιπά έσοδα από δημόσιες επενδύσεις				
9900	Έσοδα από επιχορηγήσεις της Ε.Ε. για επενδύσεις	207.931,82	28.583,85	39.913,47	
	ΣΥΝΟΛΟ	19.531.614,25	16.980.426,09	9.278.482,56	10.081.970,37
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	58.000.422,21	51.810.958,71	46.937.545,15	31.081.938,18

ΕΣΟΔΑ €					
		2011	2012	2013	2014 (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΑΠΟΛΟΓ. ΣΤΟΙΧΕΙΑ)
	Αποθεματικά				
	Τακτικό αποθεματικό				
	Έκτακτο αποθεματικό				
	Ειδικό αποθεματικό				
0		N - 1	N - 2	N - 3	
0000	Πληρωμές για υπηρεσίες	15.570.812,08	11.630.366,03	14.970.080,96	12.103.515,59
0200	Αμοιβές πολιτικών υπαλλήλων (τακτικοί και Ι.Δ.Α.Χ.)	1.116.488,71	945.933,13	685.910,55	566.257,50
0300	Αμοιβές υπαλλήλων με σχέση εργασίας Ι.Δ. ορισμένου χρόνου & ειδικών	310.383,21	47.471,24	161.400,21	156.988,26

ΕΞΟΔΑ €					
		2011	2012	2013	2014 (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΑΠΟΛΟΓ. ΣΤΟΙΧΕΙΑ)
	κατηγοριών				
0500	Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές	762.189,69	404.680,51	521.673,72	614.399,39
0600	Ασφαλιστικές παροχές (από Κώδικα ν.π.δ.δ.)	218.501,30	164.033,90	76.703,63	8.631,20
0700	Πληρωμές για μετακινήσεις	796.941,56	816.539,77	831.677,81	678.251,50
0800	Πληρωμές για λουπές υπηρεσίες	12.358.938,61	9.249.617,39	12.687.530,04	10.073.802,74
0900	Φόροι - Τέλη - Έξοδα βεβαίωσης και είσπραξης (από Κώδικα ν.π.δ.δ.)	7.369,00	2.090,09	5.185,00	5.185,00
	ΣΥΝΟΛΟ	15.570.812,08	11.630.366,03	14.970.080,96	12.103.515,59
1					
1000	Προμήθειες αγαθών και κεφαλαιακού εξοπλισμού	1.529.487,97	1.091.317,33	1.140.658,64	1.100.699,96
1100	Προμήθεια ειδών εξοπλισμού υπηρεσιών, εργαστηρίων κ.λπ.	193.387,26	141.439,46	176.994,01	158.170,83
1200	Προμήθεια υγειονομικού, φαρμακευτικού υλικού και ειδών καθαριότητας	152.188,09	112.135,39	101.873,61	123.487,89
1300	Προμήθεια ειδών συντήρησης και επισκευής εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	231.069,84	183.613,71	139.870,32	121.644,89
1400	Προμήθεια ειδών διατροφής, ιματισμού, υπόδησης, εξάρτυσης, εστίασης, κατασκλήνωσης και άθλησης	116.924,36	31.110,94	48.228,05	31.906,50
1500	Προμήθεια καυσίμων και λιπαντικών	659.327,36	485.640,65	474.743,19	471.288,07
1600	Διάφορες προμήθειες	100.239,14	80.365,13	120.934,54	72.402,54
1700	Προμήθεια κεφαλαιακού εξοπλισμού	76.351,92	57.012,05	78.014,92	121.799,24
	ΣΥΝΟΛΟ	1.529.487,97	1.091.317,33	1.140.658,64	1.100.699,96
2					
2000	Πληρωμές μεταβιβαστικές	1.828.649,12	2.086.820,89	2.042.692,11	2.061.610,46
2200	Επιχορηγήσεις σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, (οργανισμούς τοπικής αυτοδ/σης, γεωργικούς, βιοτεχνικούς, βιομηχανικούς και τουριστικούς οργανισμούς)	162.520,00	117.502,10	176.755,00	18.404,48
2300	Επιχορηγήσεις σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ιδρύματα και οργανισμούς υγείας, πρόνοιας, κοινωνικής ασφάλισης και λογαριασμούς)	6.000,00	0,00	0,00	0,00
2400	Επιχορηγήσεις σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (επιστημονικά, εκπαιδευτικά, πολιτιστικά, λογαριασμούς και λοιπά ιδρύματα και	0,00	0,00	0,00	0,00

ΕΞΟΔΑ €					
		2011	2012	2013	2014 (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΑΠΟΛΟΓ. ΣΤΟΙΧΕΙΑ)
	οργανισμούς).				
2500	επιχορηγήσεις σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου	72.400,00	230.880,10	183.006,00	263.109,29
2600	Επιχορηγήσεις, εισφορές και συνδρομές σε διεθνείς οργανισμούς και κοινότητες του εξωτερικού		0,00	0,00	0,00
2700	Εισοδηματικές ενισχύσεις και λουπές μεταβιβάσεις	1.587.729,12	1.738.438,69	1.682.931,11	1.780.096,69
(2730-2790)	Λοιπά επιδόματα και αποζημιώσεις () () ()		0,00	0,00	0,00
2800	Επιχορηγήσεις για αποδοχές προσωπικού γενικά		0,00	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΟ	1.828.649,12	2.086.820,89	2.042.692,11	2.061.610,46
3					
3000	Πληρωμές που αντικρίζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα	1.546,27	1.757,69	2.693,00	2.634,00
3100	Επιστροφές όσων εισπράχθηκαν χωρίς να οφείλονται	1.543,02	1.757,69	2.693,00	2.634,00
3200	Αποδόσεις εσόδων που εισπράχθηκαν για τρίτους	3,25			
3300	Δαπάνες εκμετάλλευσης κρατικής περιουσίας				
	ΣΥΝΟΛΟ	1.546,27	1.757,69	2.693,00	2.634,00
4					
5000	Δαπάνες που δεν εντάσσονται σε άλλες κατηγορίες	190.092,01	594.822,30	397.206,60	818.034,57
5100 - 5200	Διάφορες σύνθετες δαπάνες	137.037,76	485.493,53	214.980,15	436.655,23
5300	Προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ	35.593,20	90.531,68	114.095,45	381.379,34
5400	Εθνική συμμετοχή για προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε.	17.461,05	18.797,09	68.131,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΟ	190.092,01	594.822,30	397.206,60	818.034,57
5					
6000	Κίνηση κεφαλαίων (από Κώδικα ν.π.δ.δ.)	194.864,25	190.021,32	180.389,12	180.616,33

ΕΞΟΔΑ €					
		2011	2012	2013	2014 (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΑΠΟΛΟΓ. ΣΤΟΙΧΕΙΑ)
6100 - 6200	Τόκοι - χρεωλύσια, χορήγηση δανείων	194.864,25	190.021,32	180.389,12	180.616,33
6300 - 6400	Χρηματοδοτήσεις, πληρωμές λουπών υποχρεώσεων				
	ΣΥΝΟΛΟ	194.864,25	190.021,32	180.389,12	180.616,33
7					
7000	Απαλλοτριώσεις, αγορές, ανεγέρσεις κ.λπ.	0,00	0,00	0,00	37.290,00
7200 - 7300	Απαλλοτριώσεις, αγορές, μελέτες-έρευνες, ανεγέρσεις, εκτελέσεις έργων και συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο εταιρειών κ.λπ.	0,00	0,00	0,00	37.290,00
	ΣΥΝΟΛΟ	0,00	0,00	0,00	37.290,00
9					
9000	Πληρωμές για Επενδύσεις (από Κώδικα ν.π.δ.δ.)	33.567.752,59	22.922.931,48	27.946.903,10	17.525.727,40
9100- 9200	Επενδύσεις που εκτελούνται μέσω του τακτικού Κρατικού Προϋπολογισμού	109.054,46	0,00	0,00	
9300- 9400	Επενδύσεις που εκτελούνται μέσω του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων	18.523.948,96	16.962.959,35	17.547.708,07	13.092.381,85
9500- 9600	Επενδύσεις που εκτελούνται μέσω του Προϋπολογισμού άλλων ν.π.δ.δ. ή οργανισμών ή ειδικών λογαριασμών	2.213.966,19	1.554.671,37	387.502,36	377.625,63
9700- 9800	Επενδύσεις που εκτελούνται με τα έσοδα των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων	12.490.780,56	4.405.300,76	10.011.692,67	4.055.719,92
9900	Επενδύσεις από έσοδα Ε.Ε.	230.002,42			
	ΣΥΝΟΛΟ	33.567.752,59	22.922.931,48	27.946.903,10	17.525.727,40
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	52.883.204,29	38.518.037,04	46.680.623,53	33.830.128,31

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ					
		2011	2012	2013	2014 (ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΑΠΟΛΟΓ. ΣΤΟΙΧΕΙΑ)
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	58.000.422,21	51.810.958,71	46.937.545,15	31.081.938,18
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	52.883.204,29	38.518.037,04	46.680.623,53	33.830.128,31
	Πλεόνασμα ή έλλειμμα				
	Ταμειακό Υπόλοιπο	12.679.960,00	25.747.556,30	24.051.606,79	18.847.426,80

Πηγή: Οικονομική Υπηρεσία Περιφέρειας Ηπείρου

Πίνακας 19: Ακίνητη Περιουσία Περιφέρειας Ηπείρου

A/A	Ονομασία Ιδιοκτησίας	Είδος ιδιοκτησίας	Εμβαδόν γεωτεμαχίου όπως προκύπτει από τον τίτλο.	Χρήση ιδιοκτησίας	Συνολικό εμβαδόν κτισμάτων γεωτεμαχίου
1	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	Απλό γεωτεμάχιο	1626,4		
2	ΓΑΡΔΙΚΙ	Απλό γεωτεμάχιο	3959,4		
3	ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ	Απλό γεωτεμάχιο	4500	Κοινωφελής υπηρεσία /Διοίκηση	740
4	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	Απλό γεωτεμάχιο	132		
5	ΑΓΡΟΤΕΜΑΧΙΟ	Απλό γεωτεμάχιο	16440		
6	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	Απλό γεωτεμάχιο	3737,38		
7	ΚΤΗΝΙΑΤΡΕΙΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ	Απλό γεωτεμάχιο	3491	Κοινωφελής υπηρεσία /Διοίκηση	55
8	ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΟ ΦΙΛΙΑΤΩΝ	Απλό γεωτεμάχιο		Κοινωφελής υπηρεσία /Διοίκηση	
9	ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ	Απλό γεωτεμάχιο		Κοινωφελής υπηρεσία /Διοίκηση	260
10	ΧΩΡΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	Απλό γεωτεμάχιο	2597,3	Κοινωφελής υπηρεσία /Διοίκηση	
11	ΚΤΕΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	Απλό γεωτεμάχιο	6768,9	Υπηρεσία	599,73
12	ΚΤΙΡΙΟ ΠΡΩΗΝ ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ	Απλό γεωτεμάχιο		Κοινωφελής υπηρεσία /Διοίκηση	3544,4
13	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	Απλό 14γεωτεμάχιο	6000	Εκπαίδευση / Επιστήμη	
14	ΚΤΕΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ - Δ/ΝΣΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Ν.Α. ΠΡΕΒΕΖΗΣ	Απλό γεωτεμάχιο	8312	Κοινωφελής υπηρεσία /Διοίκηση	480,38
15	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	Απλό γεωτεμάχιο	6377,68	Κοινωφελής υπηρεσία /Διοίκηση	2222,75
16	ΚΤΕΟ ΑΡΤΑΣ	Απλό γεωτεμάχιο	5806	Πρατήρια καυσίμων	557,21
17	ΚΤΕΟ ΚΑΚΑΒΙΑΣ	Απλό γεωτεμάχιο	7998	Υπηρεσία	978
18	ΚΤΕΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	Απλό γεωτεμάχιο	16170	Υπηρεσία	885
19	ΟΙΚΟΠΕΔΟ	Απλό γεωτεμάχιο	503,78	Εκπαίδευση / Επιστήμη	681,12
20	ΠΑΛΛΑΔΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟ	Απλό	8203,5	Κοινωφελής	4083,84

A/A	Ονομασία Ιδιοκτησίας	Είδος ιδιοκτησίας	Εμβαδόν γεωτεμαχίου όπως προκύπτει από τον τίτλο.	Χρήση ιδιοκτησίας	Συνολικό εμβαδόν κτισμάτων γεωτεμαχίου
		γεωτεμάχιο		υπηρεσία /Διοίκηση	
21	ΑΓΡΟΤΕΜΑΧΙΟ	Απλό γεωτεμάχιο	15058		
22	ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΚΤΗΝΙΑΤΡΕΙΟ ΜΕΤΣΟΒΟΥ	Απλό γεωτεμάχιο	2000	Κοινοφελής υπηρεσία /Διοίκηση	67,5
23	ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΚΤΗΝΙΑΤΡΕΙΟ ΠΑΡΑΚΑΛΑΜΟΥ	Απλό γεωτεμάχιο	1200	Κοινοφελής υπηρεσία /Διοίκηση	86,24
24	ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΚΤΗΝΙΑΤΡΕΙΟ ΔΕΛΒΙΝΑΚΙΟΥ	Απλό γεωτεμάχιο	1310,15	Κοινοφελής υπηρεσία /Διοίκηση	108
25	ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΚΤΗΝΙΑΤΡΕΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	Απλό γεωτεμάχιο	504,4	Κοινοφελής υπηρεσία /Διοίκηση	113,54
26	ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΚΤΗΝΙΑΤΡΕΙΟ ΚΟΝΙΤΣΑΣ	Απλό γεωτεμάχιο	2783,93	Κοινοφελής υπηρεσία /Διοίκηση	556
27	ΔΙΟΙΚΗΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ (ΑΣΤΙΚΟ ΑΚΙΝΗΤΟ)	Απλό γεωτεμάχιο	4019,39	Κοινοφελής υπηρεσία /Διοίκηση	10670,57

Πηγή: Οικονομική Υπηρεσία

2.10.3. Νομικά πρόσωπα της Περιφέρειας Ηπείρου

Α. Οι Φορείς στους οποίους συμμετέχει η Περιφέρεια Ηπείρου ως μέτοχος ή ως εταίρος είναι:

- **ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ Α.Ε. - Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ (ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.)**

Η ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε. ιδρύθηκε το 1980, έχει έδρα τα Ιωάννινα και η σημερινή μετοχική της σύνθεση συμπεριλαμβάνει την Περιφέρεια Ηπείρου που έχει την πλειοψηφία των μετοχών, όλους τους Δήμους της Π.Ε. Ιωαννίνων, τους Δήμους Ηγουμενίτσας και Άρτας, τις ΤΕΔΚ Ν. Ιωαννίνων και Πρεβέζης, την ΕΑΣ Ιωαννίνων, την ΕΑΣ Θεσπρωτίας, το Επιμελητήριο Ιωαννίνων, το Επιμελητήριο Θεσπρωτίας και την τράπεζα Πειραιώς. Σκοπός της Εταιρείας είναι η συμβολή στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη της Ηπείρου. Ειδικότερα, αντικείμενο της Εταιρείας αποτελεί:

α) Η επιστημονική και τεχνική υποστήριξη των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των ενώσεών τους ή και της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης.

β) Η προώθηση της επιχειρηματικής, οικονομικής και γενικότερα βιώσιμης ανάπτυξης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού.

γ) Η ανάπτυξη δραστηριοτήτων προστασίας του περιβάλλοντος.

δ) Η συμμετοχή της σε αντίστοιχα προγράμματα.

ε) Η εφαρμογή σχετικών πολιτικών σε διαδημοτικό ή σε ευρύτερο γεωγραφικό χώρο.

- **ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΝΟΤΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ – ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ Α.Ε. (ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε.)**

Η ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε. ιδρύθηκε το 1988, έχει έδρα την Πρέβεζα και η σημερινή μετοχική της σύνθεση περιλαμβάνει όλους τους Δήμους των Π.Ε. Πρέβεζας και Άρτας, την Περιφέρεια Ηπείρου, τις ΕΑΣ Πρέβεζας, Άρτας - Φιλιππιάδας, Αγρινίου, Βόνιτσας, ΕΒΕ Άρτας, Αιτωλοακαρνανίας, το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης, Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, την Τράπεζα Πειραιώς, τις ΤΕΔΚ Ν. Πρέβεζας, Άρτας και Αιτωλοακαρνανίας, τον Κηρυτευτικό Συν/σμο Πρέβεζας.

Κύριος στόχος της Εταιρείας είναι η αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πόρων ολόκληρης της περιοχής Αμβρακικού, η οποία παρουσιάζει σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης, καθώς και η ορθολογική διαχείριση και προστασία του Αμβρακικού κόλπου που αποτελεί έναν από τους σπουδαιότερους βιοτόπους στην Ελλάδα και προστατεύεται από την συνθήκη Ramsar.

- **Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Ηπείρου**

Το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Ηπείρου (Π.Τ.Α Ηπείρου) είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου και συστήθηκε βάσει των διατάξεων του Ν. 2218/94 όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 12 παρ. 10 του Νόμου 2307/95 και του άρθρου 4 παρ. 3 του Νόμου 2503/97.

Σκοποί και αρμοδιότητα του Π.Τ.Α Ηπείρου είναι η διαχείριση των πιστώσεων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, των χρηματοδοτήσεων φορέων του Δημόσιου Τομέα και άλλων Ν.Π, των προερχομένων από προγράμματα της Ε.Ε. και άλλων διεθνών οργανισμών και λοιπών φορέων του εξωτερικού χρηματοδοτήσεων, οι οποίες αφορούν τα περιφερειακά, τοπικά και ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα της περιοχής της Περιφέρειας, την τεχνική υποστήριξη της Περιφέρειας κυρίως στον τομέα εκπόνησης μελετών ερευνών, τη συμμετοχή σε προγράμματα της Ε.Ε. κ.λπ.

Πόροι του Π.Τ.Α προέρχονται από τις χρηματοδοτήσεις που διαχειρίζεται, από τη συμμετοχή σε προγράμματα της Ε.Ε., από την παροχή υπηρεσιών, την εκπόνηση μελετών και προγραμμάτων, από κάθε είδους επιχορηγήσεις κ.λπ.

- **Κέντρο Έρευνας και Ανάπτυξης Ανθρώπινων Πόρων Τοπικής Αυτοδιοίκησης Πρέβεζας (ΚΕΚ ΚΕΑΑΠ Α.Ε)**

Το Κέντρο Έρευνας και Ανάπτυξης Ανθρώπινων Πόρων Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ν. Πρέβεζας"- Κ.Ε.Κ. Κ.Ε.Α.Α.Π. Α.Ε. ιδρύθηκε το 1996 και έχει έδρα την Πρέβεζα. Αποτελεί μια

εξειδικευμένη μονάδα, η οποία ασχολείται με την υλοποίηση προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης με δυνατότητα άσκησης και συναφών προς το αντικείμενο αυτό δραστηριοτήτων (έρευνες – μελέτες, ημερίδες, συνέδρια, εκπαιδευτικά βοηθήματα για τους/τις καταρτιζόμενους/ες, συμμετοχή σε ολοκληρωμένα προγράμματα, Κοινοτικές πρωτοβουλίες, δράσεις προώθησης και υποστήριξης της Απασχόλησης).

- **Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία: Κέντρο πρόληψης ναρκωτικών Πρέβεζας (ΚΕΠΡΟΝΑΠ)**

Το ΚΕΠΡΟΝΑΠ ιδρύθηκε από τον ΟΚΑΝΑ το 1998 αλλά άρχισε να λειτουργεί το 2000 και στηρίζεται από τοπικούς φορείς, όπως η Νομαρχία, ο Δήμος, το Εμπορικό Επιμελητήριο, ο Ιατρικός και Οδοντιατρικός Σύλλογος κ.λπ. Σκοπός του ΚΕΠΡΟΝΑΠ είναι να εκπαιδεύσει κοινωνικές ομάδες όπως γονείς, δασκάλους και καθηγητές, οι οποίοι με τη σειρά τους θα προσεγγίσουν και θα μάθουν στα παιδιά να αντιστέκονται σε οποιεσδήποτε ουσίες που προκαλούν εξάρτηση, είτε αυτό είναι αλκοόλ, είτε κάνναβη, ηρωίνη, χάπια ή οτιδήποτε άλλο.

Το ΚΕΠΡΟΝΑΠ δραστηριοποιείται επίσης και με περιστατικά αντικοινωνικής συμπεριφοράς.

- **Βιοτεχνικό Πάρκο Θεσπρωτίας (ΒΙΟΠΑΘΕ Α.Ε.)**

Το ΒΙΟΠΑΘΕ Α.Ε. ιδρύθηκε το 1999. Καθορίζεται, οριοθετείται, πολεοδομείται και οργανώνεται σύμφωνα με το νόμο 2545/97, προκειμένου να λειτουργήσει ως χώρος υποδοχής κάθε βιομηχανικής ή βιοτεχνικής δραστηριότητας χαμηλής όχλησης. Βρίσκεται στην εδαφική περιφέρεια των Τοπικών διαμερισμάτων Γρίκας και Ψάκκας. Η μετοχική σύνθεση της εταιρείας είναι η Περιφέρεια Ηπείρου, ο Δήμος Σουλίου και ο Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ.

Β. Η Περιφέρεια Ηπείρου συμμετείχε στην ίδρυση των κατωτέρω φορέων:

- **Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία «Η ΜΕΡΙΜΝΑ»**

Η αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία «Η ΜΕΡΙΜΝΑ» ιδρύθηκε το 2001 από διάφορους φορείς του νομού όπως η Νομαρχία Ιωαννίνων, ο Δήμος Ιωαννιτών, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, το ΤΕΙ Ηπείρου, η Μητρόπολη Ιωαννίνων και άλλοι σύλλογοι που προσφέρουν υπηρεσίες σε άτομα με ειδικές ανάγκες.

Έχει δημιουργήσει εννιά δομές κοινωνικής Φροντίδας, οι οποίες έχουν ενταχθεί στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, απ' όπου και χρηματοδοτείται.

- **ΒΙC ΗΠΕΙΡΟΥ**

Το ΒΙC Ηπείρου ιδρύθηκε το 1996 και στην χρηματοδότησή του αρχικά συμμετείχαν διάφοροι φορείς, όπως η Περιφέρεια Ηπείρου, Δήμοι, το Πανεπιστήμιο, το ΤΕΙ, τράπεζες και ιδιώτες. Σκοπός ίδρυσης του είναι η χωρίς κερδοσκοπικό χαρακτήρα προώθηση των

εργασιών ενός Κέντρου Ανάπτυξης Καινοτομικών Επιχειρήσεων. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται μέσω της παροχής καινοτόμων υπηρεσιών διαμεσολάβησης τόσο στους φορείς όσο και στις τοπικές επιχειρήσεις. Σήμερα εξασφαλίζει την βιωσιμότητά του από την υλοποίηση καινοτόμων δράσεων που συμβάλλουν στην περιφερειακή ανάπτυξη.

3. Ανάλυση S.W.O.T.

Πίνακας 20: Ανάλυση S.W.O.T.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ -ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ (ΑΝΑΛΥΣΗ S.W.O.T.)			
ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
- Γεωγραφική θέση που καθιστά την Ήπειρο σημαντική Πύλη της Ελλάδας προς τα Βαλκάνια και την Ευρωπαϊκή Ένωση. - Ύπαρξη ολοκληρωμένων (Εγνατία Οδός) και σε φάση ολοκλήρωσης (Ιόνια Οδός) αυτοκινητόδρομων. - Συνεχώς βελτιούμενο εθνικό και επαρχιακό οδικό δίκτυο. - Ύπαρξη τοπικού (Ιωάννινα) και διεθνούς (Άκτιο) αεροδρομίου. - Ύπαρξη υποθαλάσσιας ζεύξης Πρέβεζας - Ακτίου. - Πρόσβαση σε φυσικό περιβάλλον υψηλής ποιότητας και κάλλους.	- Γεωγραφική θέση που αυξάνει το κόστος των παραγόμενων προϊόντων. - Γεωμορφολογία που δημιουργεί ενδοπεριφερειακές ανισότητες. - Έλλειψη, ορθά χωροθετημένου περιφερειακού αεροδρομίου με επαρκείς εθνικές και διεθνείς συνδέσεις. - Έλλειψη σιδηροδρομικού δικτύου.	- Ανάδειξη της Περιφέρειας σε ενδιάμεσο κόμβο Διευρωπαϊκών Δικτύων, προς τα Βαλκάνια, τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής. - Ευκαιρίες ανάπτυξης σημαντικών κλάδων της οικονομίας, με την στήριξη των βελτιωμένων υποδομών προσβασιμότητας. - Λιμάνια (Ηγουμενίτσα και Πρέβεζα) και τελωνεία (Κακαβιά, Μέρτζιανη και Μαυρομάτι) που αποτελούν σημεία διασυνοριακής ανάπτυξης. - Δημιουργία πόλου συνδυασμένης μεταφορικής και μεταποιητικής δραστηριότητας στην ευρύτερη περιοχή του λιμένα Ηγουμενίτσας. - Ευκαιρίες ανάπτυξης περιοχών με φυσικό περιβάλλον υψηλής ποιότητας και κάλλους.	- Καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση βασικών υποδομών προσπελασιμότητας και συνδυασμένων μεταφορών (Ιόνια οδός, αυτοκινητόδρομος Ε65, σιδηροδρομικό δίκτυο). - Δυνητικός ανταγωνισμός στον τομέα των υποδομών και των υπηρεσιών λόγω εγγύτητας στα Βαλκάνια.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ -ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ (ΑΝΑΛΥΣΗ S.W.O.T.)

- Απαράμυλλο φυσικό κάλλος, πλούσιο υδάτινο δυναμικό και βιοποικιλότητα, που καθιστούν την Ήπειρο σημαντικό τουριστικό προορισμό. - Προστατευόμενο φυσικό περιβάλλον, με θεσμικά οριοθετημένες περιοχές (28% της συνολικής της έκτασης καταλαμβάνεται από περιοχές του Δικτύου "NATURA 2000", πχ Εθνικά Πάρκα και Περιοχές Οικοανάπτυξης). - Ολοκληρωμένος σχεδιασμός υποδομών διαχείρισης υγρών και στερών αποβλήτων με έργα σε φάση υλοποίησης. - Επαρκές και αξιοποιήσιμο δυναμικό ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (υδάτινο δυναμικό, δασικός πλούτος, υπολείμματα αγροτικών εκμεταλλεύσεων κλπ), που δημιουργεί ευοίωνες προϋποθέσεις για την χρήση αειφόρων μορφών ενέργειας.		- Αξιοποίηση ενδεχόμενης διέλευσης διακρατικών αγωγών φυσικού αερίου με τη δημιουργία Εταιρείας Παροχής Αερίου (ΕΠΑ) Ηπείρου. - Δημιουργία εγκαταστάσεων αποκεντρωμένης χρήσης φυσικού αερίου (CNG/LNG) και αυτόνομου τοπικού δικτύου παροχής του. - Αναβάθμιση των αστικών μεταφορών με τη χρήση "πράσινων" φιλοπεριβαλλοντικών οχημάτων και τεχνολογιών.	- Ρύπανση των υδάτων λόγω ιχθυοκαλλιεργειών, αγροτικών και μεταποιητικών δραστηριοτήτων. - Μείωση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων για έργα – ενέργειες βελτίωσης της ποιότητας ζωής. - Ανεξέλεγκτη αστικοποίηση λόγω πλημμελούς εφαρμογής Χωροταξικών πολιτικών.
---	--	--	---

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ -ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ (ΑΝΑΛΥΣΗ S.W.O.T.)

- Επαρκείς δημόσιες (Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο, νοσοκομείο Χατζηκώστα κλπ) και ιδιωτικές υποδομές υγείας με υπερεθνική εμβέλεια. - Υψηλού επιπέδου ερευνητικές υποδομές και υποδομές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Ιωαννίνων). - Υψηλού επιπέδου ερευνητικές υποδομές και υποδομές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ΤΕΙ Ηπείρου, Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου). - Κεκτημένη τεχνογνωσία από την υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομής στην ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου.	- Μη ύπαρξη επαρκών και με κατάλληλες προδιαγραφές αθλητικών εγκαταστάσεων.	- Περαιτέρω οργάνωση των δημόσιων υπηρεσιών υγείας, που θα καταστήσει την Περιφέρεια σε κέντρο αναφοράς για τη Δυτική Ελλάδα και τα Βαλκάνια. - Συνέργεια με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, το Τ.Ε.Ι. Ηπείρου και το Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου για την ανάδειξη της περιοχής σε κέντρο βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας & εκπαίδευσης, για την παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών και προϊόντων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. - Συνεχής βελτίωση του μορφωτικού και εκπαιδευτικού επιπέδου του ανθρώπινου δυναμικού στην Ήπειρο. - Ανάπτυξη εφαρμογών πληροφορικής, ενεργειακών και περιβαλλοντικών τεχνολογιών. - Αξιοποίηση των γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών της περιοχής για την ανάπτυξη ειδικών αθλητικών	- Έλλειψη περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των πολιτών.
---	---	--	---

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ -ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ (ΑΝΑΛΥΣΗ S.W.O.T.)			
		δραστηριοτήτων.	
- Αναθεώρηση του Περιφερειακού Χωροταξικού Σχεδιασμού σε φάση ολοκλήρωσης.	- Πλημμελής εφαρμογή Χωροταξικών πολιτικών. - Συγκρούσεις και αδυναμίες σχεδιασμού χρήσεων γης. - Εμφάνιση ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών ανισοτήτων. - Χαμηλή συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων φορέων.		- Οικονομική κρίση που υποβάθμισε την ποιότητα ζωής των κατοίκων. - Δυσμενές περιβάλλον λόγω της οικονομικής κρίσης.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ (ΑΝΑΛΥΣΗ S.W.O.T.)			
ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
-	- Υψηλό ποσοστό ανεργίας. - Ιδιαίτερα χαμηλό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. - Ύπαρξη έντονων ενδοπεριφερειακών διαφορών μεταξύ των Π.Ε. της Ηπείρου καθώς και μεταξύ αστικών κέντρων και υπαίθρου. - Χαμηλή συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων φορέων.	- Αξιοποίηση του πλούσιου ιστορικού και πολιτιστικού αποθέματος για την ανάπτυξη οικονομικά πρόσφορων δραστηριοτήτων.	- Οικονομική κρίση με επιπτώσεις στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών.
- Επαρκείς υποδομές κοινωνικής μέριμνας με περιφερειακή εμβέλεια.	-	- Η περαιτέρω οργάνωση των υπηρεσιών υγείας θα καταστήσει την Περιφέρεια σε κέντρο αναφοράς για όλη τη Δυτική Ελλάδα και τα Βαλκάνια.	- Υψηλοί δείκτες γήρανσης και πληθυσμιακή ερήμωση.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (ΑΝΑΛΥΣΗ S.W.O.T.)

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
- Πλούσιοι φυσικοί πόροι, μακρόχρονη ιστορία και έντονο πολιτισμικό απόθεμα, που συνδυάζονται αρμονικά δημιουργώντας μία ιδιαίτερη ταυτότητα της περιοχής, ως βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού και του τουρισμού της ενδοχώρας. - Ύπαρξη πολλών μη αστικών περιοχών με ιδιαίτερα ελκυστικά χαρακτηριστικά διαβίωσης. - Διατήρηση σε μεγάλο βαθμό του παραδοσιακού τρόπου ζωής.	- Παραθαλάσσιος θερινός τουρισμός μέσης ποιότητας, με πολύ χαμηλή πληρότητα και χωρίς προσέλκυση τουριστών εκτός της Περιφέρειας.	- Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και δραστηριοτήτων, με επίκεντρο το προστατευόμενο φυσικό περιβάλλον και το πλούσιο ιστορικό και πολιτισμικό απόθεμα. - Εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων και δημιουργία νέων υποδομών. - Ανάπτυξη και αξιοποίηση πολλών μη αστικών περιοχών, με υψηλή ποιότητα φυσικού περιβάλλοντος και ελκυστικά χαρακτηριστικά διαβίωσης. - Ενιαία και ολοκληρωμένη διαχείριση του τουριστικού προορισμού "Ηπειρος" (brand name) και καθιέρωσή του ως προορισμό 4 εποχών. - Αξιοποίηση εφαρμογών διαδικτύου για την προβολή του τουριστικού προϊόντος.	- Άναρχη και κατά τόπους υπέρμετρη τουριστική εκμετάλλευση, που μπορεί να πλήξει το φυσικό κάλος και τα παραδοσιακά χαρακτηριστικά της περιοχής. - Έλλειψη αποσαφηνισμένου πλαισίου ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού και δραστηριοτήτων.
- Πρωτογενής τομέας που συνιστά πυλώνα ανάπτυξης για την περιοχή. - Παρουσία περιοχών γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας, κυρίως στις πεδινές περιοχές των Π.Ε. Πρέβεζας και Άρτας. - Επίτευξη οικονομιών κλίμακας, ιδιαίτερα στους κλάδους των	- Ελλιπώς οργανωμένος πρωτογενής τομέας με παρωχημένες και ανεπαρκείς υποδομές (εγγειοβελτιωτικά έργα, αγροτικός εξηλεκτρισμός κλπ). - Ισχυρές συγκεντρώσεις - εξειδικεύσεις της αγροτικής δραστηριότητας σε ζώνες και	- Συγκριτικό πλεονέκτημα της Περιφέρειας στην παραγωγή ποιοτικών, επώνυμων γεωργικών, κτηνοτροφικών και προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, που παρουσιάζουν διαρκώς αυξανόμενη ζήτηση στην Ελληνική, Ευρωπαϊκή και Διεθνή αγορά.	- Η αλλαγή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής αναμένεται να επιφέρει σημαντικές αλλαγές στην τοπική παραγωγή που χαρακτηρίζεται από παραδοσιακές καλλιέργειες και σημαντικό προστατευτισμό. - Καθυστέρηση των αναγκών διαρθρωτικών αλλαγών στην

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (ΑΝΑΛΥΣΗ S.W.O.T.)

αίγοπροβάτων, της πτηνοτροφίας, της χοιροτροφίας, των εσπεριδοειδών και του λαδιού. - Ύπαρξη σημαντικών ιχθυοκαλλιεργητικών μονάδων. - Ύπαρξη σημαντικών μεταποιητικών μονάδων επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων. Θετική αλληλεξάρτηση του πρωτογενούς τομέα με την αγροτική βιομηχανία.	περιοχές που είναι "εξαρτώμενες" από παρωχημένα είδη καλλιεργειών, με μη αποδοτικό αποτέλεσμα. - Εσωστρέφεια και μικρή ανταγωνιστική ικανότητα σημαντικών αγροτικών προϊόντων, λόγω έλλειψης πιστοποιήσεων και τυποποίησης. - Κατακερματισμός του αγροτικού κλήρου και η έλλειψη αναδασμών. - Προβληματικό πλαίσιο αδειοδοτήσεων, νομοθετική πολυπλοκότητα και διοικητικές καθυστερήσεις.	- Μεγάλες δυνατότητες για την ανάπτυξη πιστοποιημένης βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας. - Μεγάλες δυνατότητες επέκτασης των θερμοκηπιακών καλλιεργειών. - Ευκαιρίες ανάπτυξης βιοτεχνικών και βιομηχανικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τα αγροτικά προϊόντα και τις υδατοκαλλιέργειες. - Προώθηση και αύξηση των ιχθυοκαλλιεργειών.	αγροτική παραγωγή που μπορεί να επιφέρει συρρίκνωση. - Ελλιπής πολιτική διαχείρισης των βοσκοτόπων. - Επιφυλακτικότητα των νέων για το επάγγελμα του αγρότη.
	- Υψηλή εξάρτηση της οικονομίας από τον τομέα των Δημόσιων υπηρεσιών. - Μικρή παρουσία βιοτεχνικής και βιομηχανικής δραστηριότητας. - Ύπαρξη πολύ μικρών οικογενειακών επιχειρήσεων, που αδυνατούν να επιτύχουν οικονομίες κλίμακας. - Έλλειψη προσανατολισμού και εξειδίκευσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε κλάδους με συγκριτικά πλεονεκτήματα για την περιοχή. - Έλλειψη νοοτροπίας και μηχανισμών στοχευμένης επαγγελματικής κατάρτισης. - Έλλειψη εξωστρέφειας και	- Εμπέδωση νοοτροπίας συνεργατικών συμπράξεων (clusters). - Προοπτική ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και του ΤΕΙ Ηπείρου σε συνάφεια με τους δυναμικούς κλάδους της τοπικής οικονομίας. - Σημαντική ερευνητική προσπάθεια για την εισαγωγή και διάδοση νέων καλλιεργειών. - Ανάδειξη των παραδοσιακών χαρακτηριστικών της τοπικής κτηνοτροφίας για την παραγωγή καινοτόμων προϊόντων υψηλής διατροφικής αξίας. - Μετεξέλιξη του παραδοσιακού	- Έντονο μεταναστευτικό ρεύμα άνεργων πτυχιούχων στο εξωτερικό.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (ΑΝΑΛΥΣΗ S.W.O.T.)

	εξαγωγικών δραστηριοτήτων. - Ανεπαρκής προβολή και προώθηση των τοπικών προϊόντων στην εγχώρια και διεθνή αγορά. - Οι απασχολούμενοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αποτελούν το 28,3% του συνόλου των απασχολούμενων.	αγρότη σε σύγχρονο επιχειρηματία με διαρκή εκπαίδευση και κατάρτιση. - Υποκατάσταση εισοδημάτων με ενίσχυση του εισοδήματος των αγροτών μέσω ειδικών μορφών τουρισμού. - Ενεργοποίηση του ρόλου του "γεωπόνου – κτηνιάτρου" εκτροφής. - Αξιοποίηση της κεκτημένης τεχνογνωσίας από την υλοποίηση των μεγάλων έργων υποδομών στην ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου.	
		- Αξιοποίηση κοινοτικών μέτρων και πόρων για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.	

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ (ΑΝΑΛΥΣΗ S.W.O.T.)

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
- Οργανωμένη δομή των υπηρεσιών βάσει νομοθεσίας. - Πιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών βάσει προτύπων διαχείρισης ποιότητας (ISO, Διαχειριστική Επάρκεια). - Ποσοστό 60% περίπου των υπαλλήλων είναι πτυχιούχοι ΠΕ και ΤΕ. - Επάρκεια υλικοτεχνικής υποδομής. - Ύπαρξη πληθώρας πρωτογενών στοιχείων και δεδομένων.	- Δομή των υπηρεσιών, που ορίζεται από την κεντρική κυβέρνηση. - 43% των υπαλλήλων είναι μεγαλύτεροι των 55 ετών και παρουσιάζουν αδυναμία προσαρμογής σε νέα δεδομένα. - Έλλειψη στοχοθεσίας και δεικτών αποδοτικότητας των υπηρεσιών. - Μη παρακολούθηση του φόρτου εργασίας των υπαλλήλων. - Αδυναμία συνολικής παρακολούθησης των έργων του φορέα από την Διοίκηση. - Χαμηλή συνεργασία μεταξύ των τοπικών φορέων. - Στέγαση πολλών υπηρεσιών σε μισθωμένα και διάσπαρτα κτίρια.	- Ανασχεδιασμός των δομών και βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών της Περιφέρειας. - Ενεργοποίηση τμήματος εσωτερικού ελέγχου (τμήμα ποιότητας και αποδοτικότητας). - Διαρκής εκπαίδευση των υπαλλήλων και των στελεχών της Περιφέρειας. - Εξωστρέφεια και εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών της Περιφέρειας. - Ανάπτυξη λογισμικού αρχειοθέτησης και γεωαναφοράς, σε επίπεδο Περιφέρειας, των υποδομών, της πρωτογενούς & δευτερογενούς παραγωγής και του τριτογενούς τομέα. - Ενδυνάμωση της συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και το Τ.Ε.Ι Ηπείρου.	- Παραχώρηση πολλών νέων αρμοδιοτήτων προς την Περιφέρεια σε συνάρτηση με την μη απλοποίηση και κωδικοποίηση της νομοθεσίας.

4. Το "αναπτυξιακό όραμα" της Περιφέρειας Ηπείρου

Το "αναπτυξιακό όραμα" της Περιφερειακής Αρχής οριοθετήθηκε με την έγκριση του Στρατηγικού Σχεδιασμού, το Σεπτέμβριο του 2011, από το Περιφερειακό Συμβούλιο και συμπυκνώνεται στο:

«Αξιοβίωτη, αυτοτροφοδοτούμενη & εξωστρεφής ανάπτυξη, εστιασμένη στις παραγωγικές δραστηριότητες που αποτελούν συγκριτικά πλεονεκτήματα και ενισχύουν την τοπική ταυτότητα, με σεβασμό στο περιβάλλον, την ιστορία και τον πολίτη της Ηπείρου».

Αντικατοπτρίζει ένα ολοκληρωμένο και συνεκτικό σχέδιο ανάπτυξης και καθορίζει τον οδηγό εφαρμογής ενός μεσοβραχυπρόθεσμου μοντέλου ανάπτυξης της περιοχής.

Συγκροτήθηκε με βάση την αποτύπωση και την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης και την ανάλυση Πλεονεκτημάτων και Αδυναμιών - Ευκαιριών και Απειλών (SWOT analysis) της περιοχής, ώστε οι προτεινόμενες δράσεις αξιοποίησης των ανθρωπίνων και παραγωγικών πόρων, με έμφαση στις συνέργειες, να είναι πλήρως τεκμηριωμένες και αξιόπιστα εφαρμόσιμες, στοχεύοντας στην παραγωγή διεθνών εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών με υψηλότερη προστιθέμενη αξία και πολλαπλασιαστικές επιδράσεις στο εισόδημα και την απασχόληση.

Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Ηπείρου συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Απαράμιλλο φυσικό κάλλος, πλούσιο υδάτινο δυναμικό και έντονη βιοποικιλότητα, συνθέτουν **το φυσικό περιβάλλον της Ηπείρου**, που προστατεύεται με θεσμικά οριοθετημένες περιοχές, καθιστώντας την Ήπειρο σημαντικό προορισμό τουρισμού και μόνιμης διαμονής, και προσδίδοντας της συγκριτικό πλεονέκτημα στην παραγωγή ποιοτικών γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων αλλά και προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, με διαρκώς αυξανόμενη ζήτηση στην Ελληνική, Ευρωπαϊκή και Διεθνή αγορά.
- **Γεωγραφική θέση και υποδομές δικτύων και μεταφορών**, που καθιστούν την Ήπειρο σημαντική πύλη της Ελλάδας αλλά και της Ευρώπης.
- Υψηλού επιπέδου **υποδομές έρευνας** και τριτοβάθμιας **εκπαίδευσης**, δημόσιες και ιδιωτικές υποδομές υπερεθνικής εμβέλειας στον τομέα της **υγείας**, κεκτημένη τεχνογνωσία από την υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομής στην ευρύτερη περιοχή, οργανωμένες **υπηρεσίες** δημοσίου και τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Η **εκμετάλλευση των κοιτασμάτων των υδρογονανθράκων** δε, πρόκειται να ωφελήσει τις τοπικές κοινωνίες και να δημιουργήσει προστιθέμενη αξία στην οικονομία της Ηπείρου.

Εντοπισμένοι στόχοι, στους οποίους πρέπει να επικεντρωθούν οι προσπάθειες για την επίτευξη του "οράματος" είναι οι παρακάτω :

- Δημιουργία βιοτεχνικών μονάδων με εξαγωγικό προσανατολισμό και έμφαση στη διαφορετικότητα και την καινοτομία. Παράγοντες επιτυχίας αποτελούν το ώριμο επιχειρηματικό πνεύμα, η εκπαίδευση και η δημιουργία συνεργατικών συμπράξεων.
- Παραγωγή ποιοτικών, βιολογικών, πιστοποιημένων και ανταγωνιστικών αγροτικών προϊόντων, ειδικής αναφοράς.
- Ανάπτυξη, ενίσχυση και οργάνωση εναλλακτικών μορφών τουρισμού και ειδικών αθλητικών δραστηριοτήτων, άμεσα συνυφασμένων με τους πλούσιους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους.
- Προστασία, ορθολογική διαχείριση, αξιοποίηση και προβολή του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος, σε συνάρτηση με την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (υδάτινο δυναμικό, δασικός πλούτος, υπολείμματα αγροτικών εκμεταλλεύσεων κλπ).
- Ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς ως προωθητικού παράγοντα της τοπικής οικονομίας.
- Επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο, η οποία θα οδηγήσει στην ενθάρρυνση της δημιουργίας νέων προϊόντων, διαδικασιών και υπηρεσιών.
- Βελτίωση υποδομών, κυρίως στους τομείς των βασικών οδικών αξόνων, της διαχείρισης λυμάτων και αποβλήτων, καθώς και του εκσυγχρονισμού των παρωχημένων και ανεπαρκών υποδομών στον αγροτικό τομέα (εγγειοβελτιωτικά έργα, αγροτικός εξηλεκτρισμός κλπ).
- Αξιοποίηση της γεωστρατηγικής θέσης της Περιφέρειας Ηπείρου, με στόχο τη βελτίωση του ισοζυγίου στη διαπεριφερειακή και διασυνοριακή οικονομική δραστηριότητα.
- Αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας της Περιφέρειας με τη βελτίωση της λειτουργίας των υπηρεσιών της και της υλικοτεχνικής υποδομής της, και την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της.
- Πολιτοκεντρική λειτουργία της Περιφέρειας, ως μονάδας διοίκησης, με την παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών προς τους πολίτες και την επιχειρηματική κοινότητα.

5. Διάρθρωση Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας Ηπείρου 2015 -2019 “ΑΞΟΝΕΣ & ΜΕΤΡΑ”

Οι Άξονες και τα μέτρα που καθορίζονται στη συνέχεια, εντάσσονται στο πλαίσιο της υλοποίησης των στόχων, με προσδοκώμενα αποτελέσματα την προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της περιοχής, την ικανοποίηση των αναγκών για τους αποδέκτες των υπηρεσιών της Περιφέρειας μέσω της αναβάθμισης της διοικητικής ικανότητας της, και τη βελτίωση της οικονομικής της κατάστασης.

Τα προτεινόμενα μέτρα επιλέχθηκε να ακολουθήσουν την κωδικοποίηση που εφαρμόζεται οριζόντια σε επίπεδο Ε.Σ.Π.Α., διευκολύνοντας με τον τρόπο αυτό τη συσχέτισή τους με τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά προγράμματα.

ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 1

(Α.Π. 1): ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ -ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

- ΘΣ4 Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς.
- ΘΣ5 Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων.
- ΘΣ6 Διαφύλαξη & προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων.
- ΘΣ7 Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων.

ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 2

(Α.Π. 2): ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

- ΘΣ9 Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης.
- ΘΣ10 Επένδυση στην εκπαίδευση, κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση.

ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 3

(Α.Π. 3): ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

- ΘΣ1 Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας.
- ΘΣ2 Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των ΤΠΕ.
- ΘΣ3 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- ΘΣ8 Προώθηση της βιώσιμης & ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων

ΘΣ9 Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης.

ΠΑΑ (συμπεριλαμβανόμενης της εκχώρησης)

ΕΠΑΛΘ

ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 4

(Α.Π. 4): ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

ΘΣ2 Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των ΤΠΕ.

ΘΣ11 Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης

Πίνακας 21: Πίνακας Θεματικών Στόχων & Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΕΣΠΑ, αντιστοιχισμένοι με τους Άξονες του Επιχειρησιακού Προγράμματος Π.Η. 2015-2019

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΤΑΜΕΙΟ	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Π.Η. 2015- 2019 (*)			
			1	2	3	4
1. Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	ΕΠ1.1: Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των δυνατοτήτων αριστείας στον τομέα της Ε&Κ καθώς και προώθησης κέντρων επάρκειας, ιδίως αυτών ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος	ΕΤΠΑ			✓	
	ΕΠ1.2: Προώθηση των επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, και διασύνδεση και συνέργεια ανάμεσα στις επιχειρήσεις τα κέντρα Ε&Κ και την τριτοβάθμια εκπαίδευση, ιδιαίτερος όσον αφορά την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, τη μεταφορά τεχνολογίας, την κοινωνική καινοτομία και τις εφαρμογές παροχής δημόσιων υπηρεσιών, την ενθάρρυνση της ζήτησης, τη δικτύωση, τα clusters, την ανοιχτή καινοτομία μέσω ευφυούς εξειδίκευσης (smart specialization) υποστηρίζοντας την τεχνολογική και εφαρμοσμένη έρευνα, τις πιλοτικές γραμμές, τις ενέργειες έγκαιρης επικύρωσης προϊόντων, τις προηγμένες ικανότητες παραγωγής και πρώτης παραγωγής βασικών τεχνολογιών (Key Enabling Technologies) και διάδοσης των τεχνολογιών γενικής εφαρμογής	ΕΤΠΑ			✓	
2. Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των ΤΠΕ	ΕΠ2.1: Επέκταση των ευρυζωνικών υπηρεσιών και δικτύων υψηλών ταχυτήτων και ενίσχυση της ενσωμάτωσης νέων τεχνολογιών και δικτύων για την ψηφιακή οικονομία	ΕΤΠΑ			✓	
	ΕΠ2.2: Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ, ηλεκτρονικού εμπορίου (ecommerce) και ενίσχυση ζήτησης ΤΠΕ	ΕΤΠΑ			✓	
	ΕΠ2.3: Ενίσχυση εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική κυβέρνηση (egovernment), ηλεκτρονική μάθηση (elearning), ηλεκτρονική ένταξη (einclusion), ηλεκτρονικός πολιτισμός (eculture) και ηλεκτρονική υγεία(ehealth)	ΕΤΠΑ			✓	✓
3. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	ΕΠ3.1: Προώθηση της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής εκμετάλλευσης νέων ιδεών και την ενίσχυση της δημιουργίας νέων εταιρειών, μεταξύ άλλων μέσω φυτωρίων επιχειρηματικότητας (business incubators)	ΕΤΠΑ			✓	
	ΕΠ3.2: Ανάπτυξη και εφαρμογή νέων επιχειρηματικών μοντέλων για ΜΜΕ, ιδίως για τη διεθνοποίηση	ΕΤΠΑ			✓	
	ΕΠ3.3: Ενίσχυση της δημιουργίας και της επέκτασης των προηγμένων δυνατοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών	ΕΤΠΑ			✓	

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΤΑΜΕΙΟ	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Π.Η. 2015- 2019 (*)			
			1	2	3	4
	ΕΠ3.4: Ενίσχυση των ικανοτήτων των ΜΜΕ να εμπλακούν σε διαδικασία ανάπτυξης και καινοτομίας	ΕΤΠΑ			✓	
4. Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	ΕΠ4.1: Προώθηση της παραγωγής και της διανομής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές	ΕΤΠΑ	✓			
	ΕΠ4.2: Προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις ΜΜΕ	ΕΤΠΑ	✓			
	ΕΠ4.3: Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτιρίων, και στον τομέα της στέγασης	ΕΤΠΑ	✓			
	ΕΠ4.4: Ανάπτυξη και εφαρμογή ευφύων συστημάτων διανομής σε επίπεδο χαμηλής και μέσης τάσης	ΕΤΠΑ	✓			
	ΕΠ4.5: Προώθηση στρατηγικών για χαμηλές εκπομπές άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδίως τις αστικές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της βιώσιμης αστικής κινητικότητας, των καθαρών αστικών μεταφορών και των σχετικών μέτρων άμβλυνσης και προσαρμογής	ΕΤΠΑ	✓			
	ΕΠ4.6: Προώθηση της έρευνας, της καινοτομίας και της υιοθέτησης τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα	ΕΤΠΑ	✓			
	ΕΠ4.7: Προώθηση της συμπαγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης	ΕΤΠΑ	✓			
5 Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	ΕΠ5.1: Υποστήριξη επενδύσεων αποκλειστικά για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	ΕΤΠΑ	✓			
	ΕΠ5.2: Προώθηση των επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφάλιση της ανθεκτικότητας σε καταστροφές και ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης καταστροφών	ΕΤΠΑ	✓			
6. Διαφύλαξη & προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης	ΕΠ6.1: Αντιμετώπιση των σημαντικών αναγκών για επενδύσεις στον τομέα των απορριμμάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του Ευρωπαϊκού περιβαλλοντικού κεκτημένου	ΕΤΠΑ	✓			
	ΕΠ6.2: Αντιμετώπιση των σημαντικών αναγκών για επενδύσεις στον τομέα του νερού για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του Ευρωπαϊκού περιβαλλοντικού κεκτημένου	ΕΤΠΑ	✓			

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΤΑΜΕΙΟ	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Π.Η. 2015- 2019 (*)			
			1	2	3	4
των πόρων	ΕΠ6.3: Προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς	ΕΤΠΑ	✓			
	ΕΠ6.4: Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας, προστασία και αποκατάσταση του εδάφους, προώθηση υπηρεσιών σχετικών με το οικοσύστημα, συμπεριλαμβανομένου του δικτύου NATURA 2000 και των πράσινων υποδομών	ΕΤΠΑ	✓			
	ΕΠ6.5: Δράση για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, αναζωογόνηση των υποβαθμισμένων βιομηχανικών εκτάσεων και μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης	ΕΤΠΑ	✓			
	ΕΠ6.6: Προώθηση των καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής προστασίας και της αποδοτικής χρήσης των πόρων στους τομείς των απορριμμάτων, του νερού, της προστασίας του εδάφους και για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης	ΕΤΠΑ	✓			
	ΕΠ6.7: Στήριξη της βιομηχανικής μετάβασης προς μια οικονομία με αποδοτική χρήση των πόρων, προώθησης της πράσινης ανάπτυξης, της οικολογικής καινοτομίας και της διαχείρισης περιβαλλοντικών επιδόσεων στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα	ΕΤΠΑ	✓			
7. Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων	ΕΠ7.1: Στήριξη πολυτροπικού Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου Μεταφορών επενδύοντας στο δίκτυο του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)	ΕΤΠΑ	✓			
	ΕΠ7.2: Ενίσχυση περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων με τις υποδομές ΔΕΔ-Μ	ΕΤΠΑ	✓			
	ΕΠ7.3: Ανάπτυξη συστημάτων μεταφοράς φιλικών προς το περιβάλλον και με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (σιδηροδρομικές, ποτάμιες και θαλάσσιες μεταφορές και λιμάνια)	ΕΤΠΑ	✓			
	ΕΠ7.4: Ανάπτυξη συνεκτικού και διαλειτουργικού συστήματος σιδηροδρομικών μεταφορών υψηλής ποιότητας	ΕΤΠΑ	✓			
	ΕΠ7.5: Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της ασφάλειας του εφοδιασμού μέσω της ανάπτυξης έξυπνων συστημάτων διανομής, αποθήκευσης και μεταφοράς ενέργειας και μέσω της ενσωμάτωσης σε αυτά της διανεμόμενης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές	ΕΤΠΑ	✓			
8. Προώθηση της βιώσιμης & ποιοτικής	ΕΠ8.1: Ανάπτυξη επενδύσεων για την αυτό-απασχόληση, τις μικρο-επιχειρήσεις και τη δημιουργία επιχειρήσεων	ΕΤΠΑ			✓	

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΤΑΜΕΙΟ	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Π.Η. 2015- 2019 (*)			
			1	2	3	4
απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων	ΕΠ8.1: Πρόσβαση στην απασχόληση για τους αναζητούντες θέση εργασίας και οικονομικά μη ενεργά άτομα, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων και των ατόμων που έχουν αποκοπεί επί μακρόν από την αγορά εργασίας, μέσω επίσης των τοπικών πρωτοβουλιών για την απασχόληση και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων	ΕΚΤ			✓	
	ΕΠ8.2: Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων, ειδικότερα για αυτούς που βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης [συμπεριλαμβανομένων των νέων που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού και των νέων από περιθωριοποιημένες κοινότητες, μεταξύ άλλων μέσω της εφαρμογής της «εγγύησης για τη νεολαία»]	ΕΚΤ			✓	
	ΕΠ8.3: Αυτό-απασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων	ΕΚΤ			✓	
	ΕΠ8.4: Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και της συμφιλίωσης επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής	ΕΚΤ		✓	✓	
	ΕΠ8.5: Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή	ΕΚΤ			✓	
	ΕΠ8.6: Ενεργός και υγιής γήρανση	ΕΚΤ		✓	✓	
	ΕΠ8.7: Εκσυγχρονισμός και ενίσχυση των θεσμών της αγοράς εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ενεργειών για τη βελτίωση της διακρατικής κινητικότητας των εργαζομένων	ΕΚΤ			✓	
9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ΕΠ9.1: Επενδύσεις σε υποδομές υγείας και κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, μειώνοντας τις ανισότητες όσον αφορά την κατάσταση στον τομέα της υγείας, και στη μετάβαση από κεντρικές υπηρεσίες σε τοπικές υπηρεσίες	ΕΤΠΑ	✓	✓		
	ΕΠ9.2: Στήριξη για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών και αγροτικών κοινοτήτων και περιοχών	ΕΤΠΑ		✓	✓	
	ΕΠ9.3: Υποστήριξη για κοινωνικές επιχειρήσεις	ΕΤΠΑ			✓	
	ΕΠ9.4: Επενδύσεις που θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων	ΕΤΠΑ			✓	
	ΕΠ9.1: Ενεργές πολιτικές ένταξης με στόχο τη βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης	ΕΚΤ		✓		
	ΕΠ9.2: Ενσωμάτωση των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων όπως οι Ρομά	ΕΚΤ		✓		

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΤΑΜΕΙΟ	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Π.Η. 2015- 2019 (*)			
			1	2	3	4
	ΕΠ9.3: Καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού	ΕΚΤ		✓		
	ΕΠ9.4: Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας	ΕΚΤ		✓		
	ΕΠ9.5: Προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων	ΕΚΤ			✓	
	ΕΠ9.6: Τοπικά αναπτυξιακά προγράμματα (Community-led local development strategies)	ΕΚΤ			✓	
10. Επένδυση στην εκπαίδευση, κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ΕΠ10.1:Επενδύσεις στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και τη διά βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών κατάρτισης και εκπαίδευσης	ΕΤΠΑ	✓	✓		
	ΕΠ10.1:Πρόληψη και μείωση της σχολικής διαρροής και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης σε καλής ποιότητας προσχολική, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση	ΕΚΤ		✓		
	ΕΠ10.2:Βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και του ανοικτού χαρακτήρα της τριτοβάθμιας και της ισοδύναμης με αυτήν εκπαίδευσης, με σκοπό τη βελτίωση των επιπέδων συμμετοχής και ολοκλήρωσης	ΕΚΤ		✓		
	ΕΠ10.3:Βελτίωση της πρόσβασης στη διά βίου μάθηση, αναβάθμιση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού, συμπεριλαμβανομένων των μαθητευόμενων, και αύξηση της σύνδεσης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας	ΕΚΤ		✓		
	ΕΠ10.4:Βελτίωση της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, τη διευκόλυνση της μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία και της βελτίωσης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και της ποιότητάς τους, μεταξύ άλλων μέσω μηχανισμών πρόβλεψης των αναγκών σε δεξιότητες, την προσαρμογή των προγραμμάτων σπουδών και την καθιέρωση και ανάπτυξη συστημάτων μάθησης με βάση την εργασία, συμπεριλαμβανομένων διττών συστημάτων μάθησης και μαθητείας	ΕΚΤ		✓		

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΤΑΜΕΙΟ	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Π.Η. 2015- 2019 (*)			
			1	2	3	4
11. Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης	ΕΠ11.1:Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων διοικήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών που συνδέονται με την υλοποίηση του ΕΤΠΑ και προς στήριξη ενεργειών όσον αφορά τη θεσμική ικανότητα και την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης που υποστηρίζεται από το ΕΚΤ	ΕΤΠΑ				✓
	ΕΠ11.1:Επένδυση στη θεσμική ικανότητα και στην αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης και των δημοσίων υπηρεσιών με στόχο τις μεταρρυθμίσεις, την καλύτερη κανονιστική ρύθμιση και τη χρηστή διακυβέρνηση.	ΕΚΤ				✓
	ΕΠ11.2:Ανάπτυξη ικανοτήτων των εμπλεκομένων στην παροχή υπηρεσιών απασχόλησης, εκπαίδευσης και κοινωνικών πολιτικών καθώς και τομεακά και χωρικά σύμφωνα για κινητοποίηση υπέρ των μεταρρυθμίσεων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.	ΕΚΤ				✓
ΠΑΑ (συμπεριλαμβανόμενης της εκχώρησης)		ΕΓΤΑΑ			✓	
ΕΠΑΛΘ		ΕΠΑΛΘ			✓	

(*): (Α.Π. 1): ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ -ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ
 (Α.Π. 2): ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
 (Α.Π. 3): ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
 (Α.Π. 4): ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

6. Πίνακας εξέλιξης έργων Επιχειρησιακού Σχεδίου 2012-2014

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΚΩΠ	Α/Α ΕΡΓΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ ή ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΕΡΓΩΝ	ΟΜΑΔΑ	ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Εγκεκριμένου Επιχειρησιακού Προγράμματος Π.Η. 2012-2014	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ (*)			ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΦΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
								"Ο" & "Υ"	"Μ"	"Α"			
ΑΞΟΝΑΣ 1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ													
				Μέτρο 3: Μεταφορές									
1.	3.	24		Ποδηλατόδρομοι									
1	3	24	1	Δίκτυο Ποδηλατοδρόμων Ν. Πρέβεζας (Ιόνια Διαδρομή)	ΔΙΚΤΥΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	2.500.000,00	0,00	0,00	310.310,00		Α	
				ΣΥΝΟΛΟ			2.500.000,00	0,00	0,00	310.310,00			
				Μέτρο 4: Ενέργεια									
1.	4.	43		Ενεργειακή απόδοση, συμπαράγωγή, διαχείριση ενέργειας									
1	4	43	1	Ορεινό Ενεργειακό χωριό	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	15.000.000,00	0,00	15.000.000,00	0,00	ΕΠΠΕΡΑΑ, Ε.Ε & ΥΠΑΝ	Μ	
				ΣΥΝΟΛΟ			15.000.000,00	0,00	15.000.000,00	0,00			
				Μέτρο 5: Προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων									
1.	5.	44		Διαχείριση οικιακών και βιομηχανικών αποβλήτων									
1	5	44	1	Κατασκευή εργοστασίου επεξεργασίας ΑΣΑ Ηπείρου.	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	40.000.000,00	0,00	33.500.000,00	0,00	ΕΠΠΕΡΑΑ	Μ	
1	5	44	2	Κατασκευή ΣΜΑ Π.Ε. Ιωαννίνων.			1.100.000,00						
1	5	44	3	Κατασκευή ΣΜΑ Π.Ε. Άρτας.			1.100.000,00						
1	5	44	4	Κατασκευή ΣΜΑ Π.Ε. Πρέβεζας.			1.100.000,00						
1	5	44	5	Κατασκευή ΣΜΑ Π.Ε. Θεσπρωτίας.			1.100.000,00						
1	5	44	6	Κατασκευή τεσσάρων ΣΜΑ μεσαίας δυναμικότητας.			2.400.000,00						
1	5	44	7	Κατασκευή τριών ΣΜΑ μικρής δυναμικότητας.			1.200.000,00						
1	5	44	8	Προμήθεια εξοπλισμού για όλη την Π.Η. (απορριμματοφόρα, containers, κλπ)			12.000.000,00	3.811.155,00	5.000.000,00	0,00	ΠΕΠ - ΕΠΠΕΡΑΑ	Υ - Μ	
1	5	44	9	Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση στην Π.Η.			150.000,00	185.000,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο	
				ΣΥΝΟΛΟ			60.150.000,00	3.996.155,00	50.820.000,00	0,00			
1.	5.	45		Διαχείριση και διανομή νερού (πόσιμο νερό)									
1	5	45	1	Υδρευση Πάργας και της ευρύτερης περιοχής από πηγές Θεμέλου	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	6.762.000,00	0,00	0,00	7.443.065,00		Α	
1	5	45	2	Υδροδότηση Βρυσέλλας - Φιλιατών - Αγ. Πάντες - άξονα Παλαιοχωρί - Κοκκινιά - Βαλετζίνα Μαλουνιού Δήμου Φιλιατών		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	7.000.000,00	0,00	0,00	7.000.000,00		Α	
1	5	45	3	Κατασκευή έργων στο τομέα " ΥΔΡΕΥΣΗ" ΠΕ ΑΡΤΑΣ		ΠΕ ΑΡΤΑΣ	1.000.000,00	419.890,90	0,00	0,00	ΠΕΠ	Υ	
1	5	45	#	Αντικατάσταση σωλήνων αμιάντου κεντρικού δικτύου συνδέσμου ύδρευσης πεδινών και ημιορεινών περιοχών Δήμων Π.Ε. Άρτας		ΠΕ ΑΡΤΑΣ		530.000,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο	
1	5	45	#	Αντικατάσταση τμήματος καταθλιπτικού αγωγού ύδρευσης Β' φάση - Συνδέσμου Πέτρας Διασέλλου		ΠΕ ΑΡΤΑΣ		300.000,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο	
1	5	45	#	Βελτίωση και εκσυγχρονισμός εξωτερικού και εσωτερικού δικτύου ύδρευσης οικισμού Πέτα		ΠΕ ΑΡΤΑΣ		3.740.000,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο	
1	5	45	#	Κατασκευή νέου υδατόπυργου Καλαμιάς και έργα σύνδεσής του με τα υφιστάμενα δίκτυα		ΠΕ ΑΡΤΑΣ		750.789,16	0,00	0,00	ΠΕΠ	Υ	
1	5	45	4	Κατασκευή έργων στο τομέα " ΥΔΡΕΥΣΗ" ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	9.045.034,10	1.249.000,00	0,00	0,00	ΠΔΕ	Ο	
1	5	45	#	Διαδημοτικό δίκτυο ύδρευσης Δήμων Δωδώνης & Σελλών		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		2.451.950,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Υ	
1	5	45	#	Κατασκευή εξωτερικού υδραγωγείου Δ.Ε. Τύμφης και Κεντρικού Ζαγοριού από πηγές Ανίας Τριάδας		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		628.560,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο	
1	5	45	#	Ολοκλήρωση αντικατάστασης δικτύου ύδρευσης ΔΚ Ανατολής		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		1.488.837,20	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο	
1	5	45	#	Επέκταση εσωτερικού δικτύου ύδρευσης ΔΚ Ελεούσας		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		1.970.000,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Υ	
1	5	45	#	Αντικατάσταση εσωτερικού δικτύου ύδρευσης Γραμμενοχωρίων & περιοχής Λεκανοπεδίου ΔΕ Πασσαρώνας		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		1.221.255,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο	
1	5	45	#	Συμπληρωματικά έργα εξωτερικού δικτύου ύδρευσης του Δήμου Άνω Καλαμά - Πωγωνίου για τα Τ.Δ. Κουκλιών, Μαζαρακίου, Ρισχόβου, Καταρράκτη - Δελβινακίου		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		0,00	624.000,00	0,00	ΠΕΠ	Μ	
1	5	45	5	Κατασκευή έργων στο τομέα " ΥΔΡΕΥΣΗ" ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ		ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	90.000,00	260.500,00	0,00	0,00	ΠΔΕ	Υ	
1	5	45	#	Αντικατάσταση αγωγού ύδρευσης από Ζέφυρο έως δεξαμενές Καναλίου		ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ		0,00	2.538.887,00	0,00	ΠΕΠ	Μ	
1	5	45	#	Αντικατάσταση κεντρικού αγωγού ύδρευσης από θέση "Παρίσι" της Τ.Κ. Ριζοβουνίου έως τη θέση "Γκιρόδα" της Τ.Κ. Παπαδατών		ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ		2.193.479,93	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο	
1	5	45	6	Κατασκευή έργων στο τομέα " ΥΔΡΕΥΣΗ" ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	6.365.000,00	500.000,00	0,00	0,00	ΠΔΕ	Υ	
1	5	45	#	Ενίσχυση ύδρευσης - αντικατάσταση εσωτερικού δικτύου ύδρευσης Τ.Κ. Ζερβοχωρίου και Τ.Κ. Προδρομίου του Δ. Σουλίου		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		643.932,14	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο	
1	5	45	#	Ενίσχυση ύδρευσης - αντικατάσταση εσωτερικού δικτύου ύδρευσης ΤΚ Γαρδικίου, Χόικας, Γλυκής Δ. Σουλίου		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		1.165.000,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Υ	
				ΣΥΝΟΛΟ			30.262.034,10	19.513.194,33	3.162.887,00	14.443.065,00			
1.	5.	46		Επεξεργασία νερού (λύματα)									

ΛΕΩΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΚΩΠ	Α/Α ΕΡΓΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ ή ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΕΡΓΩΝ	ΟΜΑΔΑ	ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Εγκεκριμένου Επιχειρησιακού Προγράμματος Π.Η. 2012-2014	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ (*)			ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΦΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
								"Ο" & "Υ"	"Μ"	"Α"		
1	5	46	1	Αποχέτευση οικισμού Συρράκου	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	6.000.000,00	0,00	6.000.000,00	0,00	ΠΕΠ - ΕΠΠΕΡΑΑ - Ε.Ε. & ΥΠΙΑΝ	Μ
1	5	46	2	Δίκτυο Αποχέτευσης Ακαθάρτων και Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων Παρακαλάμου του Δήμου Άνω Καλαμά		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	7.126.570,00	0,00	6.619.100,00	0,00	ΠΕΠ	Μ
1	5	46	3	Εγκατάσταση επεξεργασίας και διάθεσης αστικών λυμάτων οικισμού Κεφαλοβρύσου		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	2.000.000,00	0,00	2.000.000,00	0,00	ΠΕΠ	Μ
1	5	46	4	Κατασκευή Βιολογικού Καθαρισμού και αποχετευτικού δικτύου στη Δ.Ε. Κόνιτσας.		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	4.000.000,00	0,00	7.731.905,36	0,00	ΕΠΠΕΡΑΑ	Μ
1	5	46	5	Κατασκευή εσωτερικού δικτύου ακαθάρτων και εγκατάστασης επεξεργασίας ακαθάρτων των Δ.Δ. Παραμυθιάς και Καρυωτίου του Δήμου Παραμυθιάς.		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	7.250.000,00	5.000.000,00	0,00	0,00	ΕΠΠΕΡΑΑ	Υ
1	5	46	6	Δίκτυο Αποχέτευσης Ακαθάρτων και Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων Δ. Φιλιπιάτων.		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	8.506.250,00	4.700.000,00	0,00	0,00	ΕΠΠΕΡΑΑ	Υ
1	5	46	#	Αποχέτευση ακαθάρτων οικισμών (Κωστακίων και Κεραματών) Δ. Αρταίων		ΠΕ ΑΡΤΑΣ		5.166.000,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Υ
1	5	46	#	Έργα συλλογής, μεταφοράς και επεξεργασίας λυμάτων στην Δ.Ε. Αράχθου του Δ. Νικολάου Σκουφά		ΠΕ ΑΡΤΑΣ		0,00	14.000.000,00	0,00	ΕΠΠΕΡΑΑ	Μ
1	5	46	#	Έργα συλλογής, μεταφοράς και επεξεργασίας λυμάτων των οικισμών Συβότων, Πλαταριάς και Πέρδικας Δ.Ηνωμενίτσας.		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		0,00	34.480.978,00	0,00	ΠΕΠ	Μ
1	5	46	#	Κατασκευή χωριστικού δικτύου αποχέτευσης και αντικατάσταση εσωτερικού δικτύου ύδρευσης Δ.Κ. Μεταύβου		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		0,00	8.500.000,00	0,00	ΠΕΠ	Μ
1	5	46	#	Αποχέτευση Δημοτικών Διαμερισμάτων και οικισμών Δήμου Πάργας		ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ		8.425.500,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Υ
1	5	46	#	Αποχέτευση Δήμου Πρέβεζας γ' φάση οικισμών Νεοχωρίου και Αγ. Θωμά.				2.800.000,00	0,00	0,00	ΑΝΑΣΑ	Υ
1	5	46	#	Δίκτυο εσωτερικής αποχέτευσης ακαθάρτων Τ.Κ. Νέας Κερασούντας Δήμου Ζηρού				1.881.900,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Υ
1	5	46	#	Επέκταση δικτύου αποχέτευσης πόλης Φιλιπιάδας				1.083.200,00	0,00	0,00	ΑΝΑΣΑ	Υ
1	5	46	#	Έργα συλλογής και μεταφοράς λυμάτων οικισμών του πρώην Δήμου Φιλοθέης και Καμλής Άρτας και επέκταση ΕΕΛ Φιλιπιάδος Δήμου Ζηρού της Περιφέρειας Ηπείρου		Π.ΗΠΕΙΡΟΥ		0,00	13.685.088,59	0,00	ΠΕΠ	Μ
1	5	46	#	Έργα συλλογής, μεταφοράς, επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων του πρώην Δ. Ζαλόγγου (νυν Δ Πρέβεζας) και οικισμών Λούτσας & Παραλίας Λούτσας Δ. Πάργας, Π.Η.		Π.ΗΠΕΙΡΟΥ		0,00	36.538.686,00	0,00	ΠΕΠ	Μ
1	5	46	#	Έργα συλλογής και μεταφοράς λυμάτων οικισμών πρώην Δ. Αμβρακικού (νυν Δ. Αρταίων) και Αράχθου (νυν Δ. Νικολάου Σκουφά) Π.Η.		Π.ΗΠΕΙΡΟΥ		0,00	12.847.003,16	0,00	ΠΕΠ	Μ
1	5	46	#	Επέκταση ΕΕΛ Νεοχωρίου (3η γραμμή) με προσθήκη τριτοβάθμιας επεξεργασίας του Δήμου Νικολάου Σκουφά της Περιφέρειας Ηπείρου		Π.ΗΠΕΙΡΟΥ		0,00	1.685.000,00	0,00	ΠΕΠ	Μ
				ΣΥΝΟΛΟ			34.882.820,00	29.056.600,00	144.087.761,11	0,00		
1.	5.	50		Αποκατάσταση βιομηχανικών χώρων και μόλυσμένης γης								
1	5	50	1	Αποκατάσταση ΧΑΔΑ Περιφέρειας Ηπείρου.	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	3.646.183,00	2.550.443,65	0,00	0,00	ΕΠΠΕΡΑΑ	Ο
1	5	50	#	Εργασίες αναβάθμισης ΧΥΤΑ Περιφέρειας Ηπείρου				295.660,05	0,00	0,00	ΠΔΕ	Ο
				ΣΥΝΟΛΟ			3.646.183,00	2.846.103,70	0,00	0,00		
1.	5.	51		Πρώωθηση της βιοποικιλότητας και της προστασίας της φύσης (συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του Natura 2000)								
1	5	51	1	Περιβαλλοντική ενημέρωση & ευαισθητοποίηση σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	250.000,00	130.000,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Υ
				ΣΥΝΟΛΟ			250.000,00	130.000,00	0,00	0,00		
1.	5.	53		Πρόληψη κινδύνων (συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης και εφαρμογής σχεδίων και μέτρων για την πρόληψη και τη διαχείριση των φυσικών και των τεχνολογικών κινδύνων)								
1	5	53	1	Διαμόρφωση χειμάρρων Καρυδά - Παντοκράτορα	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	3.100.000,00	953.250,00	0,00	0,00	ΠΔΕ	Υ
1	5	53	2	Καθαρισμός κοίτης Αράχθου ανάντι και κατόντι της ιστορικής γέφυρας		ΠΕ ΑΡΤΑΣ	500.000,00	370.000,00	0,00	0,00	ΠΔΕ	Ο
1	5	53	3	Αντιπλημμυρικά έργα Π.Ε. Ισωνίων		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	1.100.000,00	2.053.564,29	0,00	0,00	ΠΔΕ	Υ
1	5	53	4	Αντιπλημμυρικά έργα Π.Ε. Πρέβεζας		ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	350.000,00	818.109,19	0,00	0,00	ΠΔΕ	Υ
1	5	53	5	Αντιπλημμυρικά έργα Π.Ε. Θεσπρωτίας		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	1.400.000,00	545.533,95	0,00	0,00	ΠΔΕ	Υ
1	5	53	6	Αντιπλημμυρικά έργα Π.Ε. Άρτας		ΠΕ ΑΡΤΑΣ	600.000,00	784.300,00	0,00	0,00	ΠΔΕ	Ο
				ΣΥΝΟΛΟ			7.050.000,00	5.524.757,43	0,00	0,00		
1.	6.	56		Προστασία και ανάπτυξη της φυσικής κληρονομιάς								
1	6	56	1	Οικοτουριστική ανάπτυξη ποταμού Λούρου	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	1.000.000,00	0,00	0,00	1.000.000,00		Α
1	6	56	#	Περιπατητικές διαδρομές και αναπλάσεις στους Δ. Βορείων Τζουmérκων, Ζαγορίου, Μετσόβου & Πωγωνίου		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		2.400.415,48	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο
1	6	56	#	Ανάδειξη παραποτάμιου μονοπατιού βίδρας - ΔΕ Ήροβουνίου Άρτας		ΠΕ ΑΡΤΑΣ		220.000,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο
				ΣΥΝΟΛΟ			1.000.000,00	2.620.415,48	0,00	1.000.000,00		
1.	16.	322		Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών								
1	16	322	1	Δημόσια έργα ανακαίνισης και ανάπτυξης χωριών, ΟΠΑΑΧ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	10.000.000,00	0,00	0,00	10.000.000,00		Α

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΚΩΠ	Α/Α ΕΡΓΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ ή ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΕΡΓΩΝ	ΟΜΑΔΑ	ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Εγκεκριμένου Επιχειρησιακού Προγράμματος Π.Η. 2012-2014	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ (*)			ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΦΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
								"Ο" & "Υ"	"Μ"	"Α"		
				ΣΥΝΟΛΟ			10.000.000,00	0,00	0,00	10.000.000,00		
1.	16.	323		Διατήρηση της αγροτικής κληρονομιάς								
1	16	323	1	Δημόσια έργα διατήρησης της αγροτικής κληρονομιάς, ΟΠΑΑΧ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	15.000.000,00	0,00	0,00	15.000.000,00		Α
				ΣΥΝΟΛΟ			15.000.000,00	0,00	0,00	15.000.000,00		
				Μέτρο 17: Αγροτική Ανάπτυξη - Leader								
1.	17.	412		Περιβάλλον								
1	17	412	1	Δημόσια έργα περιβάλλοντος	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	600.000,00	303.154,30	0,00	0,00	ΠΑΑ	Υ
				ΣΥΝΟΛΟ			600.000,00	303.154,30	0,00	0,00		
1.	17.	413		Ποιότητα ζωής / Διαφοροποίηση								
1	17	413	1	Δημόσια έργα ποιότητα ζωής / Διαφοροποίησης	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	120.000,00	788.612,54	0,00	0,00	ΠΑΑ	Υ
				ΣΥΝΟΛΟ			120.000,00	788.612,54	0,00	0,00		
				Μέτρο 18: Αλιεία								
1.	18.	640		Αειφόρος ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών								
1	18	640	1	Έργα υποδομών προγράμματος "ΑΝΑΣΑ"	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΠΕ ΑΡΤΑΣ ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	20.000.000,00	0,00	20.000.000,00	0,00	ΑΝΑΣΑ	Μ
				ΣΥΝΟΛΟ			20.000.000,00	0,00	20.000.000,00	0,00		
				ΑΞΟΝΑΣ 2: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ								
				Μέτρο 3: Μεταφορές								
2.	3.	22		Εθνικές οδοί								
2	3	22	1	Βελτίωση οδού Δολιανά - Γέφυρα Αγίων	ΔΙΚΤΥΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	12.000.000,00	0,00	15.000.000,00	0,00	ΠΕΠ	Μ
2	3	22	2	Σύνδεση Πρέβεζας με Ιόνια Οδό			0,00	0,00	30.000.000,00	0,00	ΠΕΠ	Μ
2	3	22	3	Βελτίωση - συντήρηση Εθνικού Οδικού Δικτύου Περιφέρειας Ηπείρου			34.560.000,00	17.847.754,59	0,00	0,00	ΠΔΕ	Ο
				ΣΥΝΟΛΟ			46.560.000,00	17.847.754,59	45.000.000,00	0,00		
2.	3.	23		Περιφερειακές/τοπικές οδοί								
2	3	23	1	Σύνδεση Βορείων Τζουμέρκων με Εγνατία οδό	ΔΙΚΤΥΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	0,00	0,00	27.000.000,00	0,00	ΠΕΠ	Μ
2	3	23	2	Βελτίωση-τροποποίηση 13ης επαρχιακής οδού Ν. Ιωαννίνων (Ε.Ο. Ιωαννίνων-Ηγουμενίστας, Ζωοδόχος-Γραμμένο-Βανενίτη-Πολύλοφος-Λύγγος).		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	15.560.000,00	11.939.966,84	0,00	0,00	ΠΕΠ	Υ
2	3	23	3	Βελτίωση επαρχιακής οδού 1α από κόμβο Αμφιθέας - Αγ. Μαρίνα - Ε.Ο. Ιωαννίνων - Κοζάνης.		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	11.400.000,00	10.023.528,14	0,00	0,00	ΠΕΠ	Υ
2	3	23	4	Βελτίωση της οδού Τύρια - Σιστρούνι		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	7.240.254,60	11.803.250,91	0,00	0,00	ΠΙΝΔΟΣ	Υ
2	3	23	5	Βελτιώσεις κατά τμήματα οδού Άρτα- γέφυρα Πλάκας (τμήμα: Σουμέσι - Δαφνωτή)		ΠΕ ΑΡΤΑΣ	8.000.000,00	3.348.413,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Υ
2	3	23	6	Βελτίωση - ασφαλτόστρωση της οδού Άρτας - Ευρυτανίας (τμήμα Αστροχώρι-Μεγαλόχαρη).		ΠΕ ΑΡΤΑΣ	9.000.000,00	4.500.000,00	0,00	0,00	ΠΙΝΔΟΣ	Υ
2	3	23	7	Δρόμος Κομπότι - Περάνθη		ΠΕ ΑΡΤΑΣ	2.000.000,00	0,00	0,00	1.350.000,00		Α
2	3	23	8	Οδός "Θεσπρωτικό - Αυχένας Νταλαμάνι - Γέφυρα Μπακόλα"		ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	22.000.000,00	0,00	0,00	45.000.000,00		Α
2	3	23	9	Οδός "Σιστρούνι - Γέφυρα Μπακόλα"		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	10.000.000,00	0,00	8.000.000,00	0,00	ΠΔΕ	Μ
2	3	23	10	Παράκαμψη Πάργας		ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	7.500.000,00	0,00	0,00	7.500.000,00		Α
2	3	23	11	Σύνδεση Ε.Ο. Ηγουμενίστας - Πρέβεζας με Εγνατία Οδό (τμήμα Παραμυθιά - Μεσοπόταμος).		ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	0,00	0,00	0,00	0,00		Α
2	3	23	12	Κατασκευή Οδού Νιάρχου.		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	17.000.000,00	0,00	23.000.000,00	0,00	ΠΕΠ	Μ
2	3	23	13	Είσοδος πόλης Ηγουμενίστας		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	9.752.823,00	0,00	10.000.000,00	0,00	ΠΕΠ	Μ
2	3	23	14	Παράκαμψη Νικοπόλεως και σύνδεση με Ε.Ο. Πρέβεζας - Ηγουμενίστας		ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	15.000.000,00	0,00	15.000.000,00	0,00	ΠΕΠ	Μ
2	3	23	15	Βελτίωση - συντήρηση επαρχιακού οδικού δικτύου ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	15.152.000,00	17.650.250,00	0,00	0,00	ΠΔΕ, ΤΕΟ	Υ
2	3	23	16	Βελτίωση - συντήρηση επαρχιακού οδικού δικτύου ΠΕ ΑΡΤΑΣ		ΠΕ ΑΡΤΑΣ	12.500.000,00	19.682.000,00	0,00	0,00	ΚΑΠ, ΠΔΕ, ΤΕΟ, ΠΕΠ	Υ
2	3	23	17	Βελτίωση - συντήρηση επαρχιακού οδικού δικτύου ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ		ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	11.850.000,00	7.734.438,00	0,00	0,00	ΚΑΠ, ΠΔΕ, ΤΕΟ, ΠΕΠ	Υ
2	3	23	18	Βελτίωση - συντήρηση επαρχιακού οδικού δικτύου ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	8.850.000,00	3.606.389,50	0,00	0,00	ΚΑΠ, ΠΔΕ, ΤΕΟ	Υ
				ΣΥΝΟΛΟ			182.805.077,60	90.288.236,39	83.000.000,00	53.850.000,00		
2.	3.	30		Λιμένες								
2	3	30	1	Επισκευή κρηπιδωμάτων παλαιού λιμένα Πρέβεζας	ΔΙΚΤΥΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	5.104.500,00	0,00	0,00	5.104.500,00		Α
2	3	30	2	Εκβάθυνση Λιμένα Πρέβεζας και συμπληρωματικά έργα σήμανσης - Β' Φάση	ΔΙΚΤΥΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	10.400.000,00	0,00	0,00	10.400.000,00		Α
				ΣΥΝΟΛΟ			15.504.500,00	0,00	0,00	15.504.500,00		

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΚΩΔ	Α/Α ΕΡΓΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ ή ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΕΡΓΩΝ	ΟΜΑΔΑ	ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Εγκεκριμένου Επιχειρησιακού Προγράμματος Π.Η. 2012-2014	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ (*)			ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΦΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
								"Ο" & "Υ"	"Μ"	"Α"		
				Μέτρο 6: Τουρισμός								
2.	6.	57		Άλλη βοήθεια για τη βελτίωση των τουριστικών υπηρεσιών								
2	6	57	1	Τουριστική προβολή Π. Ηπείρου	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	1.138.000,00	2.986.024,21	0,00	0,00	ΠΕΠ	Υ
2	6	57	2	Κατασκευή παιδικών κατασκηνώσεων στην κοινότητα Πηγής Κόνιτσας		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	3.000.000,00	0,00	0,00	3.000.000,00		Α
				ΣΥΝΟΛΟ			4.138.000,00	2.986.024,21	0,00	3.000.000,00		
				Μέτρο 14: Αγροτική Ανάπτυξη - Ανταγωνιστικότητα								
2.	14.	111		Επαγγελματική κατάρτιση και ενημέρωση								
2	14	111	1	Δράσεις ενημέρωσης στον Πρωτογενή τομέα	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	500.000,00	0,00	0,00	500.000,00		Α
				ΣΥΝΟΛΟ			500.000,00	0,00	0,00	500.000,00		
2.	14.	123		Προστιθέμενη αξία των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων								
2	14	123	1	Κατασκευή σφαγείων Πραμάντων.	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	1.200.000,00	0,00	0,00	1.200.000,00		Α
2	14	123	2	Κατασκευή σύγχρονου σφαγείου στο Δήμο Κεντρικών Τζουμέρκων	ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΠΕ ΑΡΤΑΣ	400.000,00	0,00	0,00	400.000,00		Α
				ΣΥΝΟΛΟ			1.600.000,00	0,00	0,00	1.600.000,00		
2.	14.	125		Γεωργικές και Δασοκομικές Υποδομές								
2	14	125	1	Αποκατάσταση και Βελτίωση λειτουργίας αρδευτικού δικτύου πεδιάδας Αχέροντα	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	7.648.739,00	0,00	0,00	7.648.739,00		Α
2	14	125	2	Βασικές ισοπεδώσεις και συμπληρωματικά έργα κάμπου Παραμυθιάς Π.Ε. Θεσπρωτίας (Δ' Φάση).		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	1.220.000,00	0,00	0,00	1.220.000,00		Α
2	14	125	3	Βελτίωση αρδευτικού έργου Σκάλας Φιλιατών Π.Ε. Θεσπρωτίας (Β' Φάση).		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	2.250.000,00	0,00	2.250.000,00	0,00	ΠΑΑ	Μ
2	14	125	4	Εκσυγχρονισμός αρδευτικού έργου πεδιάδας Παραμυθιάς Π.Ε. Θεσπρωτίας.		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	2.271.917,00	0,00	0,00	2.271.917,00		Α
2	14	125	5	Αλλαγή του τρόπου άρδευσης στον κάμπο Κόνιτσας Νομού Ιωαννίνων		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	16.872.731,00	8.829.346,31	0,00	0,00	ΠΑΑ	Ο
2	14	125	6	Βελτίωση γεωργικών και δασοκομικών υποδομών ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	1.820.000,00	1.493.675,00	0,00	0,00	ΠΔΕ	Ο
2	14	125	7	Βελτίωση γεωργικών και δασοκομικών υποδομών ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ		ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	2.470.000,00	2.246.831,62	0,00	0,00	ΠΑΑ	Υ
2	14	125	8	Βελτίωση γεωργικών και δασοκομικών υποδομών ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	1.556.650,00	5.293.458,71	0,00	0,00	ΠΑΑ / ΚΑΠ	Υ
2	14	125	9	Βελτίωση γεωργικών και δασοκομικών υποδομών ΠΕ ΑΡΤΑΣ		ΠΕ ΑΡΤΑΣ	500.000,00	13.151.921,66	0,00	0,00	ΠΔΕ - ΠΑΑ	Υ
2	14	125	#	Αρδευτικό έργο Σπαθαράιων		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		0,00	3.410.000,00	0,00	ΠΑΑ	Μ
2	14	125	#	Αγροτική Οδοποιία Σπαθαράιων		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		0,00	465.000,00	0,00	ΠΑΑ	Μ
2	14	125	#	Εγγειοβελτιωτικό έργο βαθυπέδου Αμμουδιάς Ν. Πρέβεζας		ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ		8.673.255,07	0,00	0,00	ΠΑΑ	Ο
2	14	125	#	Εκσυγχρονισμός και ανακαίνιση αρδευτικών δικτύων Ζωνών Α' και Β' λεκανοπεδίου		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		26.891.036,09	0,00	0,00	ΠΑΑ	Ο
2	14	125	#	Αρδευτικό έργο Μαργαριτίου Ν. Θεσπρωτίας Β' Φάση		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		7.226.045,60	0,00	0,00	ΠΔΕ	Ο
				ΣΥΝΟΛΟ			36.610.037,00	73.805.570,06	6.125.000,00	11.140.656,00		
				Μέτρο 16: Αγροτική Ανάπτυξη - Διαφοροποίηση & Ποιότητα Ζωής								
2.	16.	313		Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων								
2	16	313	1	Ιδιωτικά έργα ενθάρρυνσης τουριστικών δραστηριοτήτων ΟΠΑΑΧ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	5.000.000,00	4.736.019,15	0,00	0,00	ΠΑΑ	Υ
2	16	313	#	Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές κατηγορίες				917.081,45	0,00	0,00	ΠΑΑ	Υ
2	16	313	#	Στήριξη της δημιουργίας & ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων				186.770,33	0,00	0,00	ΠΑΑ	Υ
				ΣΥΝΟΛΟ			5.000.000,00	5.839.870,93	0,00	0,00		
				Μέτρο 18: Αλιεία								
2.	18.	620		Υδατοκαλλιέργεια, αλιεία εσωτερικών υδάτων, μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας								
2	18	620	1	Βελτιωτικά έργα στο Ιχθυοτροφείο Τσοπέλι	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	1.800.000,00	2.200.000,00	0,00	0,00	ΑΝΑΣΑ	Υ
				ΣΥΝΟΛΟ			1.800.000,00	2.200.000,00	0,00	0,00		
2.	18.	630		Μέτρα κοινού ενδιαφέροντος								
2	18	630	1	Κατασκευή αλιευτικού καταφυγίου Καστροσυκιάς	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	8.800.000,00	0,00	0,00	8.800.000,00		Α
2	18	630	2	Κατασκευή έργων στο τομέα " ΑΛΙΕΙΑ "		ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	130.000,00	722.300,00	0,00	0,00	ΠΔΕ	Ο
2	18	630	3	Κατασκευή αλιευτικού καταφυγίου Κορωνησίας		ΠΕ ΑΡΤΑΣ	1.700.000,00	1.258.553,77	0,00	0,00	ΕΠΑΛ	Ο
2	18	630	4	Κατασκευή αλιευτικού καταφυγίου Παντοκράτορα		ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	2.300.000,00	2.175.735,55	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο
				ΣΥΝΟΛΟ			12.930.000,00	4.156.589,32	0,00	8.800.000,00		
ΑΞΟΝΑΣ 3: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ, ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ, ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ												
				Μέτρο 7: Πολιτισμός								
3.	7.	58		Προστασία και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς								
3	7	58	1	Αρχαιολογικό Πάρκο Νικόπολης	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	5.000.000,00	0,00	4.000.000,00	0,00	ΠΕΠ	Μ
3	7	58	2	Συντήρηση Ι. Μονής Γηρομερίου και Αγ. Γεωργίου Καμίτσιανης - Τσιαμαντά		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	500.000,00	0,00	0,00	0,00	INTERREG	Υ
3	7	58	3	Συντηρήσεις Ιερών Ναών ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	152.000,00	0,00	0,00	0,00	ΠΔΕ	Υ
3	7	58	4	Συντηρήσεις Ιερών Ναών ΠΕ ΑΡΤΑΣ		ΠΕ ΑΡΤΑΣ	300.000,00	0,00	0,00	0,00	ΠΔΕ	Υ
3	7	58	#	Συντηρήσεις - αποκαταστάσεις πολιτιστικών μνημείων Περιφέρειας Ηπείρου		Π. ΗΠΕΙΡΟΥ		4.996.640,00	0,00	0,00	ΠΔΕ	Υ
				ΣΥΝΟΛΟ			5.952.000,00	4.996.640,00	4.000.000,00	0,00		
3.	7.	59		Ανάπτυξη πολιτιστικής υποδομής								

ΛΕΩΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΚΩΠ	Α/Α ΕΡΓΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ ή ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΕΡΓΩΝ	ΟΜΑΔΑ	ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Εγκεκριμένου Επιχειρησιακού Προγράμματος Π.Η. 2012-2014	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ (*)			ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΦΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
								"Ο" & "Υ"	"Μ"	"Α"		
3	7	59	1	Πάρκο Ιστορίας στο Καλπάκι	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ -	ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	1.706.876,43	0,00	0,00	1.706.876,43		Α
3	7	59	#	Πολιτιστικές υποδομές	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ			2.413.000,00	0,00	0,00	ΠΕΠ - ΠΔΕ	Ο
				ΣΥΝΟΛΟ			1.706.876,43	2.413.000,00	0,00	1.706.876,43		
3	7	901		Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού								
3	7	901	1	Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού στην Περιφέρεια Ηπείρου	ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	1.000.000,00	8.881.391,70	0,00	0,00	ΠΔΕ	Υ
				ΣΥΝΟΛΟ			1.000.000,00	8.881.391,70	0,00	0,00		
				Μέτρο 11: Βελτίωση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των λιγότερο ευνοημένων ατόμων - Βελτίωση του ανθρώπινου κεφαλαίου - Επενδύσεις σε κοινωνικές υποδομές								
3	11	75		Υποδομές στον τομέα της εκπαίδευσης								
3	11	75	1	Πλήρης ανακαίνιση Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού.	ΠΑΙΔΕΙΑ	ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	2.000.000,00	462.069,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο
3	11	75	2	Κατασκευή έργων στο τομέα "ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ" στην ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ		ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	50.000,00	276.834,25	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο
3	11	75	#	Κατασκευή έργων στο τομέα "ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ" στην ΠΕ ΑΡΤΑΣ		ΠΕ ΑΡΤΑΣ		398.032,60	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο
3	11	75	#	Κατασκευή έργων στο τομέα "ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ" στην ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		337.489,25	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο
3	11	75	#	Κατασκευή έργων στο τομέα "ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ" στην ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		583.614,09	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο
				ΣΥΝΟΛΟ			2.050.000,00	2.058.039,19	0,00	0,00		
3	11	76		Υποδομές στον τομέα της υγείας								
3	11	76	1	Ανέγερση νέου σύγχρονου Νοσοκομείου στο Μύτικα.	ΥΓΕΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ	ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	0,00	0,00	0,00	0,00		Α
3	11	76	2	Προσθήκη πενταόροφου κτιρίου νοσηλευτικών μονάδων στο ΠΓΝΙ		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	29.366.170,00	18.664.742,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Υ
3	11	76	3	Δράσεις στο τομέα "ΥΓΕΙΑ - ΠΡΟΝΟΙΑ" στην ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ		ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	100.000,00	170.000,00	0,00	0,00	ΠΔΕ	Υ
3	11	76	#	Δράσεις στον τομέα "ΥΓΕΙΑ-ΠΡΟΝΟΙΑ" στην Περιφέρεια Ηπείρου εκτός ΠΕ Πρέβεζας		Π. ΗΠΕΙΡΟΥ		523.000,00	0,00	0,00	ΠΔΕ	Υ
				ΣΥΝΟΛΟ			29.466.170,00	19.357.742,00	0,00	0,00		
3	11	77		Υποδομές στον τομέα της φροντίδας παιδιών								
3	11	77	1	Δημιουργία δομών για άτομα με αναπηρίες (ΕΛΕΠΑΠ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ).	ΥΓΕΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ	ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	4.000.000,00	3.280.000,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Υ
3	11	77	#	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΣΤΗ Δ.Κ. ΠΕΤΑ		ΠΕ ΑΡΤΑΣ		205.000,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο
3	11	77	#	ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΣΤΗΝ Τ.Κ. ΧΑΛΚΙΑΔΩΝ		ΠΕ ΑΡΤΑΣ		845.710,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Ο
				ΣΥΝΟΛΟ			4.000.000,00	4.330.710,00	0,00	0,00		
3	11	79		Άλλες κοινωνικές υποδομές								
3	11	79	1	Δράσεις για την απασχόληση (ΤΟΠΣΑ, Κοινωνική Εργασία, ευάλωτες ομάδες κ.λπ.)	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ	Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	5.000.000,00	3.700.000,00	0,00	0,00	ΠΕΠ	Υ
3	11	79	2	Δράσεις για κοινωνικές δομές (ΚΕΘΕΑ, ΟΚΑΝΑ κ.λπ.)			420.000,00	160.008,00	0,00	0,00	ΕΠΑΝΑΔ	Υ
3	11	79	3	Αναβάθμιση - πιστοποίηση των ΚΤΕΟ Περιφέρειας Ηπείρου			400.000,00	128.000,00	0,00	0,00	ΚΑΠ	Ο
				ΣΥΝΟΛΟ			5.820.000,00	3.988.008,00	0,00	0,00		
ΑΣΟΝΑΣ 4: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ, ΩΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ, ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ, ΤΟΥΣ ΛΟΙΠΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΤΟΠΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ												
				Μέτρο 2: Κοινωνία της Πληροφορίας								
4	2	13		Υπηρεσίες και εφαρμογές για τον πολίτη (ηλεκτρονική υγεία, ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ενσωμάτωση κ.λπ.)								
4	2	13	1	Ψηφιακό Μουσείο Πρέβεζας	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	2.000.000,00	0,00	0,00	2.000.000,00		Α
4	2	13	2	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Παροχής Ψηφιακών Υπηρεσιών της Περιφέρειας Ηπείρου	ΔΙΑΦΟΡΑ	Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	651.900,00	150.000,00	0,00	0,00	ΙΔΙΑ ΜΕΣΑ	Ο
4	2	13	3	Διαδικτυακή πύλη Διαχείρισης και Προβολής του Τουριστικού Προϊόντος της Περιφέρειας Ηπείρου	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	509.220,00	0,00	0,00	509.220,00		Α
4	2	13	4	Ολοκληρωμένη Εφαρμογή Ενημέρωσης Αγροτών - Πολιτών και Προώθησης των Αγροτικών Προϊόντων της Περιφέρειας Ηπείρου	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	397.290,00	193.105,00	0,00	0,00	ΕΠ ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ	Υ
				ΣΥΝΟΛΟ			3.558.410,00	343.105,00	0,00	2.509.220,00		
				Μέτρο 13: Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο - Μείωση του πρόσθετου κόστους που εμποδίζει την ανάπτυξη των ιδιαίτερα απομακρυσμένων περιφερειών - Τεχνική Βοήθεια								
4	13	86		Αξιολόγηση και μελέτες, ενημέρωση και επικοινωνία								
4	13	86	1	Πολιτιστικές δράσεις και διοργάνωση - συμμετοχή σε ημερίδες, εκθέσεις, συνέδρια και λοιπές εκδηλώσεις της ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	ΔΙΑΦΟΡΑ	Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	600.000,00	1.254.924,00	0,00	0,00	ΠΕΠ - ΠΔΕ	Υ
				ΣΥΝΟΛΟ			600.000,00	1.254.924,00	0,00	0,00		
				Μέτρο 19: Λοιπά								
4	19	903		Μελέτες								
4	19	903	1	Εκπόνηση μελετών ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΜΕΛΕΤΕΣ	ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	2.250.000,00	354.924,00	0,00	0,00	ΚΑΠ - ΠΔΕ	Υ
4	19	903	2	Εκπόνηση μελετών ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ		ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	400.000,00	462.715,05	0,00	0,00	ΚΑΠ - ΠΔΕ	Υ
4	19	903	3	Εκπόνηση μελετών ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		ΠΕ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	1.000.000,00	2.159.977,17	0,00	0,00	ΠΔΕ - ΠΕΠ	Υ
4	19	903	#	Εκπόνηση μελετών ΠΕ ΑΡΤΑΣ		ΠΕ ΑΡΤΑΣ		322.775,27	0,00	0,00	ΠΔΕ - ΤΕΟ	Ο
4	19	903	#	Εκπόνηση μελετών Περιφέρειας ΗΠΕΙΡΟΥ		Π.Η.		3.613.062,95	0,00	0,00	ΠΕΠ - ΕΠΠΕΡΑΑ	Ο
				ΣΥΝΟΛΟ			3.650.000,00	6.913.454,44	0,00	0,00		
4	19	999		Διάφορα								
4	19	999	1	Προμήθεια μηχανημάτων έργων ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		ΠΕ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	590.000,00	0,00	0,00	590.000,00		Α

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΚΩΠ	Α/Α ΕΡΓΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ ή ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΕΡΓΩΝ	ΟΜΑΔΑ	ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Εγκεκριμένου Επιχειρησιακού Προγράμματος Π.Η. 2012-2014	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ (*)			ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	ΦΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
								"Ο" & "Υ"	"Μ"	"Α"		
4	19	999	2	ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ IPA Adriatic	ΔΙΑΦΟΡΑ	Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	987.000,00	1.436.410,00	0,00	0,00	Ε.Ε & ΥΠΑΝ	Υ
4	19	999	3	ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ INTERREG IVC			131.900,00	414.596,71	0,00	0,00	Ε.Ε & ΥΠΑΝ	Ο
4	19	999	4	ΠΡ. ΕΔΑΦ. ΣΥΝΕΡΓ. ΔΙΑΣΥΝΟΡ. ΕΛΛΑΔΑ - ΙΤΑΛΙΑ			1.785.450,00	6.282.193,82	0,00	0,00	Ε.Ε & ΥΠΑΝ	Υ
4	19	999	5	ΠΡ. ΕΔΑΦ. ΣΥΝΕΡΓ. ΔΙΑΣΥΝΟΡ. ΕΛΛΑΔΑ - ΑΛΒΑΝΙΑ			242.830,00	1.242.971,72	0,00	0,00	Ε.Ε & ΥΠΑΝ	Υ
4	19	999	6	South East Europe PROGRAMME			181.500,00	255.415,20	0,00	0,00	Ε.Ε & ΥΠΑΝ	Υ
4	19	999	9	ΔΙΑΤΟΠΙΚΕΣ - ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ - ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΑΣΙΕΣ ΑΞΟΝΑ 4 ΤΟΥ ΠΑΑ "ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ LEADER"			100.000,00	60.000,00	0,00	0,00	ΠΑΑ	Υ
4	19	999	#	MED Programme				648.874,00	0,00	0,00	Ε.Ε & ΥΠΑΝ	Ο
				ΣΥΝΟΛΟ			4.018.680,00	10.340.461,45	0,00	590.000,00		
ΥΠΟΣΥΝΟΛΑ							569.730.788,13	326.780.514,06	371.195.648,11	139.954.627,43		
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ							569.730.788,13	837.930.789,60				

(*): **Ο & "Υ"**: σχεδιάστηκαν, μελετήθηκαν και αδειοδοτήθηκαν εντός της περιόδου 2012-2014 και είτε έχουν ήδη **"Ο"**λοκληρωθεί είτε **"Υ"**λοποιούνται

"Μ": σχεδιάστηκαν, μελετήθηκαν και αδειοδοτήθηκαν εντός της περιόδου 2012-2014, έχουν δεσμευμένες πιστώσεις και είναι σε φάση δημοπράτησης ή προσυμβατικό έλεγχο (**"Μ"**εταφορά στην περίοδο 2015-2019)

"Α": σε **"Α"**ναμονή οριστικοποίησης μελετών ή / και **"Α"**ναμονή εξεύρεσης χρηματοδοτικού μέσου